

Poznań 4-1999

PORADNIK

Bibliograficzno-
Metodyczny

Wojewódzka Biblioteka Publiczna

Kwartalnik

Wojewódzka Biblioteka Publiczna
w Poznaniu

PORADNIK
BIBLIOGRAFICZNO-METODYCZNY

Kwartalnik

Poznań 1999

Przewodniczący Zespołu Redakcyjnego

Iwona Smarsz

Redaguje zespół:

Urszula Bzdawka
Andrzej Baumgart
Maria Beba
Beata Nowak

ISSN 0238-9142

Materiał szkoleniowy:

Powielono w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Poznaniu

A-5 350 egz.

SPIS TREŚCI

	str.
I. KALENDARZ ROCZNIC, OBCHODÓW I WYDARZEŃ (Oprac. Urszula Bzdawka)	5
II. ZESTAWIENIA BIBLIOGRAFICZNE	
Rafał Watrowski – Współczesna literatura światowa. Literatura Szwajcarii niemieckojęzycznej w latach osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych	11
Urszula Bzdawka – Współczesna literatura szwajcarska. Bibliografia	27
Urszula Bzdawka – Zwiedzamy Polskę – przewodniki	28
Andrzej Dudziak – Świat informacji	69
Bibliografie osobowe: Juliusz Kossak	79
Tadeusz Boy-Żeleński	81
III. MATERIAŁY METODYCZNE	
Maria Geimza-Żurawska -- Ty mnie od hańby wieczystej, o mowo polska wybawisz!	84
IV. MATERIAŁY REGIONALNE	
A. Przegląd nowości regionalnych	93
B. Biblioteki publiczne woj. wielkopolskiego	99
V. KRONIKA	120

I. KALENDARZ ROCZNIC, OBCHODÓW I WYDARZEŃ

Poniższy kalendarz, to wybrane daty rocznic, obchodów i wydarzeń na IV kwartał 1999 roku. Szerszy zestaw dat na IV kwartał znajduje się w „Poradnikach Bibliograficzno-Metodycznych” z lat ubiegłych.

P a ź d z i e r n i k

	1 X		– Międzynarodowy Dzień Muzyki (ustanowiony w 1975 roku z inicjatywy Międzynarodowej Rady Muzyki)
	1 X		– Międzynarodowy Dzień Lekarza, obchodzony od 1984 r.
	1 X		– Międzynarodowy Dzień Ludzi Starszych, ustanowiony przez ONZ w 1991 r.
(315)	1 X	1684	– Zm. Pierre Corneille, dramaturg i poeta francuski (ur. 6.06.1606)
(95)	1 X	1904	– Ur. Vladimir Horowitz, amerykański pianista pochodzenia rosyjskiego (zm. 5.11.1989)
(95)	2 X	1904	– Ur. Graham Green, pisarz brytyjski (zm. 3.04.1991)
(60)	2 X	1939	– Bitwa pod Kockiem, ostatnia zwycięska walka regularnych oddziałów Wojska Polskiego w wojnie obronnej 1939 r. dowodzonych przez Franciszka Kleeberga
(330)	4 X	1669	– Zm. Rembrandt van Rijn, malarz holenderski (ur. 15.07.1606)
(430)	4 X	1568	– Zm. Mikołaj Rej, pisarz, poeta (ur. 4.02.1505)
(135)	5 X	1864	– Ur. Louis Jean Lumiere, wynalazca kinematografii (zm. 6.06.1948)
(110)	6 X	1889	– Ur. Maria Dąbrowska, prozaik, eseistka, tłumaczka (zm. 19.05.1965)

	6 X		– Światowy Dzień Mieszkalnictwa (ustanowiony przez Zgromadzenie Ogólne NZ)
(25)	7 X	1974	– Zm. Wasilij Szukszyn, radziecki pisarz, reżyser filmowy, aktor (ur. 25.07.1929)
(60)	7 X	1939	– Uruchomienie obozu przejściowego w Forcie VII w Poznaniu, jednego z najokrutniejszych obozów hitlerowskich
(25)	8 X	1974	– Zm. Marian Falski, pedagog, autor najpopularniejszego elementarza (ur. 7.12.1881)
(245)	8 X	1754	– Zm. Henry Fielding, angielski powieściopisarz i dramaturg (ur. 22.04.1707)
(220)	11 X	1779	– Zm. Kazimierz Pułaski, generał, poległ w walce o niepodległość Stanów Zjednoczonych (ur. 4.03.1747)
(195)	11 X	1804	– Ur. Seweryn Mielżyński, działacz społeczny i polityczny, malarz, kolekcjoner, związany z Wielkopolską (zm. 17.12.1872)
(90)	12 X	1909	– Ur. Halina Rudnicka, autorka książek dla dzieci i młodzieży (zm. 22.04.1982)
(75)	12 X	1924	– Zm. Anatole France (właśc. nazw. Francois Anatole Thibault), pisarz francuski, laureat nagrody Nobla (ur. 16.04.1844)
	14 X		– Dzień Nauczyciela
	14 X		– Światowy Dzień Normalizacji, ustanowiony przez Międzynarodową Organizację Normalizacyjną (ISO) w 1971 r.
(135)	14 X	1864	– Ur. Stefan Żeromski, prozaik, publicysta, dramaturg (zm. 20.11.1925)
(30)	15 X	1969	– Zm. Stanisław Maria Saliński, prozaik – marynista (ur. 13.02.1902)
(185)	15 X	1814	– Ur. Michał Lermontow, poeta rosyjski (zm. 27.07.1841)

- (30) 15 X 1969 – Zm. Leon Pasternak, poeta, tłumacz (ur. 12.07.1910)
- (55) 17 X 1944 – Zm. Zenon Przesmycki – Miriam, krytyk literacki i poeta (ur. 22.12.1861)
- (150) 17 X 1849 – Zm. Fryderyk Chopin, kompozytor (ur. 22.02.1810)
- (140) 18 X 1859 – Ur. Henri Bergson, filozof francuski, laureat nagrody Nobla w dziedzinie literatury w 1927 r. (zm. 4.01.1941)
- (15) 19 X 1984 – Uprowadzenie i zamordowanie ks. Jerzego Popiełuszki przez funkcjonariuszy SB
- (100) 19 X 1899 – Ur. Miquel Angel Asturias, pisarz gwatemalski, laureat nagrody Nobla w 1967 r. (zm. 9.06.1974)
- (145) 20 X 1854 – Ur. Artur Rimbaud, poeta francuski (zm. 10.11.1891)
- 24 X – Dzień Organizacji Narodów Zjednoczonych
- (100) 24 X 1899 – Ur. Anatol Stern, poeta i prozaik (zm. 19.10.1968)
- 24 X – Światowy Dzień Informacji
- (90) 29 X 1909 – W Zakopanym utworzono Tatrzańskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe (obecnie GOPR)
- (75) 29 X 1924 – Zm. Frances Burnett, pisarka angielska (ur. 24.11.1849)
- (60) 30 X 1939 – Zm. Waclaw Gąsiorowski, powieściopisarz (ur. 27.06.1869)
- (100) 30 X 1899 – Ur. Maria Kuncewiczowa, pisarka (zm. 15.07.1989)

L i s t o p a d

- 1 XI – Święto Zmarłych
- (55) 2 XI 1944 – Zm. Karol Irzykowski, pisarz i krytyk okresu międzywojennego (ur. 25.01.1873)
- (205) 4 XI 1794 – Zm. Jakub Jasiński, poeta (ur. 1759)

- (110) 4 XI 1889 – Zm. Tytus Chalubiński, lekarz, przyrodnik (ur. 29.12.1820)
- (115) 6 XI 1884 -- Ur. Ludomir Różycki, kompozytor (zm. 1.01.1953)
- (150) 7 XI 1849 – Ur. Józef Chelmoński, malarz (zm. 6.04.1914)
- (325) 8 XI 1674 – Zm. John Milton, poeta angielski (ur. 9.12.1608)
- (30) 9 XI 1969 – Zm. Tadeusz Peiper, poeta, prozaik, teoretyk literatury, tłumacz (ur. 3.05.1891)
- 10 XI – Międzynarodowy Dzień Młodzieży
- (240) 10 XI 1759 – Ur. Friedrich von Schiller, klasyk literatury niemieckiej (zm. 9.05.1805)
- (115) 10 XI 1884 – Ur. Zofia Nalkowska, prozaik, autorka sztuk scenicznych (zm. 17.12.1954)
- (90) 10 XI 1909 – Ur. Paweł Jasienica (właśc. nazw. Leon Lech Beynar), pisarz historyczny (zm. 19.08.1970)
- 11 XI – Święto Narodowe Polski; Dzień Niepodległości, obchodzony od 1937 r.
- (85) 11 XI 1914 – Zm. Józef Chociszewski, publicysta, wydawca (ur. 28.02.1837)
- 14 XI – Światowy Dzień Cukrzycy
- (55) 16 XI 1944 – Zm. Maria Rodziewiczówna, powieściopisarka, nowelistka (ur. 2.02.1863)
- (125) 16 XI 1874 – Zm. Maksymilian Gierymski, malarz (ur. 15.10.1846)
- (120) 19 XI 1879 – Zm. Ryszard Berwiński, poeta (ur. 28.02.1819)
- (155) 21 XI 1844 – Zm. Iwan Kryłow, bajkopisarz rosyjski (ur. 13.02.1769)
- (305) 21 XI 1694 – Ur. Voltaire (właśc. nazw. Francois-Marie Arouet), pisarz i filozof francuski (zm. 30.05.1778)
- (130) 22 XI 1869 – Ur. André Gide, pisarz francuski, laureat nagrody Nobla (zm. 19.02.1951)

- (150) 24 XI 1849 – Ur. Frances Burnett, pisarka angielska (zm. 29.10.1924)
- (135) 24 XI 1864 – Ur. Henri Toulouse-Lautrec, malarz francuski (zm. 9.09.1901)
- (30) 24 XI 1969 -- Zm. Zdzisław Skowroński, dramaturg, scenarzysta filmowy (ur. 21.03.1909)
- (90) 25 XI 1909 – Zm. Cyprian Godebski, rzeźbiarz (ur. 30.10.1835)
- (105) 28 XI 1894 – Ur. Arkady Fiedler, powieściopisarz (zm. 7.03.1985)
- (75) 29 XI 1924 – Zm. Giacomo Puccini, kompozytor włoski (ur. 22.12.1858)
- (125) 30 XI 1874 -- Ur. Winston Churchill, polityk angielski (zm. 24.01.1965)
- (125) 30 XI 1874 – Ur. Lucy Maud Montgomery, pisarka kanadyjska (zm. 24.04.1942)

G r u d z i e ń

- (80) 1 XII 1919 – Powstał Polski Komitet Olimpijski; Polska przystąpiła do Międzynarodowego Komitetu Olimpijskiego
- (55) 1 XII 1944 – Ukazało się pierwsze wydanie Polskiej Kroniki Filmowej
- (105) 3 XII 1894 – Zm. Robert Louis Stevenson, pisarz i eseista angielski (ur. 13.11.1850)
- (30) 3 XII 1969 – Zm. Stanisław Czernik, poeta, prozaik, eseista (ur. 16.01.1899)
- (20) 4 XII 1979 – Zm. Jerzy Mańkowski, pisarz poznański (ur. 26.03.1928)
- 5 XII – Międzynarodowy Dzień Pomocy Cierpiącym, ogłoszony w 1985 r. z inicjatywy Zgromadzenia Ogólnego NZ (obchodzony od 1986 r.)

- (85) 5 XII 1914 – Ur. Stanisław Dygat, prozaik, tłumacz, scenarzysta filmowy (zm. 29.01.1978)
- (15) 8 XII 1984 – Zm. Leszek Prorok, prozaik i dramaturg (ur. 28.04.1919)
- 10 XII – Międzynarodowy Dzień Praw Człowieka
- (110) 12 XII 1889 – Zm. Robert Browning, poeta angielski (ur. 7.05.1812)
- (175) 15 XII 1824 – Ur. Juliusz Kossak, malarz (zm. 3.02.1899)
- (140) 15 XII 1859 – Ur. Ludwik Zamenhof, lekarz, poliglota, twórca języka esperanto (zm. 14.04.1917)
- (45) 17 XII 1954 – Zm. Zofia Nałkowska, prozaik, dramaturg (ur. 10.11.1894)
- (80) 17 XII 1919 – Zm. Auguste Renoir, malarz i grafik francuski (ur. 25.02.1841)
- (125) 21 XII 1874 – Ur. Tadeusz Boy-Żeleński, tłumacz, krytyk, satyryk (zm. 3.07.1941)
- (360) 21 XII 1639 -- Ur. Jean Racine, poeta i dramaturg francuski (zm. 21.04.1699)
- (95) 26 XII 1904 – Ur. Alejo Carpentier, pisarz kubański (zm. 24.04.1980)
- (105) 28 XII 1894 – Zm. Henryk Rodakowski, malarz portrecista (ur. 9.07.1823)
- (55) 30 XII 1944 – Reaktywowanie działalności Związku Harcerstwa Polskiego
- (55) 30 XII 1944 – Zm. Roman Rolland, francuski pisarz i działacz polityczny, laureat nagrody Nobla (ur. 29.01.1866)
- (45) 31 XII 1954 – Zm. Władysław Umiński, pisarz (ur. 10.11.1865)

II. ZESTAWIENIA BIBLIOGRAFICZNE

Rafał Watrowski

Uniwersytet im. A. Mickiewicza

WSPÓŁCZESNA LITERATURA ŚWIATOWA LITERATURA SZWAJCARII NIEMIECKOJĘZYCZNEJ W LATACH OSIEMDZIESIĄTYCH I DZIEWIĘĆDZIESIĄTYCH

Literatura szwajcarska, zwłaszcza najnowsza, jest w świadomości polskiego czytelnika słabo obecna. Wprawdzie zna on – przynajmniej z lektury szkolnej, ekranizacji czy realizacji scenicznej – takie dzieła jak „Wizyta starszej pani” i „Fizycy” Dürrenmatta, „Powiedzmy, Gantenbein” oraz „Homo Faber” Frischa, lecz są to raczej wyjątki potwierdzające obserwację: współczesna literatura szwajcarska jest w Polsce słabo znana.

Przyczyn takiego stanu rzeczy jest kilka. Zasadnicza, to brak przekładów. Nawet Frisch i Dürrenmatt znani są w naszym kraju za pośrednictwem najwyższej połowy swoich dzieł, a żaden z ich drukowanych i dyskutowanych w latach osiemdziesiątych utworów nie ukazał się jeszcze po polsku.

Dzieje się tak z przyczyn prozaicznych w znaczeniu zarówno przenośnym (ekonomicznym), jak i dosłownym. Większość współczesnej szwajcarskiej produkcji literackiej odbywa się prozą. Tłumaczenie tysięczstronicowego tekstu jest czasochłonne i może okazać się daremne, jeśli nie zostanie on spożytkowany w druku. Z kolei wydanie po polsku prozy autora nie-noblisty, na dodatek z Berna czy Zurychu, może być finansowo nieopłacalne. Tu koło się zamyka, bo publiczność literacka nie ma okazji poznawać ani młodych, ani nawet już docenionych w świecie szwajcarskich autorów.

Szansę na spożytkowanie pracy tłumacza w przypadku dramatu są większe – może zostać wydrukowany w „Dialogu”, albo wystawiony na scenie z maszynopisu. Liryka znajduje czasem miejsce na łamach czasopism kulturalnych. Niestety, Szwajcarów piszących dla teatru można policzyć na palcach: Dürrenmatt, Hürlimann, Beutler, Zschokke i kilku innych. Liryków jest nieco więcej, choć dla wielu z nich poezja jest szerokim marginesem obok zasadniczej formy wypowiedzi – prozy. Nie znaczy to, że nie ma tu postaci wybitnych – jak choćby jedna z najznamiętszych poetek niemieckiego obszaru językowego – Erika Burkart, czy zadziwiająco wszechstronny Kurt Marti.

Nie mniej poważną przyczyną utrudnionej recepcji literatury szwajcarskiej jest jej specyficzna tematyka. Oprócz problemów ponadczasowych i ponadre-

gionalnych, podejmuje ona bowiem wątki niezbyt interesujące przeciętnego czytelnika z nad Wisły.

Pierwszy z nich, to określenie się wobec języka jako środka wypowiedzi twórczej. Dla każdego szwajcarskiego pisarza to temat poważny, z którym – chcąc, nie chcąc – musi się zmierzyć. Język jest tworzywem jego sztuki i kodem, przy pomocy którego dotrze do czytelnika. Refleksja nad językiem jest dla każdego pisarza tym, czym refleksja nad barwą i światłem dla malarza. Jednak w przypadku Szwajcarów problem jest głębszy, a refleksja, z konieczności, bardziej złożona. Dzieje się tak, ponieważ niemiecki standardowy jest dla nich językiem obcym. Prawie każda z malowniczych dolin ma własny dialekt, używany w domu, sklepach i innych instytucjach życia codziennego. Poznawany w szkole niemiecki oficjalny obowiązuje w sytuacjach oficjalnych – np. w mediach i w urzędach. Takiemu stanowi rzeczy sprzyja fakt, że Szwajcaria leży w strefie granicznej niemieckiego obszaru językowego. Autor piszący w nawet najbardziej znanym (berneńskim) dialekcie nie ma szans na zrozumienie nie tylko w Weimarze, ale i w sąsiednim kantonie. Konfrontacja z językiem i artystyczne ujarzmienie go to temat z pewnością fascynujący dla czytelnika niemieckojęzycznego, z napięciem między językiem dzieciństwa a gorsetem norm wynika przecież uroda i specyfika języka danego autora.

W przykładzie, ze zrozumiałych względów, świadectwa i estetyczne profity tych zmagañ oddane będą w sposób szcątkowy, obronić się może tylko warstwa myślowa i konstrukcyjna utworu. Tu znowu pojawia się przeszkoda. Centralnym tematem wielu dzieł literatury szwajcarskiej, nawet tej najnowszej, jest problem „szwajcarskości” i konieczność określenia się pisarza oraz jego bohatera wobec rzeczywistości zewnątrzliterackiej: kulturowej, geograficznej i polityczno-historycznej. Nie jest to proste w Konfederacji, leżącej w strefie pogranicznej dla wszystkich tych wymiarów. Dosłowna i nasycona patriotyczną dydaktyką literatura ojczyzniana, uprawiana jeszcze w pierwszej połowie tego wieku, jest już przeszłością, problem tożsamości jednak pozostaje. Konieczność jej zdefiniowania i „usytuowania się na mapie” jest poza tym wymuszona zasadami funkcjonowania wspólnego rynku książki niemieckiego obszaru językowego. Miarą uznania we własnym kraju jest uznanie poza jego granicami. Tę regułę nazwał krytyk Wolfgang Koeppen „zasadą bumerangu”: szwajcarski autor, związany z niemieckim wydawnictwem, pisze dla wszystkich niemieckojęzycznych czytelników. Waga utworu określona zostaje poza granicami Szwajcarii i dopiero stamtąd sława i uznanie dosięgają autora w jego kraju.

Wielu znamienitych twórców zajmowało w minionym dwudziestoleciu stanowisko wobec poruszających zbiorową świadomość Szwajcarów problemów, publikując zbiory esejów, przemówień lub występując publicznie. Szczególnie dużo uwagi problemom wewnątrzszwajcarskim poświęcili autorzy starszego

i średniego pokolenia, ogłaszając swoje stanowisko w formie aluzyjnej lub dosłownej. Za przykład niech posłużą „Schweiz ohne Armee?” (Szwajcaria bez armii?, 1989) Frischa, „Auf der Suche nach der anderen Schweiz” (W poszukiwaniu innej Szwajcarii, 1991) Waltera, czy „O mein Heimtland. 150 Versuche mit dem berühmten Schweizer Echo” (Ojczyzno moja. 150 prób ze słynnym szwajcarskim echem, 1998) Muschga. Można zauważyć, że Szwajcaria jako twór polityczno-geograficzny bardziej inspiruje literatów–mężczyzn.

Organizacja tego tworu zaczęła być w latach osiemdziesiątych coraz wyraźniej postrzegana jako zbyt sztywna i uciążliwa dla przeciętnego obywatela. Bańka z niezadowolonym pękła, gdy na jaw wyszło, że ok. 900 tys. obywateli (w siedmiomilionowym państwie), w tym wielu pisarzy (m.in. Max Frisch), było inwigilowanych przez służby specjalne. Armia donosić uwieczniła swe obserwacje na fiskach, dlatego afera nazwana została „Fichenaffäre” (co w języku polskim swojsko zabrzmiałoby jako „afery z teczkami”). Reakcją na ujawnienie tych informacji był bojkot obchodów 700-lecia Konfederacji w 1991 r. przez szerokie kręgi środowisk twórczych.

Ucieczka od nieuniknionego prowincjonalizmu kultury szwajcarskiej może przybrać formę emigracji (zazwyczaj do stolicy jednego z sąsiadujących obszarów językowych). Reakcją na problematykę szwajcarską może być też odejście w świat prywatny bohaterów. W sferze prywatnej rozgrywa się wiele dzieł Waltera, Vogta, Loetschera, Boescha, Hürlimanna czy Sterchiego, nawet jeśli jest to prywatność obywatela realnego państwa.

Niektórzy twórcy pracują nad podważeniem mitu sielskiej Szwajcarii, poprzez realistyczne ukazanie losów osób postawionych, bądź stawiających się poza marginesem społeczeństwa. Stylistycznie wielu pisarzy porusza się przy tym w kręgu rozwiązań wypracowanych w latach wcześniejszych. Dominuje więc nadal, jak u Muschga, psychologiczny i społeczny realizm.

Pojawia się jednak wiele udanych prób wyjścia poza tę stylistykę. Wylączenie się z powinności i uwarunkowań lokalnych następuje na gruncie formy utworu. Coraz więcej autorów rozluźnia ją, czasem do granic maksymalnych, stając w szeregu wyzwolonych od ciężenia historyczno-czasowego twórców postmodernistycznych. Pozbawiony „centralnej perspektywy” sposób widzenia świata, zrezygnowanie z bohatera, rozczłonkowanie podmiotu, kryzys indywidualności i „poszukiwanie nie tyle straconego czasu, co utraconego ja” (Koeppen) to wyznaczniki nowej, postmodernistycznej prozy.

Lata osiemdziesiąte i dziewięćdziesiąte to nie tylko okres dojrzałej twórczości Dürrenmatta, Waltera, Martiego, Muschga czy Widmera. To także czas znaczących debiutów: Hürlimann, Zschokke, Schertenleib, Gerhard Meier, Helen Meier, Rakusa, Duvanel i in. Bez nich literatura szwajcarska byłaby obecnie nie do pomyslenia.

Mówiąc o współczesnej literaturze szwajcarskiej zwykło się wypowiadać jednym tchem: „dürrenmattfrisch”. Los złączył te dwie indywidualności pisarskie nie tylko prawie równoczesnym początkiem ich międzynarodowej sławy, ale i blisko przypadającymi datami śmierci. Jest to o tyle istotne, że zamknęli w ten sposób pewien odcinek historii literatury. Jak powiedział jeden ze znawców problemu, królowali oni jak dwa samotne Matterhorny nad górskim krajobrazem. Ich śmierć była niepowetowaną stratą, ale z drugiej strony zmusiła świat do zauważenia istnienia nawet po ich śmierci barwnego pejzażu literackiej Szwajcarii.

Friedrich Dürrenmatt (1921–1990) dostarczył potomności w ostatnim dziesięcioleciu swojego życia swoistego klucza do lepszego odczytania całości dorobku. Opublikował bowiem w formie cyklu opowiadań–esejów, „Stoffe I–III” (Tworzywa I–III, 1981) i „Turmbau. Stoffe IV–XI” (Budowa wieży. Tworzywa IV–XI, 1990) – historie nie zrealizowanych pomysłów i dzieje swojej pracy nad poszczególnymi utworami. Zapoznając czytelnika z nieraz gotowymi już opowiadaniem, np. „Winterkrieg in Tibet” (Wojna w Tybecie), czy „Mondfinsternis” (Zaćmienie księżyca), stanowiącymi poniekąd wcześniejszą, epicką wersję „Wizyty starszej pani”, pokazuje nawarstwianie się myśli i konkluzji. W samodzielnie ilustrowanym utworze „Der Minotaurus. Eine Ballade” (Ballada o Minotaurze, 1985) wyklada swoją koncepcję życia jako nie dającego się przejrzeć labiryntu, w którego granicach człowiek pozostaje nadal wolny (myśl ta obecna jest w wielu wcześniejszych utworach). Szczególnym przykładem wytrwałości w poszukiwaniu ostatecznych rozwiązań jest związana z osobą Napoleona sztuka „Achterloo”, której w latach 1983–1989 powstały aż cztery wersje. Historia jest w niej ukazana jako ciąg absurdalnych i powielanych przez wieki obsesji. W 1985 wychodzi ostatnia z powieści kryminalnych Dürrenmatta, „Die Justiz” (Wymiar sprawiedliwości), koronująca jego olbrzymi wkład w rozwój tego gatunku. Niebagatelne walory psychologiczne i ciekawa kontynuacja refleksji o relacji zbrodni do kary w świecie z natury niesprawiedliwym sprawiły, że i ten utwór doczekał się ekranizacji. W ostatniej powieści pisarza, „Durcheinandertal” (Dolina bałaganu, 1989), mała szwajcarska wioska urasta do rangi prawdziwego *teatrum mundi*.

Max Frisch (1911–1991) nie miał w tematyce i stylistyce swoich dzieł wiele wspólnego z Dürrenmattem, którego osobiście niespecjalnie lubił. Nie dostarczył też w okresie objętym niniejszym szkicem dzieł, mogących równać się znaczeniem z późnym dorobkiem Dürrenmatta. Początek lat osiemdziesiątych pobrzmiwa jeszcze echem dyskusji nad jedną z najtragiczniejszych diagnoz Frischa, zawartych w powieści „Der Mensch erscheint im Holozän” (Człowiek pojawia się w holocenie, 1979): jednostka jest beznadziejnie sama i bez

znaczenia wobec historii. Broszurą „Schweiz ohne Armee? Ein Palaver” (Szwajcaria bez armii? Gadanie, 1989) autor „Stillera” po raz kolejny zwrócił uwagę na konieczność „odczarowywania” szwajcarskich mitów.

Erika Burkart (ur. 1922) oddaliła się w swoich późnych wierszach od zachwyty nad urodą krajobrazu, grą światła czy cudem istnienia człowieka w przyrodzie. Środki wyrazu stają się coraz bardziej oszczędne, a świadomość nieprzejednanego przeciwieństwa między interesem człowieka, a „ziemi, którą czyni on sobie poddaną”, dominuje w poezji ze zbiorów „Sternbild des Kindes” (Gwiazdozbiór dziecka, 1984), „Schweigeminute” (Minuta milczenia, 1987) czy „Die Zärtlichkeit der Schatten” (Subtelność cieni, 1991).

W jakimkolwiek rankingu stanęliby szwajcarscy poeci, czołowe miejsce obok Eriki Burkart zajęłyby emerytowany (od 1983 r.) pastor kościoła ewangelicko-reformowanego, **Kurt Marti (ur. 1921)**. Jego twórczość jest bardzo różna od posługującej się tradycyjnymi środkami poezji Burkart, jest ponadto o wiele obfitsza, tak ilościowo, jak i pod względem mnogości podejmowanych zagadnień. Wprawdzie tematykę wierszy, esejów, kazań i opowiadań poety można zamknąć w wielokacie: człowiek, Bóg, przyroda i ich wzajemne relacje, łatwo jednak zdać sobie sprawę z wielości możliwych tu punktów widzenia. Twórczość Martiego cechuje niezwykle wprost bogactwo środków formalnych, gra z licznymi konwencjami i estetykami. Potrafi operować ironią i skrótem myślowym. Jest jedynym z niewielu wybitnych szwajcarskich twórców, którzy z liryki uczynili swój zasadniczy sposób wypowiedzi. Mimo to, w ostatnim dwudziestolecu częściej sięgał po formy wypowiedzi poezji zaledwie pokrewne – uporządkowane „zdania, notatki, [myślowe] skoki i piruety”, jak to sam nazywa. Doświadczeniem duszpasterskim karmi się krótka proza Martiego, ujęta ostatnio w zbiorze „Bürgerliche Geschichten” (Historie obywatelskie, 1981), „Nachtgeschichten” (Nocne opowieści, 1987), czy refleksje pastoralne „Für eine Welt ohne Angst” (O świat bez strachu, 1981), „Ruhe und Ordnung” (Spokój i ład, 1984) i „Lachen, Weinen, Leben. Ermutigungen zum Leben” (Śmiech, płacz, życie. Zachęty do życia, 1985). Książką „kultową” stał się zbiór spostrzeżeń, przemyśleń i esejów pt. „Im Sternzeichen des Esels” (W gwiazdozbiórze Osła, 1995). Przeżył on w ciągu dwóch lat aż trzy nakłady, zaś Peter Bichsel był skłonny uznać tę barwną *silva rerum* za kompendium wiedzy o ostatnim trzydziestolecu duchowego i społeczno-politycznego życia Szwajcarii. Kolejne tomiki wierszy komponuje Marti z pietyzmem i świadomością, że poezja jest kwintesencją jego filozofii i najwyższym piętrem, na które wspina się język. Stąd stosunkowo niewielka liczba nowości: „abendland” (zachód, 1980), „da geht dasein” (to idzie być, 1993) i „Im Innern des Landes” (We wewnątrz kraju, 1999).

Wspomniany **Peter Bichsel (ur. 1935)** zagwarantował sobie w latach sześćdziesiątych pozycję jednego z najwybitniejszych prozaików. W latach

osiemdziesiątych opublikował jedynie wykłady z poetyki „Der Leser. Das Erzählen” (Czytelnik. Narracja, 1982) i kilka tomów publicystyki – „Irgendwo anderswo” (Gdziekolwiek indziej, 1985), „Im Gegenteil” (Wręcz przeciwnie, 1990). Ostatnie dziesięciolecie przyniosło zbiory opowiadań „Zur Stadt Paris” (Miasto Paryż, 1993) oraz „Cherubin Hammer und Cherubin Hammer” (Cherubin Młot i Cherubin Młot, 1999).

Radiolog–klinicysta, a później prywatnie praktykujący psychiatra **Walter Vogt (1927–1988)**, borykając się z uzależnieniem narkotykowym, nie zrezygnował z dotychczasowej problematyki swojego pisarstwa. Ukazywał więc jedynostkę wtłoczoną w „kaftan bezpieczeństwa”, uszyty z norm stanowionych przez silnych, bogatych i „zdrowych”. Ucieczka w alkohol i narkotyki to czasem jedyny jej pomysł na zachowanie tożsamości. Jak beznadziejna to droga, ukazuje napisana na kanwie osobistych i lekarskich doświadczeń z substancjami psychoaktywnymi powieść „Maskenzwang” (Narzucone maski, 1985) oraz fabularyzowany pamiętnik „Vergessen und Erinnern” (Zapomniane, przypomniane, 1980), kontynuowany jako „Altern” (Starzenie się, 1981). Dodatkową ich wartość stanowi wiarygodny obraz spustoszonej osobowości „lekarzy dusz”. W zbiorze miniatur „Metamorphosen” (Metamorfozy, 1984) Vogt wycisza typowe dla siebie ironię i sarkazm, pozostawiając znane z innych dzieł „drugie dno”. Gorzkim i bezkompromisowym rozliczeniem się z tematyką własnego uzależnienia i seksualności jest, wydany dopiero pięć lat po śmierci autora, „Das Fort am Meer” (Fort nad morzem, 1993).

Realizm psychologiczny i społeczny pojawił się w literaturze Szwajcarii niemieckojęzycznej w latach sześćdziesiątych i dominował całą następną dekadę. Najważniejszym przedstawicielem tego sposobu operowania materiałem pisarskim jest **Adolf Muschg (ur. 1934)**, profesor literatury z Zurychu, znawca kultury dalekowschodniej i zaangażowany socjaldemokrata. Sławą i uznaniem jako pisarz cieszy się od ukazania się powieści „Im Sommer des Hasen” (W lecie zająca, 1965). Jest twórcą płodnym, posługującym się słowem ze zdumiewającą lekkością. W ciągu ostatniego dwudziestolecia opublikował piętnaście książek, z których większość z miejsca stawała się wydarzeniami. Łatwość konstruowania wielowarstwowej fabuły pokazał m.in. w powieści kryminalno-filozoficznej „Baiyun oder die Freundesgesellschaft” (Baiyun to biała chmura, wyd. pol. 1986), której akcja rozgrywa się w Chinach. Muschg zasłynął z licznych opowiadań, których tematem są ludzkie ułomności, kameralne dramaty i niespełnione miłości. Również w latach osiemdziesiątych wydał zbiory takich opowiadań, jak „Leid und Leben” (Ciało i życie, 1982) oraz „Der Turmhahn und andere Liebesgeschichten” (Kurek na wieży i inne historie miłosne, 1987). Mieszaniną psychoanalizy, psychosomatyki oraz klimatu rodem z horroru jest powieść „Das Licht und der Schlüssel. Erziehungsroman eines

Vampirs" (Światło i klucz. Powieść rozwojowa z życia wampira, 1984). Z tysiącletnim materiałem literackim zmierzył się w monumentalnej powieści o Parsifalu „Der Rote Ritter. Eine Geschichte von Parzival” (Czerwony Rycerz. Historia o Parsifalu, 1993). Spojrzenie na Parsifala z perspektywy człowieka końca tysiąclecia, pomnożone przez inteligencję i doświadczenie autora, uczyniło utwór ten jednym ze szczytowych osiągnięć Muschga. Wiedzą nabytą w latach pobytu w Japonii (obficie wykorzystaną już w debiutanckiej powieści) podzielił się z czytelnikiem w „Die Insel, die Kolumbus nicht gefunden hat. Sieben Gesichter Japans” (Wyspa, której nie odkrył Kolumb. Siedem twarzy Japonii, 1995).

Innym z pionierów nurtu realizmu psychologicznego i społecznego był **Otto F. Walter (1928–1994)**. Także jego renoma została ustalona na długo przed okresem objętym niniejszym szkicem, w chwili ukazania się słynnego „Niemego” (Der Stumme, 1959, wyd. pol. 1964). Wprowadzie co kilka lat publikował nowe teksty, m.in. w 1983 roku powieść „Das Staunen der Schlafwandler am Ende der Nacht” (Zdziwienie lunatyków o świecie), to aż trzydzieści lat czekać musiała publiczność literacka na równie potężny sukces „radykała myśli i uczuć”, jak nazwano Waltera. Fascynująca, wielowątkowa saga rodzinna i zarazem głębokie studium z dziejów Szwajcarii okresu II wojny światowej, „Zeit des Fasans” (Czas bażanta, 1988) stała się jego *opus vitae*. Ostatnim dokonaniem Waltera było opowiadanie „Die verlorene Geschichte” (Historia marnotrawna, 1993). Wraca w nim do znanej z „Niemego” tematyki wyobcowania i samotności młodego człowieka.

Swoją obecność przypomniał **Hans Boesch (ur. 1926)** trylogią o rysach autobiograficznych: „Der Sog” (Ssanie, 1988), „Der Bann” (Przyciąganie, 1996) i „Der Kreis” (Krag, 1998). Powieści Boescha są tekstami wyciszonymi, więcej w nich światłocienia niż ostrych konturów, a dyskretne pointy podsumowują kolejne etapy dojrzewania bohaterów. Trylogia ta jest kolejnym interesującym obrazem z dziejów dwudziestowiecznej Szwajcarii.

Strategia **Jörga Steinera (ur. 1930)** zmierza do tego, by lapidarny język narratora dał szansę postaciom na zachowanie ich tajemnicy. Bohaterami Steinera są ludzie żyjący życiem nieefektywnym – robotnicy, bezrobotni, włóczędzy, a centralnymi tematami – tajemnica istnienia, problem wolności i marzenie o wyrwaniu się z więzów niemożności. W ostatnich latach opublikował powieści: „Das Netz zerreißen” (Rozerwać sieć, 1982) i „Weissenbach und die anderen” (Weissenbach i inni, 1994) oraz opowiadania: „Olduvali” (1985), „Fremdes Land” (Obcy kraj, 1989) i „Der Kollege” (Kolega, 1996). Steiner jest ponadto wielokrotnie nagradzanym autorem książek dla dzieci.

Jürg Federspiel (ur. 1931) ze swadą spisuje historie prawdziwe i nieprawdziwe, rozgrywające się na pograniczu wielkomijskiej cywilizacji i rozma-

itych subkultur. Równie chętnie operuje fantazją, co używa środków znanych sobie z pracy dziennikarskiej. Od lat siedemdziesiątych coraz wyraźniej zmierza w stronę przypowieści i metafory. Sławę przyniosła mu historia oparta na faktach autentycznych, „Die Ballade von der Typhoid Mary” (Ballada o Mary Tyfusce, 1982), opowiadająca o permanentnie wykorzystywanej seksualnie kucharce, tytułowej Mary z Nowego Jorku, która – zakażając śmiertelną chorobą – niczym anioł śmierci rozdziela karę za swe upokorzenie. Innym w charakterze, na pół fantastycznym studium cielesności i zmysłowości jest „Geographie der Lust” (Geografia rozkoszy, 1989). Postaciom niezwykłym, „innym”, egzystującym na granicy obłędu i rzeczywistości są poświęcone powieści–reportaże „Die beste Stadt für Blinde und andere Berichte” (Najlepsze miasto dla ślepców oraz inne opowiadania, 1980), „Wahn und Müll” (Obłęd i śmieci, 1983), „Kilroy” (1988). W latach dziewięćdziesiątych wychodzą „Eine Halbtagsstelle in Pompeji” (Pół etatu w Pompejach, 1993) i „Melancolia Americana” (1994).

Realizm społeczno-psychologiczny nie jest formułą obowiązkową dla autorów urodzonych przed wojną. Przekonuje o tym twórczość autorów tak różnych jak Nizon, Meier, Loetschera czy Widmer.

Paul Nizon (ur. 1929), światowiec i esteta, zamieszkujący od 1977 r. w Paryżu historyk sztuki, już od pierwszego utworu (Canto, 1963) udowadnia, że nie interesuje go realizm i rozwija swój własny, pełen wytworności i przepychu język. Estetycznym walorom są podporządkowane poszukiwania istoty życia, które artysta z powieści „Das Jahr der Liebe” (Rok miłości, 1981) prowadzi wśród zmysłowego bogactwa Paryża i paryskich kobiet. Nizon przybliży swój świat w opublikowanych w 1985 wykładach z poetyki „Am Schreiben gehen” (Wśród pisania idąc), czy dziesięć lat starszym pamiętniku „Die Innenseite des Mantels” (Płaszcz widziany od podszewki, 1995). Jego najnowszą powieścią jest „Hund. Beichte am Mittag” (Pies. Spowiedź w południe, 1998).

Debiutem nietypowym z racji wieku autora było wystąpienie **Gerharda Melera (ur. 1917)** w 1964 roku tomikiem poezji „Das Gras grünt” (Trawa się zieleni). Jeszcze bardziej niezwykle mógł wydawać się późny sukces, jakim stała się trylogia „Baur und Bindschädler”: „Toteninsel” (Wyspa umarłych, 1979), „Borodino” (1982) i „Die Ballade vom Schneien” (Ballada o tym, jak pada śnieg, 1985), dopełniona powieścią „Land der Winde” (Kraina wiatrów, 1990). Są to spisane rozmowy dwóch starych przyjaciół, Baura i Bindschädlera, prowadzone przy stole, po drodze, a nawet – jak w ostatniej powieści – zza grobu. Opowieść nabiera niezwykle, poetyckiego kolorytu dzięki pojawiającym się w niej postaciom z Tołstoja, krajobrazom zapożyczonym od Caspara Davida Friedricha oraz relacjom z przedsięwzięć jedynie pomyślanych.

Hugo Loetscher (ur. 1929) jest z wykształcenia politologiem i socjologiem (opublikował m.in. studium o fenomenie Fidela Castro), na co dzień zaj-

muje się dziennikarstwem. Jako pisarz pozbawiony jest łatwych złudzeń i wiary w przesłanie jakiegokolwiek ideologii. Autobiograficzne rysy nosi opublikowana w 1986 r. druga część powieści o nabywaniu umiejętności przeżycia w świecie pełnym okrucieństwa, o nabywaniu „odporności” w kontakcie ze zdarzeniami i ich sprawcami. Tytuł tego barwnego kolażu zdarzeń, refleksji i reporterskiej obserwacji brzmi „Die Papiere des Immunen” (Papiery uodpornionego), w nawiązaniu do wydanego po raz pierwszy w roku 1975 i przerobionego w 1985 tomu „Der Immune” (Uodporniony). Oba dzieła wpisują się dobrze w krajobraz prozy postmodernistycznej, wolnej od tradycyjnych reguł narracji. Arena wydarzeń zmienia się ze strony na stronę, narrator wypowiada się we wszystkich trzech osobach, a bogactwo tematyki zachęca do ponownej lektury. Teoretyczne podstawy warsztatu pisarskiego Loetschera można poznać czytając jego wykłady z poetyki, wydane w roku 1988. Trafność obserwacji i literacki kunszt artysty potwierdza zbiór ironiczno-moralizatorskich miniatur o zwierzętach „Die Fliege und die Suppe und 33 andere Tiere in 33 anderen Situationen (Mucha i rosół oraz 33 inne zwierzęta w 33 innych sytuacjach, 1989), błyskotliwy „Der predigende Hahn. Das moralisch-literarische Nutztier” (Kur nauczający. Zwierzę moralnie i literacko użyteczne, 1992), czy najnowsza powieść „Saison” (Sezon, 1995).

Zauważalna jest zmiana estetyki, jaka zaszła w twórczości **Ursa Widmera (ur. 1938)**. Po okresie eksperymentów i parodiowania gatunków („Die gestohlene Schöpfung” – Skradziony twór, 1986), następuje faza „stwarzania w głowach” czytelników „nowych, pięknych rzeczy – drzew, oceanów, miłości, których brakuje w okolicy”. Że te deklaracje Widmerowi udaje się zrealizować nadzwyczaj przekonująco, pokazują liczne powieści i opowiadania z tego okresu: „Das enge Land” (Ciasny kraj, 1981), „Liebesnacht” (Noc miłości, 1982), „Indianersommer” (Babie lato, 1985), „Das Verschwinden der Chinesen im neuen Jahr” (Chińczycy znikają w nowym roku, 1987), „Der Kongress der Paläolepidopterologen” (Kongres paleolepidopterologów, 1989), „Paradies des Vergessens” (Raj zapomnienia, 1990), „Der blaue Siphon” (Błękitny syfon, 1992, wyd. pol. 1992), „Liebesbrief für Mary (List miłosny dla Mary, 1993), „Im Kongo” (W Kongo, 1996), „Vor uns die Sintflut” (Przed nami choćby potop, 1998). Wszechstronne możliwości i nieokielznana inwencja sprawiły, że Widmer dołączył do wąskiego grona szwajcarskich dramatopisarzy. Dla teatru powstały: „Nepal” (1986), „Der neue Noah” (Nowy Noe, 1986), „Stan und Ollie in Deutschland” (Stan i Ollie w Niemczech, 1987), „Alles klar” (Wszystko jasne, 1987).

Gerold Späth (ur. 1939) wystawił swojemu rodzinnemu miastu (Rapperswil) swoisty pomnik w trylogii, której ostatnia część „Barbarswila” ukazała się w 1988 r. Z typowym dla siebie barokowym bogactwem języka i obrazów,

skłonnością do blazenady i groteski, nakreślił satyryczny obraz życia miasteczka, którego obywatele – podobnie jak w poprzednich częściach trylogii – w niczym nie przypominają znacznych mieszczan, za których chcą się uważać. Przepych, hiperbolizacja i kalejdoskopowa konstrukcja cechują wydaną w 1986 w Polsce powieść „Commedia” (Komedia, 1980), tytułem i zamierzeniem nawiązującą do słynnego dzieła Dantego. Trudno odnaleźć w niej wcześniejszego autora powieści „Iotrzykowskich”, podobnie jak w kontemplacyjnej „Das Spiel des Sommers neunundneunzig” (Letnia gra, 1993).

Odległy od formalnych eksperymentów pozostaje **Werner Schmidli (ur. 1939)**, kontynuator tradycji szwajcarskiej powieści kryminalnej. W ostatnim dwudziestoleciu powstały, powiązane postacią głównego bohatera, „Der Mann am See” (Mężczyzna nad jeziorem, 1985), „Guntens stolzer Fall” (Gunten i jego duma, 1989) i „Der Mann aus Amsterdam” (Człowiek z Amsterdamu, 1993), a ponadto bardzo „dürrenmattowski” w klimacie „Schlitzohr” (Cwaniak, 1997). Wnikliwym obserwatorem kruchości ludzkich uczuć oraz „braku odwagi do szczęścia” okazał się Schmidli w powieściach „Ganz gewöhnliche Tage” (Całkiem zwyczajne dni, 1981) i „Warum werden Bäume im Alter schön” (Dlaczego drzewa na starość pięknieją, 1984). Autor oddalił się w ostatnich latach od tematyki społecznej, która wcześniej intensywnie go zajmowała.

E.Y. Meyer (ur. 1946) zdążył przyzwyczaić czytelników, że z nowym dziełem występuje najwyżej raz na kilka lat. W 1984 wydano jego sztukę teatralną „Sundaymorning”, a w 1994 apokaliptyczno-karnawałową w wymowie powieść z dziejów ekskluzywnego szpitala psychiatrycznego „Das System des Doktor Maillard oder Die Welt der Maschinen” (System Doktora Maillarda albo Świat maszyn).

Na lata osiemdziesiąte i dziewięćdziesiąte przypada rozkwit twórczości większości szwajcarskich pisarek. Ich kariera podążała zwykle podobnymi szlakami: stosunkowo późny (między 30 a 40 rokiem życia) debiut, nierzadko równoległe z „dorosłym” pisarstwem uprawiana twórczość dla dzieci i praca w szkole. W zakresie tematyki uderza słabsze, w porównaniu do dzieł pisanych „męską ręką”, oddziaływanie rzeczywistości politycznej, za to łatwo czytelny jest wpływ osobistych doświadczeń.

W tych ramach mieści się mniej więcej artystyczna biografia **Hanny Johansen (ur. 1939)**, żony Adolfa Muschga. Pełne wdzięku i prostoty są adresowane do dzieci, dziejące się w świecie zwierząt, historie ludzkich tęsknot i radości. Bohaterkami utworów dla dorosłych czyni kobiety wrażliwe, bezbronne, wyobcowane. Zdolność do zdziwienia i do kochania zachowały bohaterki jej powieści i opowiadań: „Trocadero” (1980), „Die Analphabetin” (Analfabetka, 1981), „Über den Wunsch, sich wohlzufühlen” (O pragnieniu czucia się dobrze,

1984), „Ein Mann vor der Tür” (Mężczyzna przed drzwiami, 1988), „Die Schöne am unteren Bildrand” (Piękna u dołu obrazu, 1990), „Kurnovelle” (1994), „Halbe Tage, ganze Jahre” (Ułamki dni i całe lata, 1998). „Universalgeschichte der Monogamie” (Historia powszechna monogamii, 1997), ujęta w formę relacji z prowadzonych przez bohaterkę badań naukowych, jest w istocie intelektualną grą z czytelnikiem i rozważaniem nad odwiecznym tematem wierności i zdrady.

Także w przypadku **Eveline Hasler (ur. 1933)** twórczość dla dzieci na wiele lat poprzedziła debiut na polu „dorosłej” literatury. Było nim opowiadanie „Novemberinsel” (Wyspa listopadowa, 1979). Autorka jest z wykształcenia psychologiem i historykiem, co pozostaje nie bez znaczenia dla jej twórczości. W powieści „Anna Göldin, letzte Hexe” (Anna Göldin, ostatnia czarownica, 1982) rekonstruuje dzieje ostatniego szwajcarskiego procesu o czary z 1782 r. Do tego kręgu tematycznego wraca w „Die Vogelmacherin” (Ptasznica, 1997), gdzie ofiarą oskarżeń o czary i obiektem seksualnych obsesji dorosłych pada m.in. jedenastoletnia dziewczynka. Inteligentne połączenie faktów historycznych z psychologiczną wnikliwością zwraca uwagę w „Die Wachsfügel” (Kobieta z woskowymi skrzydłami, 1991) oraz „Der Zeitreisende” (Podróżnik w czasie, 1994), w których centralnymi postaciami są – odpowiednio – pierwsza szwajcarska kobieta-prawnik, Emily Kempin-Spyri, oraz Henry Dunant, założyciel Międzynarodowego Czerwonego Krzyża i laureat pierwszej pokojowej Nagrody Nobla.

Przenikaniu sztuki i życia, określeniu granic odpowiedzialności artysty, swoistości relacji między modelem, malarzem i jego dziełem jest poświęcona powieść **Erici Pedretti (ur. 1930)** „Valerie oder das unerzogene Auge” (Valeria albo niewychowane oko, 1986). Autorka, żona malarza, będąca sama praktykującą rzeźbiarką, wykorzystała tu autentyczną historię malarza portretującego cierpienie swej umierającej żony. Ostrożne podejście do materii słowa widać w opowiadaniach ze zbioru „Sonnenaufgänge, Sonnenuntergänge” (Wschody i zachody słońca, 1984). Jej najnowszą powieścią jest „Das Kuckukskind oder Was ich ihr unbedingt noch sagen wollte” (Kukułcze dziecię albo Co koniecznie chciałam jej jeszcze powiedzieć, 1998).

Niezwykle osamotnienie, zepchnięcie na skraj świata ludzi wrażliwych, świadomych i przez to zmierzających ku nieuchronnej klęsce jest centralnym tematem skupionych i poetycko skoncentrowanych miniatur prozatorskich **Adelheid Duvanel (1936–1996)**. Autorka ujmowała je w zbiorach „Windgeschichten” (Historie na wietrze, 1980), „Das Brillenmuseum” (Muzeum okularów, 1982), „Anna und ich” (Anna i ja, 1985), „Das verschwundene Haus” (Dom, który zniknął, 1988), „Gnadentrist” (Termin nieodwołalny, 1991), „Die Brieffreundin” (Przyjaciółka, do której pisałam, 1995). Klimatowi swoich opowiadań i swoim postaciom pozostała wierna w ostatnim z nich, „Der letzte Frü-

hingstag" (Ostatni wiosenny dzień, 1997), który ukazał się już po jej samobójczej śmierci.

Margrit Baur (ur. 1937) towarzyszy swoim bohaterkom w ich codzienności, w chwilach opuszczania ich przez mężów i śmierci najbliższych, jak w „Ausfallzeit” (Czas tracenia, 1983). Asystuje ich kłęsce w „Überleben. Eine unsystematische Ermittlung gegen die Not aller Tage” (Przeżyć. Niesystematyczne dochodzenie przeciw nędzy wszystkich dni, 1981) i procesowi dojrzewania w „Alle Herrlichkeit” (Cała wspaniałość, 1993). „Geschichtenflucht” (Ucieczka w słowa, 1988) jest rozważaniem nad językiem jako środkiem dotarcia do drugiego człowieka i otaczającej rzeczywistości. Słowa pomagają uciec od lęku przed sprawami ostatecznymi, są jedynym mostem, jaki możemy przerzucić nad naszą samotnością, twierdzi Margrit Baur.

Maja Beutler (ur. 1936) jest jedną z nielicznych autorek piszących dla teatru. Spośród jej trzech dramatów, dwa powstały po roku 1980: „Das Marmelspiel” (Gra w kulki, 1985) i „Lady Macbeth wäscht sich die Hände nicht mehr” (Lady Macbeth już nigdy nie umyje rąk, 1992). Najważniejsze w dorobku artystki są jednak powieści: „Fuss fassen” (Zagrzać miejsca, 1980), „Die Wortfalle” (Pulapka na słowa, 1983), „Das Bildnis der Dona Quichotte” (Portret Pani Kiszot, 1989) i „Die Stunde, da wir fliegen lernen” (Godzina, w której uczymy się latać, 1994). Tematyzują one poszukiwanie własnego „ja”, czy to przez chorą na raka kobietę, wyrwaną ze swego dotychczasowego świata, czy przez marzyciela, opuszczonego przez dziewczynę i odprowadzającego od kolejnych drzwi.

Bohaterki powieści **Margrit Schriber (ur. 1939)** też nie znalazły szczęścia w życiu. Czekają na kogoś, kto odkryje dla nich ich wewnętrzne piękno, albo wspominają swoje przegrane życie. W tonie chłodnej, beznamiętnej relacji przedstawione są historie ich niepowodzeń i straconych złudzeń. Schriber opublikowała m.in. „Vogel flieg” (Przeleciał ptak, 1980), „Luftwurzeln” (Korzenie w powietrzu, 1981), „AugenWeiden” (Raje dla oczu, 1990), „Rauchrichter” (1993), „Schneefessel” (Śnieżne pęta, 1998).

Helen Meier (ur. 1929) zadebiutowała w wieku 55 lat (wcześniej pracowała jako nauczycielka w szkole specjalnej) i z miejsca stała się literackim objawieniem. Jej proza, wolna od postmodernistycznej gry językowej, ożywa pod wpływem niezwyklej daru obserwacji i wynikającej z niej autentyczności. Pisarka postrzega świat tak przez pryzmat ludzkich ułomności i nieuchronnej starości, jak i fenomenów wyzwających największe namiętności: miłości, seksu i śmierci. Opublikowała: „Trockenwiese” (Osuszona łąka, 1984), „Das einzige Objekt in Farbe” (Jedyny barwny obiekt, 1985), „Das Haus am See” (Dom nad jeziorem, 1987), „Lebenleben” (Życieżyć, 1989), „Nachtbuch”

(Księga nocy, 1992), „Die Novizin” (Nowicjuszka, 1995) i „Letzte Warnung” (Ostatnie ostrzeżenie, 1996).

Z bolesnych doświadczeń osobistych korzysta w swej twórczości **Mariella Mehr** (ur. 1947). Wkrótce po przyjściu na świat w rodzinie wędrownych artystów–klozardów została odebrana matce i – jako ofiara akcji „Pomóżmy dzieciom ulicy – „zaliczyła” 16 sierocińców, 3 poprawczaki, 4 zakłady psychiatryczne oraz 19 miesięcy więzienia. Jak spostrzegła jedna z krytyków, „książki Marielli Mehr, *musiały* zostać napisane, przez co są one tak niepowtarzalne i ważne”. Zadebiutowała powieścią „steinzeit” (epoka kamienna, 1981), po niej przyszły „Daskind” (Bachor, 1995) i „Brandzauber” (Urok pożaru, 1998). Są one spisane surowym językiem świadectwami i oskarżeniami swojego czasu, naznaczonego cierpieniem ponad miarę. Tym bardziej zaskakujący staje się humor i formalne wyrafinowanie w opublikowanej w międzyczasie powieści z dziejów zakładu psychiatrycznego „Zeus oder der Zwillingston” (Zeus albo i echo, 1994).

Objętościowo niewielki jest dorobek **Ilmy Rakusy** (ur. 1946), Czeszki z pochodzenia. Rakusa realizuje w swej twórczości zasadę sformułowaną na kartach debiutanckiego opowiadania, „Insel” (Wyspa, 1982): każdy „inny rodzaj postrzegania wymaga innego języka”. Kolejne utwory autorki są przeto pisane inaczej. Mozaiką sugestywnych obrazów, uszeregowanych według zasady skojarzeń, a nie podług linearności przebiegu akcji, są opowiadania z tomów „Miramar” (1986) i „Steppe” (Step, 1990). Aktywnego współdziałania w artystycznej kreacji domaga się od czytelnika w siedmiu „dramoletkach” pt. „Jim” (1990). Zmysłową urodę poetyckiego języka zamyka w rygorystycznej formie wierszy w „Ein Strich durch alles. Neunzig Neunzeiler” (Wędrówka przez wszystko. Dziewięćdziesiąt dziewięciowierszy, 1997).

Rozwijając technikę pisarstwa realistycznego, bądź korzystając z przywileju pozornie nieskrępowanej narracji postmodernistycznej, młodszy autorzy sięgają po nowe tematy. Przelamują pozostałe jeszcze tabu, kontynuują destrukcję mitu cichej i pięknej Szwajcarii, wybierając na bohaterów osoby skrzywdzone przez wychowanie rodzinne i obywatelskie.

Zdziwić może się polski czytelnik, jak otwarcie podejmowana jest tematyka homoseksualizmu. Pierwszy poświęcił jej swoją trylogię „Zeit und Ewigkeit” (Czas i wieczność) muzyk i literat **Guido Bachmann** (ur. 1940). Ostatni tom tej trylogii, „Echnaton” ujrzał światło dzienne w 1982 r. Nie wywołał skandalu, jaki był w 1966 r. udziałem tomu pierwszego, „Gilgamesch” (Gilgamesz). Całość trylogii obejmuje ponad 1600 stron, jest pełna zakorzenionych w osobistym doświadczeniu autora i kontrapunktujących się wzajemnie wątków, mitów i stylów.

Autobiografia jest też podstawowym twórczym dla **Christopha Geisera** (ur. 1949), który zwrócił na siebie uwagę powieścią „Brachland” (Ugór, 1980). W utworze tym obecne są podstawowe dla całej jego twórczości wątki tematyczne – wyobcowanie w rodzinie i społeczeństwie oraz homoseksualizm jako integralna część autorskiego „ja”. Do jego najwyżej cenionych dzieł należy „Das geheime Fieber” (Sekretna gorączka, 1987) – ciekawy przykład narracji postmodernistycznej, w której narrator-artysta zlewa się w jedno ze swoim bohaterem, również artystą – Caravaggiem oraz figurami z jego płócien. Do warty wspomnienia należą powieści „Wüstenfahrt” (Podróż przez pustynię, 1984), „Das Gefängnis der Wünsche” (Uwięzione pragnienia, 1992), zbiór opowiadań „Wunschangst” (Lęk pragnień, 1993), „fantazja literacka” pt. „Kahn, Knaben, schnelle Fahrt” (Łódka, młodzieńcy i szybkość, 1995) oraz najnowsza książka „Die Baumeister. Eine Fiktion” (Budowniczy. Fikcja, 1998).

Autorem skandalu na miarę lat dziewięćdziesiątych został **Urs Allemann** (ur. 1948). Gdy w czasie wieczoru autorskiego czytał w 1991 roku fragmenty swego postmodernistycznego tekstu „Babyficker” (Dzeciejobca), za który kilka godzin wcześniej odebrał nagrodę im. Ingeborg Bachmann, został publicznie zaatakowany i pobity.

Nadzwyczaj złożone gry językowe uprawia, **Reto Häny** (ur. 1947). Jego powieść „Flug” (Lot, 1985) jest mieszaniną historii osobistej narratora, ujętej w formie pamiętnika, oraz historii techniki lotniczej. Dla polskiego czytelnika o wiele bardziej interesująca będzie informacja, że jedna z jego nowszych książek – „Am Boden des Kopfes. Verwirrungen eines Mitteleuropäers in Mitteleuropa” (Na dnie głowy. Zawirowania Europejczyka w środku Europy, 1991) jest literacką relacją z podróży do Polski.

Lukas Hartmann (ur. 1944), swoje wszechstronne wykształcenie i doświadczenia zdobyte w licznych podróżach wykorzystuje jako dziennikarz, autor książek dla dzieci i dorosłych, a także słuchowisk i sztuk teatralnych. Centralnym tematem jego twórczości jest spotkanie z innością i odmiennością. Dla osiągnięcia większej bezstronności w przedstawianiu aktualnej problematyki, sięga często po kostium historyczny. W ostatnim dwudziestolecu ogłosił drukiem: zbiór powiązanych z sobą opowieści o nieprzezwycięzalnej niechęci wobec imigrantów „Die Wölfe sind satt” (Wilki są syte, 1993), „Die Seuche” (Zaraza, 1992), powieść o nadziei i strachu w czasach XIV-wiecznej epidemii dżumy, bliskiej współczesności dzięki użyciu języka stosowanego w opisie pandemii AIDS, „Die Mohrin” (Murzynka, 1995) – obraz z dziejów dziewiętnastowiecznej Szwajcarii, widzianej z perspektywy syna egzotycznej służącej-niewolnicy. Ponadto ukazały się powieści „Der Konvoi” (Konwój, 1997) oraz „Die Frau im Pelz. Leben und Tod der Carmen Mory” (Kobieta w futrze. Życie i śmierć Carmen Mory, 1999).

Kruchość i przemijalność, miłość i cierpienie są obecne w twórczości **Thomasa Hürlimanna (ur. 1950)** już w jego debiutanckim zbiorze inspirowanych własnym życiem opowiadań pt. „Die Tessinerin” (1981). Subtelność i kunszt pisarski autora osiągnęły mistrzowski wyraz w noweli „Das Gartenhaus” (Alta-na, 1989). To opowieść o starszym małżeństwie, które po śmierci jedynego syna szuka strategii przezwyciężenia prawdy o tajemnicy przemijania. Wprawdzie największe uznanie przyniosły Hürlimannowi małe formy epickie, jednak stała obecność w życiu literackim zapewniają mu też regularnie pisane dramaty, takie jak „Grossvater und Halbbruder” (Dziadek i przyrodni brat, 1981), „Stichtag” (Termin ostateczny, 1984), „Der letzte Gast” (Ostatni gość, 1990), czy „Carleton” (1996). Powieścią „z kluczem”, mocno osadzoną w realiach Szwajcarii roku 1979 jest najnowsza powieść Hürlimanna, „Der grosse Kater” (Wielki kocur, 1998), tematyzująca napięcie między prywatnością a upublicznieniem życia polityków i ich rodzin.

Podobnie jak wielu innych twórców tego pokolenia, **Franz Böni (ur. 1952)** interesuje się outsiderami, nieprzystosowanymi do życia ani w świecie, ani nie potrafiącymi wrócić do „stanu pierwotnego” – natury albo społeczeństwa. Opublikował m.in. „Der Knochensammler” (Poszukiwacz kości, 1980), „Die Wanderarbeiter” (Wędrowni robotnicy, 1981), „Alle Züge fahren nach Salem” (Wszystkie pociągi jadą do Salem, 1984), „Die Residenz” (Rezydencja, 1988), „Der Hausierer” (Domokrądzca, 1991) i „Amerika” (Ameryka, 1992).

Melodyjne wersy poezji **Hansjörga Schertenleiba (ur. 1957)**, czasem tylko przerwane ekspresyjnym dysonansem, przenoszą czytelnika w świat liryki powściągliwej i wyciszonej. Z dystansem do świata i samego siebie, oraz tęsknotą za zniwelowaniem go zmagają się postacie jego powieści i opowiadań – „Die Ferienlandschaft” (Krajobraz wakacyjny, 1983), „Die Prozession der Männer. 5 Erzählungen” (Procesja mężczyzn. 5 opowiadań, 1985), „Die Geschwister” (Rodzeństwo, 1988), „Der Antiquar” (Antykwarium, 1991), „Das Zimmer der Signora” (Pokój signory, 1996).

Matthias Zschokke (ur. 1954), pisarz, aktor i reżyser, postanowił opuścić ciasną Szwajcarię, by z Berlina uczynić nie tylko miejsce swojego zamieszkiwania, ale i kulisę wielu utworów, takich jak debiutancka powieść „Max” (1982), czy ostatnio „Der dicke Dichter” (Gruby poeta, 1995). Zschokke kreuje dzieła brawurowe i nowatorskie pod względem techniki pisarskiej, nie pozbawione jednak humoru (obecnego choćby w „Piraten” [Piraci, 1991]), czy też ciepła i melancholii, którymi promieniuje poeta z najnowszego utworu. Dla ugruntowania pozycji mistrza prozy postmodernistycznej istotne były powieści „Prinz Hans” (Książę Hans, 1984) i „ErSieEs” (OnOnaOno, 1987), zaś dzięki sztukom „Brut” (Potomstwo, 1991) i „Die Alphabeten” (Alfabetci, 1994) dołączył do garstki młodych autorów helweckich, którzy zachowali wiarę w teatr.

Inny Berlińczyk z wyboru, **Silvio Huonder (ur. 1954)**, opublikował dotąd dwie powieści, „Adalina” (1997) i „Übungsheft der Liebe” (Zeszyt do ćwiczeń z miłości, 1998). Krótkie, proste zdania, dystans i zmieniająca się z akapitu na akapit perspektywa to środki, przy pomocy których wykreował dwie opowieści o miłości i życiu. Ostatnia z nich ma silne oparcie w biografii autora, skazanego w młodości – podobnie jak Fabio z „Zeszytów” – na 10 miesięcy więzienia za odmowę służby wojskowej.

Gabrielle Alioth (ur. 1955) debiutowała jako trzydziestopięciolatka powieścią z czasów średniowiecza „Der Narr” (Błazen, 1990). Poszukiwania prowadzone w archiwach Strassbourga zatrzymały ją w tej epoce także w „Wie ein kostbarer Stein” (Jak drogocenny kamień, 1994). Detektywistyczny zmysł i umiejętność kreowania atmosfery niesamowitości nie opuściły pisarki podczas pracy nad „Die Arche der Frauen” (Arka kobiet, 1996) oraz „Die stumme Reiterin” (Milcząca amazonka, 1998).

W zmiennym czasie, od średniowiecza po 1 IV 1990 r., rozgrywa się błyskotliwa debiutancka powieść **Petera Webera (ur. 1968)**, „Der Wettermacher” (Zaklinacz pogody, 1993). W małej miejscowości Toggenburg spotykają się codzienność i odwieczne mity, a na tle kunsztownej tkanki powieści ożywają kolejni przodkowie braci Augusta i Melchiora Abrahamów..

Milena Moser (ur. 1963) jest jedną z najpopularniejszych pisarek młodego pokolenia. Brak dbałości o kompozycję i walory estetyczne tekstu sprawiły, że dla niektórych jest kwintesencją nowej estetyki, „literacką lafiryndą, która ma w nosie, co sądzą o jej tekstach papieżę literatury”. Debiutowała w 1990 r. „Gebrochene Herzen” (Złamane serca). Po nich nastąpiły powieści „Die Putzfraueninsel” (Wyspa sprzątaczek, 1991), „Das Schlampenbuch” (1992), „Blondinenträume” (Marzenia blondynki, 1994), „Mein Vater und andere Betrüger” (Mój ojciec i inni oszuści, 1996), „Das Faxenbuch” (Księga wyglupów, 1996) oraz „Das Leben der Matrosen” (Marynarski żywot, 1998). Dość beztroskie traktowanie stylistyki i wiarygodności wynagradza czytelnikowi dowcipem i inwencją.

Krytyka literacka z pozytywnym zaskoczeniem przyjęła pojawienie się w ostatnich latach dużej liczby młodych–zdolnych: Ruth Schweikert, Andrea Simmen, Nicole Müller, Perikles Monioudis, Urs Richle i wielu innych. Autorzy ci, urodzeni w połowie lat sześćdziesiątych, odkrywają świat zbudowany z przekazów medialnych, świat, w którym *anything goes*. Zostali nazwani z sympatią „nową wiosną” literatury szwajcarskiej, „nową”, ponieważ Zschokke, Hännly i Rakusa dopiero niedawno zakończyli swoją „wiosnę literacką”.

Celem powyższego szkicu było pokazanie, że współczesna niemieckojęzyczna literatura szwajcarska jest niezwykle bogata i różnorodna. W stosunku

odwrotnej proporcjonalności do tego faktu pozostaje jej znajomość w Polsce, a także zainteresowanie nią ze strony uniwersyteckich germanistów. Jedynym badaczem w pełni oddanym literaturze szwajcarskiej jest Zygmunt Mielczarek, profesor Uniwersytetu Śląskiego. Liczne publikacje dotyczące tej literatury znajdują się ponadto w dorobku szczezińskiego germanisty Jana Watraka. Promocją literatury i kultury szwajcarskiej w Polsce zajmuje się fundacja Pro Helvetia, której siedziba mieści się w Krakowie.

Urszula Bzdawka

Dział Instrukcyjno-Metodyczny

WSPÓŁCZESNA LITERATURA SZWAJCARSKA BIBLIOGRAFIA

1. DÜRRENMATT Friedrich // Por. Bibliogr. Met. – 1996, nr 1, s. 41–42
Bibliografia Friedricha Dürrenmatta.
2. SUROWSKA Barbara L.
Ożywienie w niemieckojęzycznej literaturze szwajcarskiej // Lit. na Świecie. – 1991, nr 11/12, s. 294–302
3. WOLSKI Jan. Czy istnieje i jaka jest literatura szwajcarska? // Fraza. – 1996, nr 13, s. 4–9
4. KABATC Eugeniusz
Lugano: widok z hotelu Welter // Lit. na Świecie. – 1991, nr 10, s. 244–257
5. PISARZE niemieckojęzyczni XX wieku: leksykon encyklopedyczny PWN / pod red. Marka Zybury. – Warszawa; Wrocław : Wydaw. Naukowe PWN, 1996. – 427 s.
6. WSPÓŁCZESNA literatura Republiki Federalnej Niemiec, Austrii i Szwajcarii / Marian Szyvrocki // W: Dzieje literatur europejskich / pod red. Władysława Floryana. T. 2. Cz. 1. – Warszawa : Państw. Wydaw. Naukowe, 1982. – S. 178–192

Urszula Bzdawka
Dział Instrukcyjno-Metodyczny

ZWIEDZAMY POLSKĘ – PRZEWODNIKI

Kontynuując temat rozpoczęty w poprzednim numerze kwartalnika proponujemy tym razem przewodniki turystyczno-krajoznawcze po Polsce. Obfitość i różnorodność wydawnictw tego typu a także rozbieżność podziałów geograficznego i administracyjnego naszego kraju stanowi poważne utrudnienie w czytelnym uporządkowaniu materiału.

Zamieszczamy wybór przewodników z okresu ostatniego dziesięciolecia. Część pierwsza stanowi wykaz przewodników ogólnych po Polsce. Rozdział drugi w układzie zgodnym z podziałem administracyjnym kraju na województwa prezentuje przewodniki dotyczące całej miejscowości lub ich zespołów czy okolic (układ alfabetyczny wg nazw miejscowości poprzedzono materiałami dot. stolicy województwa). Pominięto, z nielicznymi wyjątkami, opracowania dot. poszczególnych zabytków, np. kościołów, zamków, pałaców itp. W rozdziale trzecim uwzględniającym podział geograficzno-historyczny kraju wskazujemy na przewodniki omawiające krainy geograficzne, większe obszary lub tereny turystyczne.

Bibliografię opracowano w oparciu o „Przewodnik Bibliograficzny” i własne kartoteki.

I. PRZEWODNIKI PO KRAJU

1. CO I GDZIE w Polsce: poradnik i przewodnik turystyczny / red. Jacek Sternowski. – Koszalin : „Aster”, [1995]. – 361 s.
2. JANOWSKI Aleksander
Wycieczki po kraju. – Warszawa : Wydaw. Artyst. i Filmowe, 1989. – 114 s.: mapa
3. JAROSZEWSKI Tadeusz Stefan
Dwory i dworki w Polsce: przewodnik. – Warszawa : „Sport i Turystyka”, 1997. – 173 s.: fot. kolor., rys.
4. JURASZ Tomasz
Znane i nieznanne: zamki, pałace, kościoły Polski południowo-wschodniej. – Rzeszów : Rzeszowskie Wydaw. Prasowe RSW, 1988. – 109 s.: mapa, fot.

5. KOZAK Marek W.
Polska: miniprzewodnik dla tych, co cenią czas i pieniądze. – Warszawa : Warszawskie Centrum Informacji Turystycznej Agencja „Mufa”, 1997. – 141 s. – fot. kolor.: tabl., mapy
6. KURCZAB Janusz
Najpiękniejsze polskie szczyty: przewodnik. – Warszawa : Sport i Turystyka; Muza S.A., 1999. – 254 s., il., mapy
7. OGÓREK Michał, GAWŁOWSKI Jacek
Przewodnik po Polsce. – Warszawa : „Petit”, 1991. – 127 s.: il.
8. PILICH Maria, PILICH Przemysław
Polska: ilustrowany przewodnik. – Warszawa : Sport i Turystyka; Muza S.A., 1999. – 942 s. mapy, il. kolor
9. POLSKA – przewodnik rowerowy: ponad 100 tras rowerowych, ponad 100 oryginalnych map / współaut. Zbigniew Boroński; red. Elżbieta Gomułicka. – Warszawa : „GeoCenter”, 1995. – 343 s.: fot. kolor., mapy
10. PRZEWODNIK po Polsce / red. Krystyna Malik, Maria Raciborska. – Warszawa : „Sport i Turystyka”, 1998. – 1127 s. fot. kolor.: mapy, pl., rys.
11. SZLAKIEM stałych schronisk młodzieżowych/ red. Walentyna Brzostkowska. – Warszawa : „Ankar”, 1991. – 125 s.: fot.
12. SŁOWNIK geograficzno-krajoznawczy Polski / red. Maria Irena Mielska; współaut. Zofia Aleksandrowicz. – Wyd. 2 zm. – Warszawa : Wydaw. Naukowe PWN, 1992. – 896 s., mapy kolor., pl., rys.
13. SŁOWNIK geograficzno-krajoznawczy Polski / red. Elżbieta Bajkiewicz-Grabowska, Iwona Swenson. – Wyd. 3 zm. – Warszawa : Wydaw. Naukowe PWN, 1998. – 1046 s. tabl. kolor., tabl.: il., fot., mapy, pl., rys.
14. SZLAKAMI twierdz w Polsce. – Warszawa : Warszawskie Centrum Informacji Turystycznej, 1994. – [12] s.: fot. kolor.
15. HERMACH Marek, LIPOK Andrzej, KALITA Kazimierz
Jachtem po Zalewie Szczecińskim: przewodnik dla żeglarzy i turystów wodnych. – Szczecin : „Computer-Original”, 1994. – 132 s. tabl. fot. kolor.: mapy

II. PRZEWODNIKI PO MIEJSCOWOŚCIACH

WOJEWÓDZTWO DOLNOŚLĄSKIE

Wrocław

1. CZERWIŃSKI Janusz
Wrocław: przewodnik. – Wrocław : „Leopoldinum”, 1993. – 219 s.: faks., fot., pl., rys.

2. CZERWIŃSKI Janusz
Wrocław i okolice: przewodnik. – Wyd. 3 zm. – Warszawa : „Sport i Turystyka”, 1989. – 237 s., tabl. kolor.: mapy, pl., rys.
3. CETWIŃSKI Czesław
„...przez wrocławskich ulic sto...”: przewodnik turystyczny. – Wrocław : Centrum Informacji i Usług Turyst., 1989. – 58 s.: fot., pl.
4. CZERWIŃSKI Janusz
Wrocław: przewodnik turystyczny. – Wrocław : Wydaw. Dolnośląskie, 1997. – 267 s.: il., faks., fot., pl.
5. DUDZIAK Tomasz, DZIEDZIC Marcin
Okolice Wrocławia: 12 tras pieszych dla każdego: przewodnik krajoznawczo-turystyczny. – Wrocław : Sudety, 1999. – 326 s., il., pl.
6. MACIEJEWSKI Jerzy
Rowerem z Wrocławia: przewodnik. – Wrocław : Sudety, 1998. – 121 s., rys., mapa
7. POTOCKI Marek
Rowerem po województwie wrocławskim: informator turystyczny. – Wrocław : „Sudety”, 1997. – 51 s.: mapy

Inne miejscowości

1. CISOWSKI Krzysztof
Okolice **Dusznik-Zdroju** i Lewina Kłodzkiego: opis 25 pieszych wycieczek dla każdego. – Inowrocław : „Magda”, 1997. – 84 s.: mapa, pl., rys.
2. MAKOWSKI Marcin
Okolice **Karpacza** i Szklarskiej Poręby: [przewodnik]. – Warszawa : Polskie Przedsiębiorstwo Wydawnictw Kartograficznych im. Eugeniusza Romera, [1997]. – 127 s. – fot. kolor., mapy
3. MIGOŃ Piotr
Karpacz – przewodnik turystyczny. – Wrocław : Przedsiębiorstwo „Eko-graf”, 1994. – 26 s.: mapa, pl., fot. kolor.
4. ZAMEK **Książ** / red. Mariola Malarek: współaut. Kazimierz Jankowski. – Piechowice : „Laumann-Polska”, 1994. – 113 s., fot. kolor., mapa, pl., portr. – (Przewodniki Wydawnictwa Laumann)
5. MAZURSKI Krzysztof R.
Krzeszów i okolice: przewodnik. – Wyd. 2 zaktual. – Wrocław : Sudety, 1998. – 64 s., pl., rys.

6. CIEŹKOWSKI Wojciech
Lądek Zdrój. – Wrocław : „Sudety”, 1992. – 162 s. tabl.: faks., fot., pl., rys.
7. CIEŹKOWSKI Wojciech
Lądek Zdrój. – Wyd. 2 rozsz. – Wrocław : Dolnośląskie Wydaw. Edukacyjne, 1998. – 234 s. tabl.: fot., pl., mapy, rys., wykr.
8. KUDERA Dorota, MAZURSKI Krzysztof Radosław
Lubawka i okolice. – Jelenia Góra: Moniatowicz Foto Studio, 1996. – 48 s.: fot., pl.
9. MAZURSKI Krzysztof R.
Międzygórze i okolice. – Wyd. 2 zaktualiz. – Wrocław : Sudety, 1999. – 49 s., rys., pl.
10. STECKI Bogusław
Międzylesie i okolice: przewodnik turystyczny z mapą gminy Międzylesie. – Wrocław : „I-BIS”, 1994. – 45 s.: mapa, fot.
11. CISOWSKI Krzysztof
Okolice **Szczawna-Zdroju**: opis 23 pieszych wycieczek dla każdego: przewodnik z mapą. – Inowrocław : „Magda”, 1998. – 88 s.: mapa, pl., rys.
12. GOŁYGOŃSKI Krzysztof
Szklarska Poręba i okolice: [wędrówki]. – Wrocław : Agencja JER, 1992. – 14 s.: tabl. kolor., fot., mapa
13. GOŁYGOŃSKI Krzysztof
Szklarska Poręba, Sobieszów, Cieplice. – Wrocław : „JER”, 1991. – 24 s.: fot. kolor., mapy. – (Wędrówki)
14. GORZKOWSKI Roman, MACIEJAK Krzysztof
Złotoryja i okolice: przewodnik. – Złotoryja: Towarzystwo Miłośników Ziemi Złotoryjskiej, 1992. – 85 s.: tabl., mapy, pl., rys.
15. MUSZER Antoni, LUBIENIECKI Wiktor
Złoty Stok i okolice: przewodnik turystyczny. – Wrocław : Urząd Miejski, 1996. – 35 s., il., faks., fot. kolor., pl., mapy

WOJEWÓDZTWO KUJAWSKO-POMORSKIE

Bydgoszcz

1. UMIŃSKI Janusz
Bydgoszcz: przewodnik. – Bydgoszcz : Regionalny Oddział PTTK, 1996. – 168 s.: fot. kolor., pl., portr., rys.

Inne miejscowości

1. ZAJĄCZKOWSKI Wiesław
Biskupin: przewodnik. – Żnin : „Wulkan”, 1992. – 68 s.: fot., mapy, portr.
2. GRAZAWSKI Kazimierz
Zabytki **Brodnicy** i okolic: przewodnik. – Brodnica : „Edytor”, 1993. – 51 s., tabl.: fot., pl., mapa
3. UMIŃSKI Janusz
Ciechocinek i okolice. – Wyd. 2 zm. i uzup. – Warszawa : „Sport i Turystyka”, 1990. – 131 s., mapa, il. – (Biblioteka Przewodników po Uzdrowiskach i Miejscowościach Wczasowych)
4. GRUZIĄDZ i okolice: przewodnik: [praca zbiorowa] / red. Stanisław Poręba; współaut. Ryszard Bynar. – Grudziądz : Grudziądzkie Tow. Kultury, 1990. – 115 s., tabl.: pl., portr.
5. KRYSIAK Alfred
Inowrocław i Kujawy: przewodnik. – Inowrocław : POZKAŁ, 1999. – 164 s., pl., mapy, rys.
6. TYSZECKI Stanisław
7 dni w **Koronowie** i nad Jeziorem Koronowskim: przewodnik turystyczny. – Warszawa : Wydaw. PTTK, 1989. – 41 s.: mapy
7. BORAWSKA Teresa, RIETZ Henryk
Przewodnik po Starym **Toruniu**. – Wyd. 2 popr. i uzup. - Toruń : Wydaw. Adam Marszałek, 1996. – 141 s. tabl.: fot. kolor.
8. CISOWSKI Krzysztof
Toruń, Włocławek i okolice Ciechocinka: opis 14 pieszych wycieczek dla każdego. – Inowrocław : Wydaw. Magda, 1999. – 110 s., pl., mapy, rys. – (Przewodnik z mapą)
9. ROCHNOWSKI Henryk
Toruń. – Bydgoszcz : Centralny Ośrodek Informacji Turyst. – 1989. – [40] s. fot., pl.
10. ROCHNOWSKI Henryk
Toruń – przewodnik turystyczny. – Toruń : „Turpress”, 1996. – 103 s., tabl. kolor.: fot., pl.
11. ROCHNOWSKI Henryk
Województwo **toruńskie**. – Bydgoszcz : Centralny Ośrodek Informacji Turystycznej, 1990. – 24 s.: fot. kolor., mapa

12. CZYŻEWSKI Andrzej, URBAŃSKI Andrzej, PIETRUSZCZAK Irena
Znakowane szlaki piesze województwa **toruńskiego** i wrocławskiego. – Bydgoszcz : Centralny Ośrodek Informacji Turystycznej, 1988. – 48 s. mapy
13. **WŁOCŁAWEK** i województwo / opr. red. Romualda Hankowska. – Włocławek : Dobrzyńsko-Kujawskie Towarzystwo Kult., 1991. – [32] s.: fot. kolor., portr.
14. UMIŃSKI Janusz
Włocławek i okolice: informator krajoznawczy. – Gdańsk : Krajowa Agencja Wydawnicza, 1989. – 65 s. tabl. kolor.: fot., mapa
15. BALSKA Janina
Żnin i okolice. – [Wyd. 3 uzup. i popr.]. – Bydgoszcz : Centralny Ośrodek Informacji Turystycznej, 1988. – 24 s.: fot. kolor., mapa

WOJEWÓDZTWO LUBELSKIE

Lublin

1. WÓJCIKOWSKI Grzegorz, WÓJCIKOWSKI Włodzimierz
Lublin: przewodnik turystyczny. – Lublin : „Multico”, [1994]. – 31 s.: fot. kolor., pl.

Inne miejscowości

1. **BIAŁA Podlaska** i Południowe Podlasie: przewodnik. – Biała Podlaska : „Piechocka”, 1998. – 191 s. tabl. kolor., il., fot., mapy, pl.
2. SZWABE Andrzej
Lubartów i okolice. – Lublin : Krajowa Agencja Wydawnicza, 1993. – 80 s. tabl. kolor.
3. PRZYSADA Aleksander
Przewodnik **Szczebrzeszyn** i okolice. – Szczebrzeszyn : Urząd Gminy i Miasta, 1997. – 99 s. tabl.: fot.
4. KOWALCZYK Jerzy
Zamość: przewodnik. – Wyd. 3. – Zamość : Zamojski Ośrodek Informacji Turyst., 1995. – 190 s.: il., pl.

WOJEWÓDZTWO LUBUSKIE

Zielona Góra

1. WOROBIEC Antoni
Zielona Góra - miasto i województwo: [przewodnik turystyczny]. – Zielona Góra : ARR, 1995. – 228 s.: mapy, pl.

Inne miejscowości

1. KUCHARSKI Bogdan
Gorzów Wielkopolski i okolice: przewodnik. – Warszawa : „Sport i Turystyka”, 1989. – 124 s.: tabl., il., mapy, pl.
2. KAMIŃSKA Krystyna, SCHMIDT Ireneusz K.
Lubniewice i okolice. – Gorzów Wielkop. : Wydaw. Artyst.-Geogr. „Arsenal”, 1999. – 113 s. fot., il., pl.
3. KUCHARSKI Bogdan
7 dni w **Lubniewicach**. – Warszawa : Wydaw. PTTK, 1989. – 44 s.: mapy
4. KUCHARSKI Bogdan
7 dni w **Łagowie**: przewodnik turystyczny. – Warszawa : Wydaw. PTTK. – 39 s.: mapy, pl.
5. STANISŁAWCZYK Jan
Łagowski Park Krajobrazowy. – Warszawa : Zarząd Główny LOP, [1991]. – 32 s.: fot., mapa

WOJEWÓDZTWO ŁÓDZKIE

Łódź

1. OKOLICE Łodzi: szlaki turystyczne / współaut. Andrzej Banasiak. – Warszawa : Wydaw. PTTK, 1988. – 93 s.: mapy, pl., rys. – (Na Szlaku)

Inne miejscowości

1. GRODZKA Jadwiga
Łęczyca i okolice. – Płock : Centralny Ośrodek Informacji Turystycznej, 1989. – 23 s.: pl., fot.
2. GAŚSIOR Marcin, DRZYŃSKI Jarosław, RATAJSKI Mirosław
Piotrków Trybunalski i okolice: przewodnik. – Piotrków Trybunalski : Centrum Informacji Turystycznej, 1997. – 164 s. tabl., faks., fot.
3. SZUKAŁA Mirosław
Grodziska województwa **piotrkowskiego**: przewodnik. – Piotrków Trybunalski, 1997. – 40 s.: fot. kolor.: mapy
4. RYBICKI Konrad
Spała i Spalski Park Krajobrazowy: przewodnik. – Łódź : Konrad Rybicki, 1996. – 55 s. tabl.: fot.
5. DRONKA Tomasz, MARSZAŁEK Włodzimierz, OKOŃ Krystyna
Sieradzkie znakowane szlaki turystyczne. – Sieradz : Wojewódzki Ośrodek Informacji Turystycznej, 1996. – 64 s. mapy, kolor.

6. KAJZER Leszek

Palace i dwory w dawnym województwie **sieradzkim**. – Warszawa : „Arx Regia”, 1994. – 177 s. tabl. – (Materiały do Dziejów Rezydencji w Polsce)

WOJEWÓDZTWO MAŁOPOLSKIE

Kraków

1. ADAMCZEWSKI Jan

Ilustrowany przewodnik po Krakowie. – Warszawa : „Interpress”, 1989. – 197 s.: fot., pl., portr. kolor.

2. KASPRZYK Krzysztof Włodzimierz

Kraków w kieszeni. – Kraków : Centralny Ośrodek Informacji Turyst., 1989. – 172 s.: il.

3. KRAKÓW z Kazimierzem / aut. Anna Wilkońska, Katarzyna Gądek. – Gdańsk : Tessa, [b.r.]. – 31 s. – (Miniprzewodnik)

4. KUCZMAN Kazimierz

Wawel: przewodnik z fotografiami / fot. Jan Podlecki. – Kraków : Wydaw. „Karpaty” – Andrzej Łączyński, 1999. – 132 s.: il., fot.

5. LACH Adam

Wita was Kraków. – Kraków : Krajowa Agencja Wydawnicza, 1988. – 64 s.: il.

6. LUDWIKOWSKI Leszek

Kraków i okolice: przewodnik. – [Wyd. 3]. - Warszawa : „Sport i Turystyka”, 1991. – 219 s., tabl. kolor.: il., mapy, pl.

7. OSTROWSKI Jan K.

Kraków. – [Wyd. 2 popr.]. – Warszawa : Wydaw. Artyst. i Filmowe, 1992. – 434 s. tabl. kolor.: faks., fot., pl.

8. ROŻEK Michał

Kraków: Stare Miasto z Wawelem, Kazimierz i Stradom. – Warszawa : „Sport i Turystyka”, 1991. – 135 s.: fot. kolor., mapa, pl. – (Lista Dziedzictwa Światowego)

9. ROŻEK Michał

Krakowskie sanktuaria: Cracovia Sacra czyli przewodnik po krakowskich sanktuariach. – Kraków : „Karpaty”, 1995. – 55 s.: fot.

10. ROŻEK Michał

Kraków: przewodnik historyczny. – Wrocław : Wydaw. Dolnośląskie, 1997. – 290 s.: il., faks., fot., pl. – (A to Polska Właśnie)

11. ROŻEK Michał
Przechadzka po starym Krakowie: krótki przewodnik dla zwiedzających. – Kraków : „Cracovia”, 1991. – 80 s., pl., rys.
12. ROŻEK Michał
Przewodnik po zabytkach i kulturze Krakowa. – [Wyd. 2]. – Warszawa : Wydaw. Naukowe PWN, Oddział, 1997. – 718 s.: il., pl.
13. ROŻEK Michał
Zwiedzamy Kraków: przewodnik turystyczny. – Warszawa : Wydaw. PTTK, 1989. – 87 s.: pl., rys.
14. SABUDA Małgorzata
Kraków i okolice – przewodnik rowerowy. – Bilesko-Biała. – „Lurcum”, 1996. – 122 s.: fot. kolor., mapy, pl.
15. WOŹNICKA Maria
Przechadzki po Krakowie: propozycje tras. – Wyd. 2. – Kraków : Centralny Ośrodek Informacji Turystycznej, 1988. – 96 s.: pl., rys.

Inne miejscowości

1. SAMEK Jan
Przewodnik po mieście **Alwerni** i okolicy. – Kalwaria Zebrzydowska : „Calvarianum”, 1995. – 65 s. fot. kolor.: mapa, pl.
2. BATA Artur
Biecz i okolice. – Krosno : „Roksana”, 1999. – 95 s.: fot., mapa, pl.
3. ŁADYGIN Zbigniew
Bukowina i Białka Tatrzańska dla Ciebie: przewodnik – informator. – Zakopane : Firma Artystyczna „Juros”, 1996. – 35 s.: il.
4. MICHALAK Janusz
Gorlice, Biecz i okolice: nie tylko przewodnik. – Krosno : „Roksana”, 1995. – 164 s.: fot., il., pl., portr., rys. – (Biblioteczka Janusza Michalaka; 4)
5. CISOWSKI Krzysztof
Okolice **Krynicy** i Muszyny: opis 27 pieszych wycieczek dla każdego. – Wyd. 2 popr. i uzup. – Inowrocław : Wydaw. „Magda”, 1999. – 98 s. mapy, rys. – (Przewodnik z mapą)
6. MICHALAK Janusz
Krynica, Muszyna, Żegiestów, Piwniczna i okolice. – Krynica : „Roksana”, 1997. – 273 s. tabl. kolor., il., fot., mapa, portr., pl. – (Biblioteczka Janusza Michalaka)

7. KOZIOŁ Ryszard
7 dni w **Krynicy**: przewodnik turystyczny. – Wyd. 2 popr. i uzup. – Warszawa : Wydaw. PTTK, 1990. – 46 s.: mapa. – (Tydzień w Górach)
8. ZINKOW Julian
Krzyszowice i okolice: przewodnik turystyczny. – Warszawa : Wydaw. PTTK, 1988. – 110 s.: mapy, rys.
9. WIELEK Jan
Limanowa: rowerem po okolicach miasta: przewodnik. – Limanowa : Zarząd Oddziału PTTK, 1998. – 43 s.: rys.
10. MACIEJCZAK Władysław
Mszana Dolna i okolice: przewodnik monograficzny. – Mszana Dolna : Miejski Ośrodek Kultury, 1994. – 175 s. tabl.: mapa, pl.
11. **MUSZYNA**, Żegiestów Zdrój: 1994 / oprac. Piotr Antoniak; współaut. Andrzej Kubacki, Leszek Paduch. – Pruszków : „Rewasz”, 1993. – 80 s.: pl., rys.
12. RUCKA Barbara
Muszyna i okolice. – Brzozów : Muzeum Regionalne, 1991 – 83 s., k. tabl.: 2 mapy, pl.
13. **NOWY SĄCZ**: przewodnik po zabytkach / red. Irena Styczyńska, Anna Toton. – [Wyd. 3 uzup.]. – Nowy Sącz : „Triada”, 1997. – 71 s. pl.: il.
14. **NOWY SĄCZ**: przewodnik po zabytkach: [praca zbiorowa] / red. Irena Styczyńska, Anna Toton. – Nowy Sącz : Koło Przewodników PTTK, 1994. – 71 s.: il.
15. MATUSZCZYK Andrzej
Wokół Nowego Sącza: (materiały faktograficzne oraz bieżące informacje krajoznawcze). – Nowy Sącz: Oddział PTTK, 1996. – 81 s.
16. PARMA Christian, PARTYKA Józef
Ojców. – Warszawa : „Voyager”, 1992. – [64] s.: fot. kolor.
17. WĘGLARZ Barbara Alina
Spacerkiem po starej **Szczawnicy**. – Pruszków : „Rewasz”, 1994. – 69 s.: portr., rys.
18. WĘGLARZ Barbara Alina
Spacerkiem po starej **Szczawnicy** i Rusi Szlacheckiej: przewodnik. – Wyd. 2 popr. i uzup. – Pruszków : Oficyna Wydaw. „Rawasz”, 1999. – 96 s., il., fot.
19. ZOŁUBAK Władysław
Wieliczka dawniej i dziś: przewodnik dla wszystkich. – [Wieliczka] : „Orbita”, 1994. – 74 s. tabl., fot.
20. **ZAKLICZYN** i okolice / opr. Franciszek Beczwarzyk. – [Tarnów] : Oficyna Tarnowska Wojewódzkiego Ośrodka. [1989]. – 14 s.

21. SZCZEPANIK Ksenia
Zakopane: przewodnik turystyczny. – [Wyd. 2]. – Warszawa : Wydaw. PTTK, 1994. – 129 s.: faks., mapy, pl., rys. – (Tydzień w Górach)
22. PINKWART Maciej
Zakopane i Tatry: przewodnik. – Warszawa : „Sport i Turystyka”, 1995. – 360 s.: il., mapa, pl.
23. PINKWART Maciej
Zakopane dla Ciebie: przewodnik – informator. – Zakopane : Firma Artystyczna „Juros”, 1996. – 75 s.: il.
24. PINKWART Maciej
Przewodnik po **Zakopanem**. – Warszawa : „Sport i Turystyka”, 1992. – 235 s.: il., mapa, pl.
25. DŁUGOŁĘCKA Lidia, PINKWART Maciej
Zakopane: przewodnik historyczny. – Warszawa : Wydaw. PTTK, 1989. – 319 s.: mapa kolor., faks., fot.

WOJEWÓDZTWO MAZOWIECKIE

Warszawa

1. FIJAŁKOWSKI Wojciech
Szlakiem warszawskich rezydencji i siedzib królewskich. – Warszawa : „Kraj”, 1990. – 84 s.: fot., pl., rys. – (Szlakiem Wielkich Ludzi, Wydarzeń, Zabytków Kultury)
2. HERZ Lechośław
66 wycieczek pieszych w okolice Warszawy. – Warszawa : Wydaw. PTTK, 1990. – 47 s. – (Wędruj z Nami)
3. LILEYKO Jerzy
Najcenniejsze zabytki Warszawy. – Warszawa : Kraj. Agencja Wydawnicza, 1989. – 121 s.: fot. kolor.
4. MORAWSKI Karol, GŁĘBOCKI Wiesław
Bedeker warszawski: w 400-lecie stołeczności Warszawy. – Warszawa : „Iskry”, 1996. – 527 s.: il.
5. NOWOTKA Wiktor T.
Okolice Warszawy: [przewodnik]. – Warszawa : Polskie Przedsiębiorstwo Wydawnictw, 1997. – 127 s.: fot. kolor., mapy, pl. – (Najlepsze Wycieczki na Rowerze Górskim)
6. OMILIANOWSKA Małgorzata
Warszawa. – Wyd. 2 popr. i uzupeł. – Warszawa : „Wiedza i Życie”, 1997. – 277 s.: il., faks., fot. kolor., mapa, pl. – (Przewodniki Wiedzy i Życia)

7. PAKALSKI Zbigniew
Warszawa: przewodnik. – Warszawa : „Atlas”, 1994. – 285 s.: fot. kolor., pl.
8. ROTTERMUND Andrzej
Zamek królewski w Warszawie. – Warszawa : „Arx Regia”, 1993. – 32 s., tabl.: pl.
9. WASILKOWSKA Anna
Przewodnik po Warszawie: informator. – Warszawa : „Interpress”, 1992. – 130 s.: fot. kolor., pl.

Inne miejscowości

1. PIWKOWSKI Włodzimierz
Nieborów – Arkadia: przewodnik. – Rzeszów : Krajowa Agencja Wydawnicza, 1989. – 118 s.: fot., pl., portr.
2. JABŁOŃSKI Krzysztof, PIWKOWSKI Włodzimierz
Nieborów: pałac Radziwiłłów. – Warszawa : „Voyager”, 1992. – [64] s.: fot. kolor., pl., portr. kolor.
3. KIJOWSKI Jerzy
Ostrołęka i okolice. – Ostrołęka : Towarzystwo Przyjaciół Ostrołęki, 1994. – 58 s.
4. ROSTOWSKI Jan
Znakowane szlaki turystyczne okolic **Płocka**: przewodnik turystyczny. – Płock : Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajozn., 1990. – 155 s.: il.
5. DROZDOWSKI Bogusław
Pułtusk i okolice. – [Ciechanów] : „Tygodnik Ciechanowski”, 1989. – 31 s.: fot., pl.
6. WOŁOSZ Artur K.F.
Przewodnik po zabytkach **Pułtuska**. – Pułtusk : MR, 1995. – 67 s. tabl. kolor.: fot., pl., rys.
7. KOLITOWSKA Zofia
Wilanów: przewodnik. – Warszawa : „Sport i Turystyka”, 1996. – 102 s.: il., fot. kolor., 2 pl., rys.
8. FIJAŁKOWSKI Wojciech
Wilanów. – Warszawa : Krajowa Agencja Wydawnicza, 1988. – 88 s. fot. kolor., pl.
9. OWCZUK Barbara
Żelazowa Wola: przewodnik. – Warszawa : „Muzea”, 1995. – 84 s.: il., fot., nuty, pl.

WOJEWÓDZTWO OPOLSKIE

Opole

1. PSZCZYŃSKI Korneliusz
Krótki przewodnik po Opolu. – Opole : Instytut Śląski. Wydaw., 1992. – 152 s.: mapa kolor., fot.

Inne miejscowości

1. CZERNER Rafał
Ratusz w **Brzegu**. – Wrocław : Oficyna Wydaw. Politechniki Wroc., 1994. – 144 s. fot., rys.
2. STASZKOW Kazimierz
Nysa: spacer po mieście. – Nysa : „Kasta”, 1995. – S. 3–50: pl., rys.
3. SZEJNER Artur L.
Śląsk Opolski: przewodnik turystyczny. – Opole : Agencja Reklamowo-Wydawnicza „Lin S”, 1997. – 93 s. fot. kolor.: mapy, pl.

WOJEWÓDZTWO PODKARPACKIE

Rzeszów

1. KŁOS Stanisław
Rzeszów, Głogów Małopolski, Tyczyn, Białowa i okolice. – Krosno : „Roksana”, 1998. – 245 s. tabl. kolor.: fot., pl.

Inne miejscowości

1. BATA Artur, LAWERA Hanna
Dębica i Ziemia Dębicka. – Krosno : „Roksana”, 1997. – 132 s.: fot.
2. PAJURA Ryszard
Ziemia **Dębicka**: przewodnik turystyczny. – Dębica : „Agarol”, 1997. – 160 s. tabl.: il., fot., mapy
3. DZIUDZIK Zenon
Dukla – miasto i gmina. – Dukla : Urząd Miasta i Gminy, [1994]. – 46 s.: fot. kolor., pl.
4. MICHALAK Janusz
Dukla i okolice: (nie tylko przewodnik). – Krosno : „Roksana”, 1996. – 160 s.: fot., il., pl., portr. – (Biblioteka Janusza Michalaka: 7)

5. RAB Jan
Iwonicz-Zdrój, Rymanów-Zdrój i okolice. – Wyd. 4 popr. i zaktualiz. – Warszawa : „Sport i Turystyka”, 1990. – 151 s. tabl. kolor.: mapy, pl., rys. – (Biblioteka Przewodników po Uzdrowiskach i Miejscowościach Wczasowych)
6. BATA Artur
Jaśło i okolice. – Krosno : „Roksana”, 1996. – 110 s.: pl., faks., fot.
7. MICHALAK Janusz
W gminie **Jaśło** i okolicy: (nie tylko przewodnik). – Krosno : „Roksana”, 1996. – 148 s.: faks., fot., portr., rys. – (Biblioteczka Janusza Michalaka: 11)
8. MICHALAK Janusz
Komańcza i okolice. – Rzeszów : Krajowa Agencja Wydawnicza, 1988. – 47 s. tabl. kolor.: fot., mapa
9. **KROSNO**: przewodnik / opr. Tomasz Syrek, Teresa Ochała. – Krosno : Przedsiębiorstwo Usługowo-Wytwórcze, 1994. – 47 s. fot.
10. MICHALAK Janusz
Krosno i okolice: (nie tylko przewodnik). – Krosno : „Roksana”, 1996. – 228 s.: faks., fot., mapy, portr. – (Biblioteczka Janusza Michalaka: 10)
11. RÓŻANSKI Jan
Lubaczów i okolice. – Rzeszów : Krajowa Agencja Wydawnicza, 1988. – 53 s. tabl. kolor.: fot., mapa
12. JURASZ Tomasz
Muzeum Zamek w **Łańcucie**. – Rzeszów : Krajowa Agencja Wydawnicza, 1991. – 118 s.: tabl. kolor., fot., pl., portr.
13. KŁOS Stanisław
Łańcut i okolice. – Krosno : „Roksana”, 1998. – 119 s.: fot., mapy, pl.
14. LAWERA Hanna
Mielec i okolice. – Krosno : „Roksana”, 1998. – 139 s.: fot.
15. GOSZTYŁA Marek, PROKSA Michał
Zamki, pałace i klasztory województwa przemyskiego: przewodnik po wybranych obiektach architektury monumentalnej województwa przemyskiego. – Przemyśl : Regionalny Ośrodek Kultury, Edukacji, 1995. – 134 s. mapa: fot., pl.
16. CICHONSKI Stanisław
Podgórze Przemyskie: przewodnik po znakowanych szlakach turystycznych. – Przemyśl : Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze, 1996. – 96 s.: fot., mapy, pl., rys.
17. KRYCIŃSKI Stanisław
Przemyśl i Pogórze Przemyskie: przewodnik / współaut. Piotr Antoniak. – Pruszków : „Rewasz”, 1997. – 318 s.: fot., mapy, pl., rys.

18. MARKIN Joanna
Przemysł: przewodnik turystyczny / współaut. Marek Motak. – Bydgoszcz : „Publikator”, 1998. – 256 s.: il., fot. kolor., mapa, pl., portr.
19. RÓŻAŃSKI Jan
Przemysł: przewodnik: zarys dziejów: opisy zabytków i miejscowości, trasy wycieczek, informacje turystyczne. – Przemysł : Wojewódzki Ośrodek Informacji Turyst., 1993. – 166 s.: il., mapy
20. RUŻYCKI Zbigniew
Przemysł: okolice w 7 dni. – Przemysł : Wojewódzki Ośrodek Informacji Turyst., 1995. – 44 s.: mapy, rys.
21. KŁOS Stanisław
Przeworsk i okolice. – Rzeszów : Krajowa Agencja Wydawnicza, 1988. – 50 s.: tabl. kolor.: fot., pl.
22. STEFAŃSKI Stefan
Sanok: okolice: przewodnik turystyczny. – [Wyd. 4 popr. i uzup.]. – Sanok : Zarząd Oddziału PTTK, 1991. – 113 s.: tabl., fot. kolor.
23. BATA Artur
Sanok i okolice. – Rzeszów : Krajowa Agencja Wydawnicza, 1996. – 160 s., fot. kolor., mapa
24. RYCZAJ Andrzej
Stalowa Wola i okolice. – Rzeszów : Krajowa Agencja Wydawnicza, 1990. – 52 s.: tabl. fot. kolor., 2 mapy

WOJEWÓDZTWO PODLASKIE

Białystok

1. WAŚKIEL Marek, HALICKI Sławomir
Z Białegostoku za miasto: przewodnik z propozycjami 10 wycieczek. – Białystok : Regionalny Oddział PTTK, 1994. – 64 s. – fot.

Inne miejscowości

1. OKOŁÓW Czesław
Białowieża. – Warszawa : Wydaw. PTTK, 1989. – 28 s.
2. NICEWICZ Czesław
Województwo łomżyńskie: przewodnik / współaut. Donata Godlewska. – Łomża : TPZŁ, 1991. – 150 s. tabl.: fot., mapy
3. BACEWICZ Jan, MATUSIEWICZ Andrzej
Suwałki i okolice. – Olsztyn : Centralny Ośrodek Informacji Turystycznej, [1989]. – 29 s.: fot. kolor., mapa

4. MACIEJEWSKI Stefan

Po ziemi **suwalskiej**: przewodnik turystyczny. – Wyd. 2 popr. i uzup. – Suwałki, „Hańcza”, 1988. – 311 s. tabl. kolor.: fot., mapy

WOJEWÓDZTWO POMORSKIE

Gdańsk

1. BOGDANOWICZ Stanisław

Katedra w Oliwie. – Piechowice : „Laumann–Polska”, 1995. – 134 s.: fot., pl., portr., il. – (Przewodniki Wydawnictwa Laumann)

2. MAŁKOWSKI Kazimierz, DRZEMCZEWSKI Jerzy

Gdańsk, Sopot, Gdynia: przewodnik turystyczny. – Gdańsk : „Promore”, [1995]. – 135 s. tabl. kolor.: pl., rys.

3. MAMUSZKA Franciszek

Gdańsk i okolice: przewodnik. – Warszawa : „Sport i Turystyka”, 1990. – 335 s. tabl.: mapy, pl.

4. MAMUSZKA Franciszek

Trójmiasto – Gdańsk, Sopot, Gdynia: informator krajoznawczy. – [Wyd. 2]. – Gdańsk : Krajowa Agencja Wydawnicza, 1988. – 191 s. tabl. kolor.: pl., fot.

5. MARKIN Joanna

Trójmiasto – Gdańsk, Gdynia, Sopot. – Bielsko-Biała : „Pascal”, 1994. – 145 s.: pl., rys. – (Praktyczny Przewodnik Dookoła Polski)

Inne miejscowości

1. MAŁKOWSKI Kazimierz

Gdynia: przewodnik. – Warszawa : „Sport i Turystyka”, 1989. – 111 s. mapa, pl., rys.

2. MAŁKOWSKI Kazimierz

Bedeker **gdynski**. – Gdańsk : „Polnord Oskar”, 1995. – 265 s.: fot., mapa, portr.

3. BŁĘKITNA kraina: **Lębork**, Łeba i Słowiński Park Narodowy: [przewodnik turystyczny]. – Gdynia : „Region”, 1998. – 144 s.: il., mapy, pl.

4. MAMUSZKA Franciszek

Malbork i okolice: informator krajoznawczy. – [Wyd. 2]. – Gdańsk : Krajowa Agencja Wydawnicza, 1990. – 99 s. tabl. kolor.: fot., mapa

5. NADOLSKA Ewa

Sierakowice i okolice: na turystycznym szlaku: [trasy piesze, rowerowe i samochodowe]. – Sierakowice : Urząd Gminy, 1998. – 28 s.: fot., mapy, rys.

6. STACHLEWSKI Wiesław
Słupsk: przewodnik turystyczny. – Słupsk : Wojewódzki Ośrodek Informacji Turystycznej, 1994. – 94 s.: pl., rys.
7. ORŁOWSKI Alpin
Szlaki turystyki pieszej w regionie **słupskim**. – Słupsk : Wojewódzki Ośrodek Informacji Turystycznej, 1998. – 59 s. tabl.: mapy kolor.
8. JAKUBOWSKA Bogna
Sopot. – Gdańsk : Agencja Reklamowo-Wydawnicza, 1993. – 61 s.: fot. kolor.
9. MAMUSZKA Franciszek
Sopot i okolice: [przewodnik]. – Warszawa : „Sport i Turystyka”, 1989. – 166 s. tabl. kolor.: mapy, pl., rys.
10. OSOWSKA Regina
Bedeker **welherowski**. – Gdańsk : „Czec”, 1996. – 328 s. tabl. kolor., pl.
11. CZERWIŃSKI Wojciech
Władysławowo: informator krajoznawczy. – Gdańsk : Krajowa Agencja Wydawnicza, 1989. – 37 s., tabl.: fot. kolor., pl.

WOJEWÓDZTWO ŚLĄSKIE

Katowice

1. KALINOWSKI Janusz
Katowice i okolice: przewodnik. – Wyd. 2 popr. i uzup. – Warszawa : „Sport i Turystyka”, 1991. – 156 s.: mapa, pl., rys.
2. Katowice: informator / współaut. Stefania Adamczyk. – Katowice : Urząd Miasta, 1993. – 146 s. tabl.: fot., mapa, pl.

Inne miejscowości

1. **BIELSKO-BIAŁA**: [praca zespołowa] / red. Andrzej Chrapek, Piotr Gibiec. – Bielsko-Biała : „Lucrum”, 1996. – 88 s.: fot. kolor., mapy, pl., wykry.
2. KENIG Piotr
Bielsko-Biała i okolice: przewodnik rowerowy. – Bielsko-Biała : „Lucrum”, [1997]. – 73 s.: pl., rys.
3. POLAK Jerzy
Bielsko-Biała i okolice: przewodnik. – Bielsko-Biała : Towarzystwo Miłośników Ziemi Bielsk., 1988. – 142 s. tabl.: fot., pl.

4. POLAK Jerzy
Przewodnik po **Bielsku-Białej**. – [Wyd. 2 popr. i skrócone]. – Bielsko-Biała : Towarzystwo Miłośników Ziemi Bielsk., 1992. – 163 s. tabl. il., fot., pl.
5. WIECZOREK Edward
Bytom i okolice: przewodnik turystyczny. – Bytom : Ośrodek Sportu i Rekreacji, 1997. – 134 s.: fot., pl.
6. SOSNA Władysław
Cieszyn: przewodnik krajoznawczy. – Cieszyn : Urząd Miejski, 1993. – 176 s.: mapa, il., pl.
7. ZWOLIŃSKI Mirosław
Przewodnik po **Częstochowie**. – Częstochowa : Oddział PTTK, 1997. – 140 s. tabl.: fot., pl., rys.
8. GALAROWSKI Tadeusz, ŁAJCZAK Adam, MICHALIK Stefan
Korbielów-Kamienna, Piłsko, Sopotnia Wielka: przewodnik. – Poznań : „Colgraf-Press”, 1995. – 64 s. fot. kolor.: mapy, rys. – (Na Szlakach Żywieckiego Parku Krajobrazowego)
9. STASIŃSKI Henryk, WIECZOREK Edward
Racibórz i okolice: przewodnik. – Katowice : Regionalna Fundacja Turystyki i Kraj., 1994. – 144 s. tabl.: mapa, pl.
10. ŁAJCZAK Adam, MICHALIK Stefan, URBANIEC Antoni
Ujsoły i okolice: przewodnik. – Poznań : „Colgraf-Press”, 1995. – 71 s. fot. kolor.: mapy, rys. – (Na Szlakach Żywieckiego Parku Krajobrazowego)
11. MATUSZCZYK Andrzej
7 dni w **Ujsołach**: przewodnik turystyczny. – Warszawa: Wydaw. PTTK, 1989. – 47 s.: mapy – (Tydzień w Górach)

WOJEWÓDZTWO ŚWIĘTOKRZYSKIE

Kielce

1. KIELCE – szlak miejski: przewodnik turystyczny. – Kielce : Agencja „JP”, 1994. – 44 s.: pl.
2. GARUS Ryszard
Kielce – Góry Świętokrzyskie: przewodnik dla turystów pieszych i zmotoryzowanych. – Kielce : Agencja „JP”, 1997. – 108 s. tabl. kolor.: fot., mapy, pl.
3. ORLICZ Bolesław
Ziemia Kielecka zaprasza: informator turystyczny. – Kraków : „Maxmedia”, 1998. – 127 s. fot. kolor., mapy, portr.

4. ADAMCZYK Jan Leszek

Przewodnik po zabytkach architektury i budownictwa Kielc. – Kielce : Wydaw. Pedagog. ZNP, 1998. – 91 s.: pl., rys.

Inne miejscowości

1. ROGALA Stanisław

Busko i okolice: legendy, historia, zabytki, trasy wycieczkowe: Chmielnik, Nowy Korczyn, Pińczów, Solec Zdrój, Stopnica, Szydłów, Wiślica: przewodnik. – Kielce : „Elipsa”, 1996. – 96 s. tabl. kolor.: il., rys., mapa

2. ROGALA Stanisław

Chęciny: przewodnik po mieście i okolicy. – Kielce : „Elipsa”, 1994. – 16 s.: fot. kolor. – (Krajobrazy)

3. MYJAK Józef

Ćmielów i okolice: (informator turystyczny). – Sandomierz : PAIR „Myjakpress”, 1993. – 31 s.: fot., mapa, rys. – (Seria Krajoznawcza)

4. DZIUBIŃSKI Andrzej

Pińczów i okolice: przewodnik turystyczny. – Kielce : „Agencja JP”, 1997. – 80 s.: fot., mapy

5. AUGUSTYŃSKI Bronisław

Podziemna trasa turystyczna w **Sandomierzu**. – Lublin : Krajowa Agencja Wydawnicza, 1989. – 35 s.: fot., pl.

6. CHYŁA Roman

Sandomierz i okolice: przewodnik regionalny. – Sandomierz : Wydaw. Diecezjalne, 1996. – 135 s. tabl., kolor.

7. JURASZ Barbara

Sandomierz i okolice. – Rzeszów : Krajowa Agencja Wydaw., 1991. – 48 s.: tabl., fot. kolor., mapa

8. PIOTROWSKI Jan Paweł

Sandomierz i okolice: przewodnik – informator. – Warszawa : „Ankar”, 1991. – 195 s.: mapa, pl. rys.

9. WENDLAND Juliusz

Sandomierz i okolice: przewodnik turystyczny. – Warszawa : Wydaw. PTTK, 1988. – 95 s. rys., pl.

10. BATKO Katarzyna

Przewodnik po **Ziemi Sandomierskiej**. – Tarnobrzeg : Tarnobrzeńska Agencja Rozwoju Region., 1994. – 73 s. mapa złoż., fot. kolor.

11. **SKARŻYSKO** i okolice: 16 tras wycieczkowych z opisami krajoznawczymi miasta Skarżyska Kamiennej, Suchedniowa, Szydłowca, Wą-

chocka i mapa terenu objętego zasięgiem przewodnika / współaut. Józef Rell. – Kielce : Agencja „JP”, 1996. – 116 s.: mapa, fot.

12. BERENT Krzysztof, GARUS Ryszard, SAWA Anna

Starachowice i okolice: przewodnik turystyczny. – Kielce: Agencja „JP”, 1995. – 103 s.: mapa, rys.

13. **WŁOSZCZOWA** i okolice: [przewodnik]. – Kielce : Agencja „JP”, 1996. – 73 s.: fot., mapa, pl., portr.

WOJEWÓDZTWO WARMIŃSKO-MAZURSKIE

Olsztyn

1. BIEDRZYCKA-GOZDEK Zofia

Siedem dni wokół Olsztyna. – Olsztyn : Centralny Ośrodek Informacji Turystycznej, 1988. – 31 s., tabl.: rys.

2. CZERWIŃSKI Ryszard, PANASIK Krzysztof

Olsztyn. – Warszawa : „Voyager”, 1992. – [64] s.: fot. kolor.

- SZUMIŁŁO Elżbieta Wiktorja

Olsztyn: przewodnik. – Olsztyn : „MG”, 1997. – 99 s.: fot. kolor.

Inne miejscowości

1. FRANCUK Jarosław, OLEJNIK Jan, SKAWIŃSKI Ryszard

Gmina **Elk**: przewodnik. – Suwałki : Wydaw. Zbigniew J. Filipowski, 1995. – 59 s.: fot. kolor., mapa, pl.

2. CHOROSTIAN Bogusława

Frombork i okolice: informator turystyczny. – [Wyd. 2]. – Gdańsk : Krajowa Agencja Wydaw., 1990. – 39 s. tabl.: fot. kolor., pl.

3. LUBOCKA-HOFFMANN Maria

Frombork. – Sztutowo : Maria Wolska, 1997. – 15 s. tabl. kolor., fot., pl.

4. MASLIJ Stefania

Giżycko i okolice: przewodnik. – Kętrzyn : „Stes”, 1998. – 76 s.: fot. kolor.: pl., rys.

5. MAŁECKI Andrzej

Kętrzyn i okolice: informator turystyczny. – Wyd. 2. – Gdańsk : Krajowa Agencja Wydawnicza, 1990. – 31 s. tabl. kolor.: fot., mapa

6. SIEMIŃSKI Stanisław

Wilczy Szaniec: przewodnik [Kętrzyn]. – Kętrzyn : „Stes”, 1996. – 59 s.: fot., mapa, pl., portr., rys.

7. CZYZEWSKI Andrzej, HERMAN Andrzej, URBAŃSKI Andrzej

Gmina **Nowe Miasto Lubawskie**: przewodnik krajoznawczy. – Toruń : Wydaw. Urbański, 1997. – 92 s.: fot. kolor., mapy

8. KUŹNIEWSKI Bogumił

Olsztynek i okolice: dawniej i dziś / współaut. Tadeusz Kufel. – Olsztynek : Towarzystwo Przyjaciół Olsztyńka, 1997. – 160 s. tabl. kolor.: fot., mapy, portr., rys.

WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE

Poznań

1. KUCHARSKI Bogdan

Poznańskie szlaki turystyczne. – Poznań : Agencja Turystyczna Polonia, 1994. – 27 s.: mapy

2. KUCHARSKI Bogdan

Znakowane szlaki piesze województwa poznańskiego. – Poznań : Polska Agencja Promocji Turystyki, 1994. – 72 s. tabl.: il., mapa

3. KONDZIELA Henryk

Poznań i okolice. – Warszawa : Festina, 1997. – 93 s.: il.

4. LIBICKI Marcin

Poznań: przewodnik. – Poznań : „Gazeta Handlowa”, 1997. – 327 s.: fot. kolor., pl.

5. ŁĘCKI Włodzimierz

Poznań: miasto historii i targów. – Warszawa : „GeoCenter”, 1997. – 94 s.: fot. kolor., mapa, pl.

6. ŁĘCKI Włodzimierz

Poznań: przewodnik. – Poznań : Zysk i S-ka Wydaw., 1997. – 134 s.: rys., mapy, pl.

7. ŁĘCKI Włodzimierz, MALUŚKIEWICZ Piotr

Poznań od A do Z. – Poznań : Kurpisz, 1998. – 374 s.: il., mapa

8. ŁĘCKI Włodzimierz

Przewodnik po Poznaniu. – [Wyd. 2]. – Warszawa : Sport i Turystyka, 1991. – 267 s., mapy, pl., rys.

9. ŁĘCKI Włodzimierz, MALUŚKIEWICZ Piotr

Wokół Poznania: szlaki turystyczne. – Warszawa : Wydaw. PTTK, 1991. – 179 s.: mapy, pl., rys. – (Na Szlaku)

10. ŁĘCKI Włodzimierz

Zwiedzamy Poznań: przewodnik turystyczny. – Warszawa : Wydaw. PTTK, 1990. – 110 s.: pl., rys.

11. MALUŚKIEWICZ Piotr

Poznań: miasto i okolice. – Poznań : Faktor, 1994. – 159 s.: fot.

12. POZNAŃ: przewodnik. – Poznań : Profil-Pol., 1992. – 60 s.: mapy

13. SZYMANOWSKI Zbigniew
Poznań. – Bielsko-Biała : Pascal, 1997. – 211 s.: pl., rys. – (Do-
okoła Polski)
14. SZYMANOWSKI Zbigniew, TOMYSZCZYN Marta
Poznań. – Bielsko-Biała : Pascal, 1999. – 194 s.: mapy, pl., rys. –
(Pascal – Praktyczny Przewodnik)

Inne miejscowości

1. DŁUŻAK Zdzisław
Dolsk. – Poznań : Wydaw. WBP, 1996. – 76 s. – (Wielkopolska
Biblioteka Krajoznawcza; 15)
2. ŁĘCKI Włodzimierz
Gniezno i okolice: przewodnik. – Wyd. 2 zaktualiz. – Warszawa :
Sport i Turystyka, 1991. – 156 s. tabl. kolor.: mapy, pl., rys.
3. ŁĘCKI Włodzimierz
Gniezno, Ostrów Lednicki. – Poznań : Krajowa Agencja Wydawni-
cza, 1988. – 57 s.: tabl. kolor.: fot., mapy, rys.
4. KUCHARSKI Bogdan, WIŚNIEWSKI Adam
Znakowane szlaki piesze województwa **gorzowskiego**: przewod-
nik. – Poznań : Centralny Ośrodek Informacji Turyst., 1988. – 62 s.: pl., rys.
5. ŁĘCKI Włodzimierz
Gostyń. – Poznań : Wydaw. WBP, 1997. – 63 s. il., pl. – (Wielko-
polska Biblioteka Krajoznawcza; 19)
6. ANDERS Paweł
Grodzisk Wielkopolski. – Poznań : Wydaw. WBP, 1995. – 87 s.
il., pl. – (Wielkopolska Biblioteka Krajoznawcza; 10)
7. CHŁODNICKI Marek, OKOPNY Bogusław
Kaźmierz i okolice. – Kaźmierz : Urząd Gminy, 1993. – 25 s.: ma-
pa, il.
8. MALUŚKIEWICZ Piotr
Konin i okolice: przewodnik. – Warszawa : Sport i Turystyka,
1989. – 118 s.: tabl., mapy, pl., rys.
9. MALUŚKIEWICZ Piotr
Ziemia konińska: przewodnik turystyczny. – Konin : „Apeks”,
1997. – 254 s. tabl.: fot. kolor., mapy
10. KOZŁOWSKI Kazimierz
Kościan: przewodnik turystyczny / współaut. Leszek Michalczak. –
Kościan : PTTK, 1996. – 44 s. fot. kolor.: mapy, pl.

11. KOZŁOWSKI Włodzimierz
Okolice **Kościana**: [monografia krajoznawcza]. – Kościan : PTTK Oddział, 1994. – 96 s. tabl.: fot., mapy, pl. – (Zwiedzamy Ziemię Kościańską)
12. ZGODZIŃSKI Bogdan
Kórnik. – Poznań : Krajowa Agencja Wydawnicza, 1988. – 15 s. tabl.: fot., pl.
13. DOLCZEWSKA Barbara
Zamek w **Kórniku**. – Kórnik : Biblioteka Kórnicka, 1991. – 32 s.: fot. kolor.
14. BUGAŁA Władysław, BOJARCZUK Tomasz, DOLATOWSKI Jakub
Arboretum **Kórnickie**: przewodnik. – Warszawa : Państw. Wydaw. Naukowe, 1990. – 139 s. tabl.: fot., pl.
15. ANDERS Paweł
Krotoszyn. – Poznań : „WBP”, 1994. – 113 s. tabl. kolor.: fot., mapy, pl. – (Wielkopolska Biblioteka Krajoznawcza; 7)
16. SIKORSKI Czesław
Kruszwica. – Kruszwica : Urząd Miasta i Gminy, 1995. – 59 s.: il., fot. kolor., portr.
17. KUCHARSKI Bogdan, ZGODZIŃSKI Bogdan
Leszno i okolice: przewodnik. – Poznań : Wydaw. Poznańskie, 1990. – 216 s.: pl., rys.
18. SZYMANKIEWICZ Zenon
Lubiń. – Poznań : Wydaw. WBP, 1995. – 74 s. tabl. kolor.: faks., fot. – (Wielkopolska Biblioteka Krajoznawcza; 11)
19. ŚMIGIELSKI Antoni
Lwówek. – Poznań : Wydaw. WBP, 1994. – 83 s., tabl. kolor.: fot., mapy. – (Wielkopolska Biblioteka Krajoznawcza; 6)
20. ŁĘCKI Włodzimierz
7 dni w **Międzychodzie**: przewodnik turystyczny. – Warszawa : Wydaw. PTTK, 1989. – 48 s.: mapy
21. KUCHARSKI Bogdan
Miłosław. – Poznań : Wydaw. WBP, 1997. – 99 s.: il., plan. – (Wielkopolska Biblioteka Krajoznawcza; 18)
22. ANDERS Paweł
Nowy Tomyśl. – Poznań : Wydaw. WBP, 1997. – 82 s. il., pl. (Wielkopolska Biblioteka Krajoznawcza; 20)
23. **NOWY Tomyśl** i okolice. – Nowy Tomyśl : Biblioteka Publ. Miasta i Gminy, 1994. – 37 s.: mapy

24. BRUST Mieczysław, NOWAK Stanisław
Oborniki i okolice: przewodnik. – Oborniki : Tow. Kult. Ziemi Obornickiej, 1992. – 70 s.: fot.
25. ANDERS Paweł, GULCZYŃSKI Andrzej, JACKOWSKI Jacek
Powiat Pleszewski. – Poznań : Wydaw. WBP, 1999. – 113 s. il., pl. – (Wielkopolska Biblioteka Krajoznawcza; 24)
26. ANDERS Paweł, CZERNIAK Robert M., KOWALSKI Przemysław
Pyzdry, miasto nad Wartą. – Poznań : Abos, 1993. – 79 s. fot. kolor.: il., mapka. – (Wielkopolska Biblioteka Krajoznawcza; 1)
27. **ROGOŹNO i okolice:** przewodnik. – Wyd. 2 uzup. – Rogoźno : Towarzystwo Przyjaciół Rogoźna, 1998. – 68 s. tabl., fot. kolor., mapa
28. ŁĘCKI Włodzimierz
7 dni w Sierakowie: przewodnik turystyczny. – Warszawa : Wydaw. PTTK, 1988. – 35 s.: mapa
29. MALUŚKIEWICZ Piotr
Swarzędz, Czerwonak i okolice: przewodnik. – Poznań : Centr. Ośrodek Inf. Turyst., 1988. – 48 s. fot.
30. MORDAL Paweł
Ziemia Szamotulska: przewodnik. – Poznań : Wielkopolski Ośrodek Informacji Turyst., 1993. – 93 s. fot. kolor.: il., mapka – (Wielkopolska Biblioteka Krajoznawcza; 2)
31. KRYGIER Romuald
Szamotulskie: przewodnik. – Poznań : Wydaw. Poznańskie, 1988. – 162 s.: mapa, pl., rys.
32. SZMIDT Zbigniew
Śrem. – Poznań : Wydaw. WBP, 1994. – 90 s. fot. kolor., mapa, pl., rys. – (Wielkopolska Biblioteka Krajoznawcza; 5)
33. MALUŚKIEWICZ Piotr
Trzcianka i okolice. – Poznań : Krajobrazowa Agencja Wydawnicza, 1989. – 36 s. tabl.: fot., mapy
34. ŚMIGIELSKI Antoni
Złotów. – Poznań : Wydaw. WBP, 1995. – 94 s. tabl. kolor.: mapy, pl. – (Wielkopolska Biblioteka Krajoznawcza; 9)
35. **ŻERKÓW i Nowe Miasto nad Wartą / oprac. Paweł Anders [i in.].** – Poznań : Wydaw. WBP, 1996. – 96 s. il., pl. – (Wielkopolska Biblioteka Krajoznawcza; 16)

WOJEWÓDZTWO ZACHODNIOPOMORSKIE

Szczecin

1. KOSACKI Jerzy Mirosław
Ziemia Szczecińska: przewodnik turystyczny. – Szczecin: „SAT”.
Szczecińska Agencja Turyst., 1995. – 88 s. il., mapy, pl., rys.
2. KUCHARSKI Bogdan, WIŚNIEWSKI Adam
Ziemia Szczecińska: szlaki piesze: przewodnik. Wyd. 2 zm. –
Poznań : Wydaw. Poznańskie, 1988. – 201 s.: mapy, rys.
3. NOWAK Przemysław, OTOWSKA Izabela
Szczecin: przewodnik dla niepełnosprawnych. – Szczecin : „SAT”.
Szczecińska Agencja Turyst., 1995/96. – 56 s. pl. złoż., rys.
4. PODRALSKI Jerzy
Szczecin: zwiedzamy miasto. – Szczecin : „Albatros”, 1993. –
52 s.: il., fot. kolor.
5. PODRALSKI Jerzy
Witamy w Szczecinie. – Szczecin : „Albatros”, 1994. – 30 s.: fot.
kolor., pl.
6. RÓŻYCKI Olgierd
Szczecin: praktyczny przewodnik. – Szczecin : „RoHELP”, 1999. –
163 s. tabl.: pl., rys.
7. SPACERKIEM po Szczecinie: [informator] / red. Władysław Daniszewski,
Natalia Mirowska. – Szczecin : „Albatros”, 1991. – 47 s.: pl. kolor.,
il., fot.

Inne miejscowości

1. KRAWCZEWICZ Wojciech, TODYS Jacek
Czaplinek: okolice: trasy rowerowe. – Koszalin : Regionalna
Agencja Promocji Turyst., 1997. – 32 s. mapa
2. PATAN Jerzy
Kołobrzeg i okolice: przewodnik. – Kołobrzeg : Agencja Wydawnicza
„Patan-Press”, 1997. – 128 s. tabl. kolor., mapa
3. PATAN Jerzy
Przewodnik po **Kołobrzegu** i okolicach. – Kołobrzeg : Agencja
Wydawnicza „Patan-Press”, 1996. – 98 s. tabl., mapa
4. RYMGAYŁO Michał
Kołobrzeg. – Koszalin : Koszalińskie Wydaw. Prasowe, 1989. –
16 s.: fot. kolor., pl.

5. STACHLEWSKI Wiesław
Koszalin i okolice: przewodnik turystyczny. – Koszalin : Regionalna Agencja Promocji Turystyki, 1997. – 103 s.: rys.
6. KONARSKI Bernard
Autobusem po województwie **koszalińskim**. – Koszalin : Koszalińskie Wydaw. Prasowe, 1989. – 69 s.: fot. kolor., mapa
7. NOWICKI Waclaw
Znakowane szlaki piesze województwa **koszalińskiego**. – Koszalin [na zlec. Wydziału Turystyki i Kult.], 1995. – 81 s.: mapy, pl.
8. KUCHARSKI Bogdan
7 dni w **Międzyzdrojach**: przewodnik turystyczny. – Warszawa : Wydaw. PTTK, 1990. – 63 s. pl.
9. SZWICHTENBERG Aleksander
Połczyn-Zdrój: okolice: przewodnik. – Warszawa : „Sport i Turystyka”, 1988. – 82 s.: mapy kolor., pl., rys. – (Biblioteka Przewodników po Uzdrowiskach i Miejscowościach Wczasowych)
10. PISKORSKI Czesław
Ziemia Choszczeńska: Recz, Drawno, Bierzwnik. – Szczecin : Krajowa Agencja Wydawnicza, 1989. – 54 s.: fot. kolor., pl.

III. PRZEWODNIKI W UKŁADZIE GEOGRAFICZNO-HISTORYCZNYM

MAŁOPOLSKA

Małopolska Południowo-Wschodnia

1. BATA Artur
Wakacje w Bieszczadach. – Krosno : „Nowe Podkarpacie”, 1994. – 38 s.: fot., mapa
2. BIESZCZADY: przewodnik / współaut. Wojciech Krukow; red. Paweł Lubański, Jacek Swianiewicz. – Wyd. 4 aktualiz. – Pruszków : „Rewasz”, 1995. – 390 s.: fot., mapy, pl., rys.
3. BESKID Niski: przewodnik. – Pruszków : Oficyna Wydaw. „Rewasz”, 1999. – 413 s.: pl., rys., fot.
4. DARMOCHWAŁ Tomasz
Beskid Niski: polski i słowacki: przewodnik. – Białystok : Agencja „TD”, 1999. – 384 s. pl., mapy, rys.
5. DARMOCHWAŁ Tomasz
Beskid Niski polski i słowacki: przewodnik po znakowanych szlakach pieszych. – Białystok : Agencja Reklamowa „Hot”, 1993. – 160 s.: mapa, il., pl.

6. GRZESIK Witold, TRACZYK Tomasz
Od Komańczy do Bortnego: Beskid Niski: przewodnik krajoznawczy. – Warszawa : Stanisław Kryciński, 1992. – 301 s.: il., pl.
7. KŁOS Stanisław
Bieszczady i Pogórze. – Warszawa : Krajowa Agencja Wydawnicza, 1988. – 241 s. fot., mapa kolor. – (Panorama Turystyczna)
8. KŁOS Stanisław
Bieszczady: przewodnik. – [Wyd. 2.]. – Warszawa : „Sport i Turystyka”, 1994. – 378 s.: pl., mapy, rys.
9. KŁOS Stanisław
Małopolska południowo-wschodnia: przewodnik. – Warszawa : Sport i Turystyka; Muza S.A., 1998. – 614 s. – (Przewodnik po Regionach: 14)
10. KOSTERKIEWICZ Ryszard, PLAMOWSKI Krzysztof
Bieszczady i Podgórze Przemyskie: [przewodnik]. – Warszawa : Polskie Przedsiębiorstwo Wydawnictw, 1997. – 190 s. fot. kolor., mapy, pl. – (Najlepsze Wycieczki na Rowerze Górskim)
11. MICHALAK Janusz
Nad bieszczadzskimi jeziorami: (nie tylko przewodnik). – Krosno : „Roksana”, 1996. – 96 s.: il., fot., mapa. – (Biblioteka Janusza Michalaka; 3)
12. MOSKAŁA Edward
Bieszczady: przewodnik turystyczny. – Wyd. 2 uzup. – Rzeszów : Krajowa Agencja Wydawnicza, 1990. – 73 s. tabl.: fot. kolor.
13. SIENEK Robert
Bieszczady: przewodnik. – Częstochowa : „Uni-Service”, 1996. – 255 s. tabl. kolor.: fot., mapy, rys.
14. STARAKIEWICZ Maria
Bieszczady: część południowa: przewodnik turystyczny. – Warszawa : Wydaw. PTTK „Kraj”, 1988. – 44 s.: mapy. – (Górskie Szlaki Turystyczne PTTK)

Małopolska Południowo-Zachodnia

1. CHMIEŁOWSKI Janusz
Przewodnik po Tatrach. – Warszawa : Wydaw. Artyst. i Filmowe, 1990. – 2 cz. w 1 wol. – 166; 205 s.
2. CZYŁOK Andrzej, WIKĄ Stanisław, ZYGMUNT Jerzy
Szlaki przyrodniczo-krajoznawcze okolic Będowa. – Dąbrowa Górnicza : Wydaw. ZZJPKWK., 1995. – 56 s.: fot., mapy, rys. – (Ścieżki Dydaktyczne ZJPK)

3. ELIASZ-RADZIKOWSKI Walery
Ilustrowany przewodnik do Tatr i Pienin. – Warszawa : Wydaw. Artyst. i Filmowe, 1989. – 360 s. tabl., il., mapy
4. GRABKA Andrzej, HASIOR Roman, MAŚLANKA Piotr
Beskid Sądecki. – Warszawa : Polskie Przedsiębiorstwo Wydawnictw, 1996. – 128 s.: fot. kolor., mapy, wykr. – (Najlepsze Wycieczki na Rowerze Górskim)
5. KUNICKI Marian, SZCZERBA Tadeusz
Polskie Tatry Zachodnie: monografia, przewodnik. – Gliwice : Wydaw. Ryszard M. Remiszewski–RMR, 1996. – 298 s.: mapy, rys.
6. KURCZAB Janusz, WOŁOSZYŃSKI Marek
Najpiękniejsze szczyty tatrzańskie. – Warszawa : „Sport i Turystyka”, 1991. – 389 s.: fot., rys.
7. LEWANDOWSKI Wojciech, PAWŁOWSKI Mieczysław
Tatry: przewodnik. – Bielsko-Biała : „Pascal”, 1995.– 235 s. tabl. kolor.: fot., mapy, rys. – (Dookoła Polski)
8. MATUSZCZYK Andrzej
Beskid Sądecki – Pasma Jaworzyny Krynickiej wraz z Górami Le-luchowskimi: przewodnik monograficzny. – Krynica : Miejski Ośrodek Wypoczynku i Turyst., 1993. – 188 s. tabl., fot., mapa
9. MATUSZCZYK Andrzej
Gorce: przewodnik monograficzny. – Poronin : Wydaw. Górskie, 1992. – 338 s.: rys., wykr.
10. MATUSZCZYK Andrzej, ORLIŃSKI Norbert, ZINKOW Julian
Małopolska południowo-zachodnia: przewodnik. – Warszawa : „Sport i Turystyka”, 1991. – 606 s. tabl. kolor.: mapy, rys., pl. – (Seria Przewodników po Regionach: 13)
11. MATUSZCZYK Andrzej
Orawa i Pasma Podhalańskie: między Babią Górą a Gorcami: przewodnik. – Wyd. 2 poszerz. i uaktual. – Kraków : Tow. Przyjaciół Orawy, 1997. – 188 s.
12. MATUSZCZYK Andrzej
Pasma Radziejowej Beskidu Sądeckiego. – Warszawa : „Ankar”, 1990. – 258 s.: fot., mapy
13. MICHALIK Stefan
Gorce. – Warszawa : „Wiedza Powszechna”, 1989. – 210 s.: fot., mapa kolor. – (Przyroda Polska)
14. MIKOŁAJSKI Jerzy SOŁTYSIK Jerzy
Beskid Średni Makowski latem i zimą: przewodnik. – Poznań : Redakcja Wydawnictw Turystycznych, 1994. – 72 s.: fot., pl.

15. MOŚCICKI Bogdan
Okolice Krynicy: przewodnik. – Oficyna Wydawnicza „Rewasz”, 1999. – 165 s. il., pl., mapy
16. NYKA Józef
Tatry Polskie: przewodnik. – Wyd. 7. – Warszawa : „Sport i Turystyka”, 1994. – 282 s.: mapy, rys.
17. PARMA Christian, RAJWA Apoloniusz
Turystyczna jaskinia Tatr: przewodnik. – Wyd. 2 popr. i uzupeł. – Warszawa : „Sport i Turystyka”, 1989. – 130 s., [24] s. fot. kolor.: pl., rys.
18. PARTYKA Józef
Ojcowski Park Narodowy: przewodnik. – [Wyd. 3]. – Warszawa : „Sport i Turystyka”, 1992. – 176 s.: il., pl.
19. PARYSKI Witold Henryk
Tatry Wysokie: przewodnik taternicki. – Warszawa : Sklep Podróżnika, 1994. – 236 s.: mapy
20. SKŁODOWSKI Andrzej, WOŁOSZYŃSKI Marek
Na granicach Polskich Tatr Wysokich. – Warszawa : „Sport i Turystyka”, 1992. – 71 s.: mapy, rys.
21. SKŁODOWSKI Andrzej, WOŁOSZYŃSKI Marek
Polskie Tatry Wysokie: przewodnik taternicki dla początkujących. – Kraków : „Karpaty”, 1992. – 79 s.: mapy, rys.
22. SZCZERBA Tadeusz
Tatry Bielskie: monografia, przewodnik / współaut. Apoloniusz Rajwa. – Gliwice : Wydaw. Ryszard M. Remiszewski – RMR, 1997. – 135 s.: mapy
23. TROCHIMIUK Anna
Podhale i Pieniny / współaut. Tomasz Czerski. – Warszawa : „GeoCenter”, 1997. – 240 s. fot. kolor., mapy, rys. – (Przewodnik dla Aktywnych)
24. WIELEK Jan
Polska Orawa. – Nowy Sącz : Centralny Ośrodek Informacji Turystycznej, 1988. – 24 s.
25. WYŻNAKIEWICZ Jolanta
Wędrówka przez Gorce, Pieniny i Beskid Sądecki: Rabka – Krościenko – Szczawnica – Rytno: przewodnik turystyczny. – Wyd. 2 rozsz. i zm. – Warszawa : Wydaw. PTTK, 1989. – 51 s.: mapy. – (Wczasy w Górach)

Małopolska Północno-Wschodnia

1. SŁONIEWSKI Edward
Roztocze: przewodnik turystyczny. – Warszawa : Wydaw. PTTK „Kraj”, 1998. – 208 s., tabl. kolor., tabl.: il., fot., pl., mapy. – (Na Szlaku)
2. KŁOSIŃSKI Andrzej
Roztocze: [przewodnik]. – Warszawa : Polskie Przedsiębiorstwo Wydawnictw, 1997. – 139 s.: fot. kolor., mapy, pl. – (Najlepsze Wycieczki na Rowerze Górskim: t. 6)

Małopolska Północno-Zachodnia

1. BRONISZ Stanisław, PUCEK Krzysztof, STRÓŻECKI Andrzej
Wyzyna Krakowsko-Częstochowska: przewodnik. – Wrocław : „Eco-Graf”, 1994. – 126 s.: fot., mapy
2. CHROBOT Jerzy
Ziemia Opatowska. – Opatów : Urząd Miasta i Gminy, 1990. – 36 s.: fot.
3. GARUS Ryszard
Kielce – Góry Świętokrzyskie: przewodnik dla turystów pieszych i zmotoryzowanych. – Kielce : Agencja „JP”, 1996. – 121 s. tabl. kolor.: il., fot.
4. GARUS Ryszard
Wędrówka po Górach Świętokrzyskich. – Kielce : PTTK, ZW., 1989. – 80 s.: mapa – (Biblioteka Regionalna)
5. JANOWSKI Ignacy, KOZŁOWSKI Mieczysław, MULARCZYK Mieczysław
Góra Zamkowa, Chęciny, Zalejowa, Jaskinia „Raj”: przewodnik dydaktyczno-krajoznawczy. – Kielce : KTN, 1996. – 82 s. mapy, rys.
6. KMIOTEK Dariusz
Na jurajskim szlaku: ilustrowany przewodnik po Jurze. – Dąbrowa Górnicza : „Dikappa”, 1998. – 32 s. mapa: fot. kolor.
7. ORLICZ Bolesław
Ziemia Kielecka zaprasza: informator turystyczny. – Kraków : „Maxmedia”, 1998. – 127 s.: fot. kolor., mapy, portr. – (Polska Zaprasza)
8. PIASECKI Karol
Puszcza Kozienska: szlaki turystyczne. – Wyd. 2 rozsz. i zm. – Warszawa : Wydaw. PTTK, 1990. – 92 s.: pl., rys., mapa. – (Na Szlaku)

9. ROGALA Stanisław

Góry Świętokrzyskie: przewodnik turystyczny: legendy, historia, zabytki, trasy wycieczkowe, informacje praktyczne. – Kielce : „Elipsa”, 1997. – 120 s.: mapy, fot.

10. ROGALIŃSKI Adam

Góry Świętokrzyskie: przewodnik dla rowerzystów terenowych. – Kielce : „Lemort” – Przedsięb. Wielobr., 1997. – 80 s. tabl.: fot. kolor., mapy. – (Terenowe Szlaki Rowerowe Kielecczyzny)

11. STOBIECKI Tomasz

Wyżyna Krakowsko-Częstochowska. – Warszawa : Polskie Przedsiębiorstwo Wydawnictw, 1996. – 123 s.: fot. kolor., mapy, wykr. – (Najlepsze Wycieczki na Rowerze Górskim)

12. ZINKOW Julian

Orle gniazda i krajobrazy jurajskie. – Wyd. 4 popr. i uzup. – Warszawa : „Sport i Turystyka”, 1988. – 415 s.: mapy, pl., rys.

13. ZINKOW Julian

Zespół Jurajskich Parków Krajobrazowych, Ojcowski Park Narodowy: przewodnik przyrodniczo-krajoznawczy. – Warszawa : Wydaw. PTTK, 1990. – 2 cz.: rys. – (Parki Narodowe i Krajobrazowe)

MAZOWSZE

1. BŁASZCZYK Bożena

Dolina Pilicy – województwo piotrkowskie: informator turystyczny. – Radomsko : „Basta”, [1994]. – 35 s.: fot. kolor.

2. HERZ Lechosław

Przewodnik po Puszczy Kampinoskiej. – Wyd. 3 zm. – Warszawa : „Sport i Turystyka”, 1990. – 281 s. mapy kolor., rys.

3. JAROSZEWSKI Tadeusz Stefan, BARANIEWSKI Waldemar

Po pałacach i dworach Mazowsza: przewodnik. – Warszawa : Wydawnictwa Naukowo-Techniczne, 1993. – 222 s.: mapy, rys.

4. RYBICKI Konrad

Spała i Inowłódź: na szlakach Spalskiego Parku Krajobrazowego: przewodnik. – Łódź : Konrad Rybicki, 1998. – 64 s. il., fot.

PODLASIE

1. GOLEŃ Jan, LITYŃSKI Marek

Biebrza: szlak wodny z Sidrą. – Warszawa : Wydaw. PTTK „Kraj”, 1999. – 32 s. – (Szlaki Wodne)

2. MACIEJEWSKI Stefan

W krainie Biebrzy: przewodnik po Biebrzańskim Parku Narodowym. – Suwałki : „Hańcza”, 1996. – 286 s. tabl. kolor.: fot., mapy, rys.

3. PODLASIE: przewodnik / współaut. Tadeusz Glinka. – Warszawa : „Sport i Turystyka”, 1997. – 447 s. fot. kolor., mapy, pl., rys. – (Przewodniki po Regionach)

4. PUSZCZA Knyszyńska: przewodnik po znakowanych szlakach turystycznych: praca zbiorowa / red. Marek Waśkiel. – Białystok : Regionalny Ośrodek Programowy PTTK, 1991. – 103 s.: mapy, rys.

5. SAMOJLIK Mikołaj

Szlakiem urokliwości biebrzańskiej: przewodnik. – Dąbrowa Białostocka: Agencja Turystyczno-Wydawnicza „Bie”, 1996. – 113 s.: fot., mapy, pl., portr., rys.

6. WASKIEL Marek

Nadburzańskie Podlasie: przewodnik po znakowanych szlakach pieszych województwa białostockiego. – Białystok : Regionalny Oddział PTTK, 1994. – 36 s.: fot. kolor., mapy

7. WILCZEWSKI Adam

Szlaki turystyczne woj. białkopodlaskiego. – Biała Podlaska : Wydział Kultury, Sportu i Turystyki, 1995. – 22 s.: fot., mapy

POMORZE

Pomorze Zachodnie

1. JÓŹWIAK Jacek

Woliński Park Narodowy: przewodnik. – Międzyzdroje: Woliński Park Narodowy, 1990. – 67 s.: mapa, fot.

2. KOSACKI Jerzy Mirosław

Ziemia Szczecińska: przewodnik turystyczny. – Szczecin : „SAT”, Szczecińska Agencja Turystyczna, 1995. – 94 s.: il., mapy, pl., rys.

3. KUCHARSKI Bogdan

Między Odrą a Drawą: szlaki turystyczne. – Warszawa : Wydaw. PTTK, 1988. – 139 s.: mapy, pl., rys. – (Na Szlaku)

4. SZTYLER Andrzej

26 pereł Pojezierza Drawskiego: przewodnik turystyczny. – Borne Sulinowo : „Saga”, [1995]. – 69 s.: fot. kolor., mapy, rys.

5. SZYMAŃSKA Dobrochna, MATUSZEWSKI Jan, WOLSKI Edmund

Ziemia wałecka - Wałcz : PTTK, 1988. – 46 s. tabl.: fot. kolor., mapa

6. WADOWICKI Maciej
7 dni nad Jeziorem Charzykowskim: przewodnik turystyczny. –
Warszawa : Wydaw. PTTK, 1990. – 47 s.: mapy, pl.

Pomorze Nadwiślańskie – Kujawy

1. ELLWART Jarosław
Kociewie i Bory Tucholskie: przewodnik turystyczny. [Wyd 2]. –
Gdynia : „Region”, 1997. – 191 s. tabl.: mapy, pl., rys.
2. ELLWART Jarosław
Kaszuby: przewodnik turystyczny. – [Wyd. 3]. – Gdynia : „Region”,
1997. – 278 s.: pl., mapy, rys.
3. JABŁOŃSKI Artur
Na nordzie: przewodnik po osobliwościach Ziemi Puckiej. – Gdynia
: „Szos”, 1996. – 55 s. fot. kolor., portr.
4. JAGŁOWSKA Bogna, BORZYCKI Jędrzej
Półwysep Helski: przewodnik turystyczno-krajoznawczy. – Gdynia :
„Wędrowniczek”, 1996. – 61 s. fot., pl.
5. JAGŁOWSKA Bogna, BORZYCKI Jędrzej
Hel: przewodnik turystyczno-krajoznawczy. – Gdynia : „Wędrowni-
czek”, 1996. – 32 s.: fot., mapa, pl., rys.
6. MAMUSZKA Franciszek
Ziemia pucka: przewodnik krajoznawczy. – Warszawa : Wydaw.
PTTK, 1989. – 126 s.: mapy, pl., rys.
7. MIERZEJA Wiślana: praca zbiorowa / współaut. Radosław Gawek; red.
Jerzy Zaskiewicz. – Elbląg : „Yama”, 1996. – 49 s.: fot., rys. – (Wyciecz-
ki Piesze)
8. OSTASZEWSKA Katarzyna
Pomorze Wschodnie / współaut. Tomasz Czarski. – Warszawa :
„GeoCenter”, 1997. – 239 s.: fot. kolor., mapy, rys.
9. PIOTROWSKA Hanna, KADUŁSKI Sławomir
Pojezierze Kaszubskie. – Wyd. 2. – Warszawa : „Wiedza Po-
wszechna”, 1991. – 207 s.: fot., mapy, rys. (Przyroda Polska)
10. SKONKA Czesław
7 dni na Mierzei Helskiej: przewodnik turystyczny. – Warszawa :
Wydaw. PTTK, 1990. – 57 s.: mapy, pl.
11. SZUKAŁSKI Jerzy
Wdzydzki Park Krajobrazowy. – Gdańsk : Centralny Ośrodek In-
formacji Turyst., 1990. – 24 s.: mapy

12. ŚPIEWAKOWSKI Eugeniusz Ryszard, ŚPIEWAKOWSKA Florentyna
Słowiński Park Narodowy: przewodnik przyrodniczo-krajoznawczy.
– Warszawa : Wydaw. PTTK, 1989. – 53 s. tabl. kolor.: mapy, rys. –
(Parki Narodowe i Krajobrazowe)
13. UMIŃSKI Janusz
Bory Tucholskie: szlaki turystyczne. – Warszawa : Wydaw. PTTK,
1988. – 131 s. mapa złoż. kolor.: pl., rys. – (Na Szlaku)
14. WIŚNIEWSKI Stanisław
Błękitny Szlak do Słowińskiego Parku Narodowego. – Słupsk :
„Baltic”, 1992. – 28 s. fot. kolor. – (Miniatury Turystyczne)
15. BRODNICKI Park Krajobrazowy: szlaki przyrodniczo-turystyczne / red.
Andrzej Przystalski; współaut. Szczepan Burak. – Toruń : Wojewódzki
Zarząd Parków Krajobrazowych, 1995. – 108 s.: fot. kolor.

ŚLĄSK

1. SZARANIEC Lech

Śląsk: Dolny, Górny, Opawski. – Katowice : Muzeum Śląskie,
1993. – 103 s.: mapy, plany, rys.

Dolny Śląsk

1. CZERWIŃSKI Janusz

Dolny Śląsk: przewodnik. – Warszawa : Sport i Turystyka; Muza
S.A., 1999. – 693 s. il., pl., fot. – (Seria Przew. po Regionach)

2. CZERWIŃSKI Janusz, MAZURSKI Krzysztof Radosław

Góry Kaczawskie. – Warszawa : „Sport i turystyka”, 1990. – 124 s.:
mapy, pl., rys.

3. CZERWIŃSKI Janusz, MAZURSKI Krzysztof Radosław

Karkonosze. – Warszawa : „Sport i Turystyka”, 1992. – 144 s.:
mapy, rys.

4. CZERWIŃSKI Janusz

Sudety: przewodnik. – Warszawa : „Sport i Turystyka”, 1996. – 303
s. tabl.: mapy, pl., rys.

5. GARBACZEWSKI Zbigniew

Szlak Zamków Piastowskich w Sudetach: Grodziec – Grodno:
przewodnik turystyczny. – Warszawa : Wydaw. PTTK, 1988. – 79 s.:
mapy, pl., rys.

6. MARCINEK Kazimierz, PROROK Wacław
Ziemia Kłodzka: informator turystyczny. – Kłodzko : Fundacja Rozwoju Miasta Kłodzka, 1993. – 127 s., fot., tabl.
7. MARTYNOWSKI Zbigniew, MAZURSKI Krzysztof Radosław
Sudety: Ziemia Kłodzka i Góry Opawskie. – Wyd. 2 popr. i uzup. – Warszawa : „Sport i Turystyka”, 1988. – 416 s.: mapy, pl., rys.
8. MAZURSKA Teresa, RACHWAŁSKI Eugeniusz, ZAŁĘSKI Jerzy
Zamki Dolnego Śląska. – Wrocław : „Jet”, 1996. – 131 s. mapa: fot., pl., rys.
9. MAZURSKI Krzysztof Radosław, CZERWIŃSKI Janusz
Góry Izerskie. – Warszawa : Sport i Turystyka, 1991. – 82 s. tabl. kolor.: mapy, pl.
10. MAZURSKI Krzysztof
Góry Złote i Łądek Zdrój. – Wrocław : Sudety, 1999. – 168 s.
11. MAZURSKI Krzysztof Radosław
Masyw Śnieżnika i Góry Bielawskie. – Wyd. 2 rozsz. – Wrocław : „Sudety”, 1995. – 162 s.: pl.
12. MAZURSKI Krzysztof
Ziemia Kłodzka: część południowa. – Wrocław : „Sudety”, 1996. – 165 s.: pl., rys.
13. MIGOŃ Piotr
Karkonosze: przewodnik. – Wrocław : „Eko-Graf”, 1994. – 96 s.: fot. kolor., pl., rys.
14. MIGOŃ Piotr
Ziemia Kłodzka: przewodnik. – Wrocław : „Eko-Graf”, 1996. – 153 s.: fot. kolor., mapy, pl.
15. RUDZIŃSKI Zbigniew
Zamki Sudetów polskich. – Wyd. 2. – [Gorzów Wielkop. : Gorzowski Klub Turystyki Górskiej], 1997. – 201 s.: il., pl., rys.
16. STAFFA Marek
Wędrówka przez Sudety Zachodnie: Pogórze Izerskie – Góry Izerskie – Karkonosze – Wzgórza Bramy Lubawskiej – Rudawy Janowickie – Góry Kaczawskie – Kotlina Jeleniogórska. – Pogórze Izerskie: przewodnik turystyczny. – Wyd. 2 rozsz. i zm. – Warszawa : Wydaw. PİTK, 1989. – 68 s.: mapa. – (Wczasy Turystyczne w Górach)

17. SZAREK Bohdan Walenty
Rudawy Janowickie: przewodnik turystyczny. – Warszawa : Wydaw. PTTK „Kraj”, 1990. – 65 s.: mapa, rys. – (Górskie Szlaki Turystyczne PTTK)
18. WIKOREJCZYK Marek
Szlarska Poręba i okolice: przewodnik turystyczny. – Warszawa : Wydaw. PTTK, 1997. – 102 s. tabl.: fot., mapy, pl. – (Tydzień w Górach)

Górny Śląsk

1. BARAŃSKI Mirosław
Beskid Śląski: przewodnik turystyczny. – Warszawa : Wydaw. PTTK, 1988. – 76 s.: mapy. – (Górskie Szlaki Turystyczne PTTK)
2. BARAŃSKI Mirosław
Pasma Baraniej Góry: przewodnik turystyczny. – Warszawa : Wydaw. PTTK, 1994. – 248 s., mapy. – (Polskie Góry)
3. BARAŃSKI Mirosław
Pasma Klimczoka i Równicy: przewodnik turystyczny. – Warszawa : Wydaw. PTTK, 1995. – 305 s.: mapy. – (Polskie Góry: 2)
4. CZAJA Stanisław, ZIELIŃSKI Tomasz
Trasy na weekend po Wyżynie Śląskiej i Jurze Krakowsko-Częstochowskiej. – Katowice : „Videograf II”, 1996. – 161 s.: fot. kolor., mapy, pl., rys.
5. CZEMERDA Anna, ŁAJCZAK Adam, MICHALIK Stefan
Węgierska Górka, Romanka, Rysianka Lipowska: przewodnik. – Poznań : „Colgraf-Press”, 1996. – 64 s. fot. kolor.: mapy, rys. – (Na Szlakach Żywieckiego Parku Krajobrazowego)
6. MATUSZCZYK Andrzej
Beskid Mały: grupa Łamanej Skąły oraz zachodnia część Beskidu Średniego (grupa Żurawiny i Pasma Pewelskie): przewodnik turystyczny. – Warszawa : Wydaw. PTTK „Kraj”, 1989. – 72 s.: mapy. – (Górskie Szlaki Turystyczne PTTK)
7. MATUSZCZYK Andrzej
Beskid Mały: pasmo Magurki Wilkowickiej: przewodnik turystyczny. – Warszawa : Wydaw. PTTK „Kraj”, 1987. – 48 s.

8. MATUSZCZYK Andrzej
Beskid Żywiecki: Pasma Jalowieckie i grupa Mądralowej oraz Solniska i Lasek: przewodnik turystyczny. – Warszawa : Wydaw. PTTK, 1991. – 95 s.: mapy. – (Górskie Szlaki Turystyczne PTTK)
9. MATUSZCZYK Andrzej
Beskid Żywiecki: pasmo Palic: przewodnik turystyczny. – Warszawa : Wydaw. PTTK „Kraj”, 1989. – 58 s.: mapa. – (Górskie Szlaki Turystyczne PTTK)
10. FIGIEL Stanisław, KRZYWDA Piotr
Grupa Pilska, Lipowej i Romanki: Beskid Żywiecki Cz. 2: przewodnik turystyczny. – Warszawa : Wydaw. PTTK „Kraj”, 1999. – 299 s. mapa kolor. – (Polskie Góry)
11. MIKOŁAJSKI Jerzy, SOŁTYSIK Jerzy
Beskid Śląski latem i zimą: przewodnik. – [Wyd. 3 zm.]. – Poznań : „Bis-Press”, 1995. – 55 s.: fot. kolor., mapy, pl.
12. MIKOŁAJSKI Jerzy, SOŁTYSIK Jerzy
Beskid Żywiecki latem i zimą: przewodnik. – [Wyd. 2 rozsz.]. – Poznań : „Colgraf-Press”, 1997. – 164 s. tabl. kolor.
13. MIKOŁAJSKI Jerzy, SOŁTYSIK Jerzy
Szlakami Beskidu Małego: z plecakiem i na nartach. – Poznań : „Colgraf-Press”, 1995. – 40 s. – (Przewodnik Minimum: 1)
14. MIKOŁAJSKI Jerzy, SOŁTYSIK Jerzy
Szlakami Beskidu Śląskiego: z plecakiem i na nartach. – Wyd. 2 uaktual. i rozsz. – Poznań : „Colgraf-Press”, 1997. – 68 s. – (Przewodnik Minimum: 3)
15. MIKOŁAJSKI Jerzy, SOŁTYSIK Jerzy
Szlakami Beskidu Żywieckiego: z plecakiem i na nartach. – Poznań : „Colgraf-Press”, 1996. – 72 s. – (Przewodnik Minimum: 2)
16. NOWICKI Piotr
Beskid Śląsko-Morawski: przewodnik turystyczny. – Warszawa : Wydaw. PTTK, 1997. – 278 s. tabl.: fot., mapy, pl. – (Góry za Miedzą)
17. OLESIAK Mariola, PUKOWSKI Jerzy
Masyw Wielkiej Raczy: [przewodnik]. – Poznań : „Colgraf-Press”, 1996. – 36 s. fot. kolor.: mapy, rys. – (Na Szlakach Żywieckiego Parku Krajobrazowego)

18. SZEJNER Artur L.
 Śląsk Opolski: przewodnik turystyczny. – Opole : Agencja Reklamowo-Wydawnicza „Lin S”, 1997. – 93 s.: fot. kolor., mapy, pl.
19. SZARANIEC Lech
 Górny Śląsk: przewodnik. – Warszawa : „Sport i Turystyka”, 1997. – 534 s. tabl. kolor.: fot., mapy, pl. - (Przewodniki po Regionach: 12)
20. WIECZOREK Edward
 Zamki i pałace na turystycznych szlakach. – Katowice : Centralny Ośrodek Informacji Turystycznej, 1992. – 84 s.: fot., il.

WARMIA I MAZURY

1. BAŁDOWSKI Jan
 Kanał Ostródzko-Elbląski. – Warszawa : Wydaw. PTTK, 1990. – 41 s.: fot., mapa
2. BAŁDOWSKI Jan
 Warmia, Mazury, Suwalszczyzna: przewodnik. – Wyd. 2. – Warszawa : „Sport i Turystyka”, 1997. – 382 s. fot. kolor.: mapy, pl., rys. – (Przewodniki po Regionach: 3)
3. BATURA Irena, BATURA Wojciech
 Po ziemi augustowskiej: przewodnik dla turysty i wczasowicza. – Suwałki : „Hańcza”, 1993. – 226 s.: tabl., fot., mapy, pl.
4. DARMOCHWAŁ Tomasz, RUMIŃSKI Marek Jacek, ŚLESZYŃSKI Marek
 Warmia, Mazury: przewodnik. – Białystok : Agencja TD, 1994. – 215 s. tabl.: fot., mapy
5. DUDZIK Marian
 Szlak grunwaldzki. – [Wyd. 3]. – Gdańsk : Krajowa Agencja Wydaw. – 1989. – 42 s., fot. kolor., mapa
6. BAŁDOWSKI Jan
 Kanał Ostródzko-Elbląski. – [Gdańsk] : Tessa. [b.r.]. – 31 s. – (Mini-przewodnik)
7. KRZYWICKA Katarzyna, KRZYWICKI Tomasz
 Suwalszczyzna Zaniemenie: przewodnik. – Białystok : Agencja „TD”, 1999. – 307 s. pl., mapy, rys.
8. MACIEJEWSKI Stefan
 Po ziemi suwalskiej: przewodnik turystyczny. – Wyd. 2 popr. i uzup. – Suwałki : „Hańcza”, 1998. – 311 s. tabl. kolor.: fot., mapy, pl.

9. MACIEJEWSKI Stefan
Rowerem po Suwalszczyźnie: przewodnik po trasach rowerowych Pojezierza Suwalsko-Augustowskiego. – Suwałki : Fundacja Wigry, 1995. – 118 s.: mapy kolor.
10. MAZURY / współaut. Marek Anszczak. – Warszawa : „GeoCenter”, 1997. – 226 s.: fot., mapy, rys. – (Przewodnik dla Aktywnych)
11. RAKOWSKI Grzegorz
Kraina Wielkich Jezior Mazurskich: przewodnik dla turystów pieszych. – Warszawa : Wydaw. PTTK, 1988. – 140 s.: mapy
12. RAKOWSKI Grzegorz
Mazury Garbate: przewodnik dla turystów pieszych. – Warszawa : Wydaw. PTTK, 1989. – 113 s.: mapy
13. RAKOWSKI Grzegorz
Suwalski Park Krajobrazowy: przewodnik przyrodniczo-krajoznawczy. – Warszawa : Wydaw. PTTK, 1989. – 87 s., mapa kolor., rys. – (Parki Narodowe i Krajobrazowe)
14. RZEMŁOUCH Andrzej
Przewodnik po zabytkach sztuki dawnych Prus Wschodnich. – Olsztyn : „Remix”, 1992. – 193 s. tabl. kolor.: fot., mapy, pl.
15. WASILENKO Bogdan
Mazury i okolice: przewodnik. – Kętrzyn : „Stes”, 1996. – 83 s.: faks., fot., pl., portr., rys.

WIELKOPOLSKA

1. ANDERS Paweł
Jeziora Wolsztyńsko-Zbąszyńskie: szlaki turystyczne. – Warszawa : Wydaw. PTTK, 1989. – 126 s.: mapy, pl., rys. – (Na Szlaku)
2. ANDERS Paweł
Pałuki. – Poznań : Wydaw. WBP, 1996. – 125 s. il., pl. – (Wielkopolska Biblioteka Krajoznawcza; 14)
3. ANDERS Paweł
Puszcza Zielonka. – Poznań : Wydaw. WBP, 1997. – 104 s.: il., pl. – (Wielkopolska Biblioteka Krajoznawcza; 17)
4. ANDERS Paweł
Szlakiem Powstania Wielkopolskiego. – Poznań : Abos, 1993. – 128 s. fot.: il. – (Wielkopolska Biblioteka Krajoznawcza; 4)

5. ANDERS Paweł, DZIECZKOWSKI Andrzej
Wielkopolski Park Narodowy: przewodnik. – Poznań : Wydaw. Poznańskie, 1988. – 193 s.: rys., pl.
6. DRAJEWSKI Stefan
Na pielgrzymkowym szlaku: miejsca kultu religijnego w Wielkopolsce. – Poznań : Wydaw. WBP, 1999. – 79 s. tabl.: fot., mapa. – (Biblioteka Kroniki Wielkopolski)
7. LIBICKI Marcin
Dwory: pałace wiejskie w Wielkopolsce: przewodnik. – Poznań : „Gazeta Handlowa”, [1997]. – 320 s.: mapy, fot.
8. ŁĘCKI Włodzimierz
Na Szlaku Piastowskim: przewodnik. – Warszawa : „Polonia”, 1989. – 118 s.: fot., pl., rys.
9. ŁĘCKI Włodzimierz
Pojezierze Międzychodzko-Sierakowskie. – Poznań : Wydaw. WBP, 1995. – 175s., il. – (Wielkopolska Biblioteka Krajoznawcza; 8)
10. ŁĘCKI Włodzimierz
Szlak Piastowski: Poznań, Gniezno, Kruszwica, Inowrocław, Żnin, Biskupin: przewodnik. – Poznań : Wydaw. Poznańskie, 1992. – 183 s., pl.
11. ŁĘCKI Włodzimierz, JAŚKOWIAK Franciszek
Wielkopolska. – Warszawa : Sport i Turystyka, 1989. – 667 s., mapa, rys. – (Seria Przewodniki po Regionach: 7)
12. ŁĘCKI Włodzimierz
Wielkopolska: przewodnik. – Warszawa : Sport i Turystyka; Muza S.A., 1996. – 638 s.: fot., rys., mapa. – (Seria Przewodniki po Regionach: 7)
13. MALUŚKIEWICZ Piotr
Między legendą a historią: Szlakiem Piastowskim z Poznania do Gniezna. – Poznań : Wydaw. WBP, 1995. – 163 s. fot. kolor.: mapy, pl., rys.
14. MALUŚKIEWICZ Piotr
Wielkopolskim traktem. – Poznań : Wojew. Biblioteka Publiczna, 1997. – 238 s.: tabl., il.
15. MALUŚKIEWICZ Piotr
Wielkopolskim szlakiem Adama Mickiewicza. – Poznań : Ławica, 1993. – 136 s. – (Wielkopolska Biblioteka Krajoznawcza: 3)

16. RAKOWICZ Andrzej, DOBRZYKOWSKI Marek
Z parowozem po Wielkopolsce: przewodnik turystyczny po linii Sulechów – Luboń k. Poznania. – Poznań : Poznański Klub Modelarzy Kolejowych, 1989. – 32 s., pl.
17. SOBCZAK Jerzy
Przejdziem Wartę: wielkopolskimi śladami Józefa Wybickiego i Jana Henryka Dąbrowskiego. – Poznań : Wydaw. WBP, 1996. – 119 s., il., pl. – (Wielkopolska Biblioteka Krajoznawcza: 12)
18. SOBCZAK Jerzy
Szlakiem Wiosny Ludów w Wielkopolsce. – Poznań : Wydaw. WBP, 1998. – 91 s. – (Wielkopolska Biblioteka Krajoznawcza: 22)
19. [STO] 100 x Wielkopolska / oprac. Sobczak Jerzy [i in.]. – Poznań : Abos, 1992. – 188 s.: il., fot. kolor. – (Biblioteka Kroniki Wielkopolski)
20. [STO dwadzieścia trzy] 123 x Wielkopolska. – Poznań : Wojew. Biblioteka Publiczna, 1995. – 218 s. il., fot. kolor. – (Biblioteka Kroniki Wielkopolski)
21. WYRWA Andrzej Marek, KUCHARSKI Bogdan
Szlak cysterski w Wielkopolsce. – Poznań : Wydaw. WBP, 1996. – 125 s. fot. kolor.: faks, mapy. – (Wielkopolska Biblioteka Krajoznawcza; nr 13)

ZIEMIA LUBUSKA

1. KUCHARSKI Bogdan, MALUŚKIEWICZ Piotr
Ziemia Lubuska: przewodnik. – Warszawa : „Sport i Turystyka”, 1996. – 415 s. fot. kolor.: mapy, pl., rys. – (Przewodniki po Regionach: 6)
2. STANISŁAWCZYK Jan
Łagowski Park Krajobrazowy. – Warszawa : Zarząd Główny Ligi Ochrony Przyrody, 1991. – 32 s.: fot., mapa

Sprostowanie:

W cz. I zestawienia „Przewodniki po świecie” nastąpiła przykra pomyłka, w wyniku której przewodniki dot. Lwowa zamieszczone zostały w ramach Białorusi zamiast Ukrainy. Za ten poważny błąd przepraszamy.

Andrzej Dudziak
Dział Instrukcyjno-Metodyczny

ŚWIAT INFORMACJI

Rewolucja naukowo-techniczna lat powojennych przyniosła światu komputer, czyli maszynę matematyczną do przetwarzania danych. Od tej pory datuje się wręcz lawinowy rozwój informacji. Ta dziedzina ludzkiej działalności wyposażona w coraz to lepszy, szybszy sprzęt do gromadzenia, przetwarzania i przekazywania informacji zyskała niespotykane dotąd znaczenie. U kresu XX wieku trudno wyobrazić sobie biuro, bibliotekę czy instytut naukowy bez dobrego systemu komputerowego. Coraz częściej używa się terminu społeczeństwo informacyjne, co uzasadnia fakt, że funkcjonowanie społeczności i ich rozwój uzależnione są od sprawnego przepływu i dostępu do wszelkiego rodzaju informacji.

Prezentowany zestaw przedstawia jak zmieniały się możliwości informowania o faktach, wydarzeniach, odkryciach, zasobach itp. Część publikacji poświęcona jest bibliotekom i informacji naukowej. Szeroko omówione są związki pomiędzy osiągnięciami w informatyce (przetwarzanie danych – komputery, programy) a ich wpływem na nasze życie oraz rola Internetu, który znakomicie zwiększył krąg odbiorców informacji. Zamieszczony wybór książek i artykułów (lata 1994–1999) stanowi wprowadzenie w problematykę informacyjną.

Poruszony temat uzupełniają zestawienia: „Radio i telewizja – świat, Polska, ośrodki poznańskie” PBM 1997, nr 2, s. 28–34; „Środki masowego przekazu” PBM 1998, nr 3, s. 43–53.

A. INFORMACJA – OPRACOWANIA OGÓLNE

a. Pozycje zwarte

1. BOLTER J. David

Cziowiek Turinga: kultura Zachodu w wieku komputera. – Warszawa : Państw. Inst. Wydawniczy, 1990. – 368 s. – (Biblioteka Myśli Współczesnej)

2. FLASIŃSKI Marian

Swobodny przepływ informacji a interesy Polski. – Warszawa: Polski Instytut Spraw Międzynarodowych : „Format AB”, 1991. – 128 s.

3. FORLICZ Stefan
Mikroekonomiczne aspekty przepływu informacji między podmiotami rynkowymi. Poznań : Wydaw. Wyższej Szkoły Bankowej, 1996. – 207 s.
4. IHNATOWICZ Ireneusz
Człowiek, informacja, społeczeństwo. – Warszawa : „Czytelnik”, 1989. – 209 s. – (Wielkie Problemy Dziejów Człowieka)
5. INTEGRACJA europejska w obliczu ery informacyjnej (postindustrialnej) / red. Andrzej Bocian. – Warszawa : IRiSS, 1997. – 118 s. – (Raporty; 46)
6. KURTA Henryk
Informacja. – Warszawa : Kraj. Ag. Wydawnicza, 1977. – 81 s.
7. LEM Stanisław
Bomba megabitowa. – Kraków : Wydaw. Literackie, 1999. – 224 s.
8. MIKUŁOWSKI-POMORSKI Jerzy
Informacja i komunikacja: pojęcia, wzajemne relacje. - Wrocław : Zakł. Narod. im. Ossolińskich, 1988. – 141 s. – Bibliografia s. 134-137
9. WŁODAR Tadeusz
Synteza czasu. – Gliwice : „Czas”, 1994. – 227 s.

b. Artykuły

1. DĄBRÓWKA Łukasz. Perspektywy cywilizacji informacyjnej // Polit. Spół. – 1997, nr 1, s. 33-34
Konferencja naukowa w Warszawie.
2. GIERYCZ Paweł. W globalnym świecie informacji / rozm. przepr. Wojciech Romanowicz // Nowe Życie Gosp. – 1998, nr 44, s. 70
Ośrodek Przetwarzania Informacji w Warszawie.
3. GZIŃSKI Jarosław. Infostrada polityczna // Wprost. – 1995, nr 11, s. 48
Transfer informacji w sieciach komputerowych.
4. GOBAN-KLAS Tomasz. Informacja rządzi światem: system medialny // Gaz. Bank. – 1997, nr 5, s. 22
5. GÓRSKI Adam. Prekursorzy informacji // Prz. Tech. – 1995, nr 45, s. 22
6. GÓRSKI Adam. Wspomaganie informacją // Prz. Tech. – 1995, nr 46, s. 20
7. LINE Maurice B. Tendencje rozwojowe w światowej informacji. Cz. 1–2 // Bibliotekarz. – 1994, nr 4, s. 3–8; nr 5, s. 12–15
8. MACIEJKO Paweł. Komputer i gnoza // Spot. Otwarte. – 1994, nr 11, s. 18–22
Komputer we współczesnej kulturze.

9. MROCZKOWSKA Joanna Petry. W komputerowych siódlach? // *W Drodze*. – 1998, nr 5, s. 67–74
Psycho-społeczne skutki techniki komputerowej.
10. ORAMUS Marek, Zacher Lech W., Jasiuk Jerzy. Wiek iluzji? / rozm. przepr. Anna Leszkowska // *Prz. Tech.* – 1996, nr 1, s. 10–11, 29
Zagrożenia cywilizacyjne związane z techniką wirtualnej rzeczywistości.
11. ORLIŃSKI Wojciech. Rzeczywistość wirtualna // *Prz. Tyg.* – 1995, nr 49, s. 11
12. PREMEDIOWICZ Marek. Czy bać się informacji?: informacja – strategiczne narzędzie // *Nauka i Przyszłość*. – 1998, nr 9, s. 19–20
13. RADWAŃSKI Aleksander. Szanujmy McLuhana // *Bibliotekarz*. – 1998, nr 10, s. 3–6
Kwestia modelu informacji.
14. SAWICKI Mieczysław. Konstruowanie umysłów? // *W Drodze*. – 1997, nr 12, s. 89–93
Komputery a mózg ludzki.
15. STAROSTA Barbara. Świadomość kształtuje byt // *Stud. Semiot.* – 1994, T. 19/20, s. 31–39
Pojęcie informacji.
16. WOJCIECHOWSKI Jacek. W kręgu informacji i nieinformacji // *Bibliotekarz*. – 1998, nr 4, s. 2–5
17. ŻMIGRODZKI Zbigniew. Elektroniczne dostarczanie dokumentów // *Bibliotekarz*. – 1995, nr 10, s. 10–12

B. INFORMACJA NAUKOWA, BIBLIOTEKI

a. Pozycje zwarte

1. BATOROWSKA Hanna, CZUBAŁA Barbara
Wybrane zagadnienia nauki o informacji i technologii informacyjnej. – Kraków : Wydaw. Naukowe WSP, 1996. – 202 s.
2. BIBLIOTEKA i informacja w demokratycznym systemie edukacji dorosłych / red. Hans Hovenberg, Marian Walczak, Wit J. Wójtowicz. – Jarcin : Linkoping: Państw. Ośrodek Kształcenia Bibliotekarzy, 1996. – 237 s.
3. BIBLIOTEKA i informacja w systemie edukacji / red. Marcin Drzewiecki. – Warszawa : Stow. Bibliotekarzy Polskich, 1993. – 202 s. – (Nauka – Dydaktyka – Praktyka; nr 1)
4. CHMIELEWSKA-GORCZYCA Ewa, SOSIŃSKA-KALATA Barbara
Informacja naukowa z elementami naukoznawstwa. – Warszawa : Wydaw. Szkolne i Pedagogiczne, 1991. – 231 s.

5. CHMIELEWSKA-GORCZYCA Ewa
Tezaurus informacji naukowej. – Warszawa : PAN OIN, 1992. – 376 s.
6. CIGANIK Marek
Systemy informacyjne w nauce, technice i ekonomice. – Warszawa : Państw. Wydaw. Ekonomiczne, 1984. – 624 s.
7. DEMBOWSKA Maria
Nauka o informacji naukowej (informatologia): organizacja i problematyka badań w Polsce. – Warszawa : IINTE, 1991. – 230 s. – Bibliografia s. 165–206
8. FERCZ Julian, NIEMCZYKOWA Aleksandra
Podstawy nauki o książce i informacji naukowej. – Wyd. 3 zm. – Warszawa : Państw. Wydaw. Naukowe, 1991. – 210 s.
9. GORDYŁOWA Barbara
Z problematyki bibliotek i informacji naukowej. – Warszawa : PAN, 1997. – 196 s.
10. GÓRSKI Adam
Informacja naukowa na tle przeobrażeń procesów komunikacji społecznej i jako wyzwanie gospodarki rynkowej. – Szczecin : Wydaw. Nauk. US, 1997. – 123 s.
11. INFORMACJA biznesowa w bibliotece / red. tomu Mieczysław Szyszko. – Warszawa : Stow. Bibliotekarzy Polskich, 1995. – 155 s. – (Propozycje i Materiały; nr 3)
12. INFORMATOR o bibliotekach i ośrodkach informacji naukowej w Polsce 1996/1997 / oprac. Jadwiga Sadowska, Elżbieta Stefańczyk. – Warszawa : Biblioteka Narodowa, 1997. – 423 s.
13. PROBLEMY i metody nauki o informacji: szkice i studia / red. Mirosław Górny, Piotr Nowak. – Poznań : Sorus, 1998. – 163 s.
14. SKRZYPKOWSKA Joanna
Biblioteki publiczne w społeczeństwie informacyjnym. – Katowice : Wojewódzka Biblioteka Publiczna, 1998. – 45 s.
15. SŁOWNIK encyklopedyczny terminologii języków i systemów informacyjno-wyszukiwawczych. – Warszawa : Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, 1993. – 210 s.
16. SYSTEMY informacyjne: organizacja i technologia / red. Mirosław Górny, Piotr Nowak. – Poznań : Sorus, 1994. – 103 s.
17. ZE WSPÓŁCZESNYCH zagadnień nauki o informacji / red. Mirosław Górny, Piotr Nowak. – Poznań : Sorus, 1997. – 147 s.

b. Artykuły

1. BRODOWSKA Krystyna. Konferencja nt. „Funkcja informacyjna biblioteki publicznej” // *Bibliotekarz*. – 1998, nr 3, s. 21–22
2. CYBULSKI Radosław. Informacja biznesowa w bibliotece // *Bibliotekarz*. – 1995, nr 10, s. 30–32
3. GÓRSKI Adam. Działalność biblioteczna i jej zakres wyznaczony funkcją informacji naukowej, technicznej i ekonomicznej // *Bibliotekarz*. – 1993, nr 7/8, s. 17–20
4. GÓRSKI Adam. Podstawowe czynniki efektywności i doskonalenia systemów informacji naukowej // *Prakt. Teor. Inform.* – 1998, nr 1, s. 9–16
5. GROMEK Andrzej. III Forum Informacji Naukowej i Technicznej (INT) // *Bibliotekarz*. 1996, nr 1, s. 23–27
Informacja naukowa i techniczna: rola państwa, praktyka, komputeryzacja.
6. HOWORKA Bolesław. O projekcie „Programu rozwoju informacji naukowej i technicznej w Polsce (z zadaniami do 2000 r.)” // *Bibliotekarz*. – 1997, nr 2, s. 5–8
7. JOPKIEWICZ Andrzej. Narada w sprawie informacji naukowej w Polsce // *Bibliotekarz*. – 1997, nr 2, s. 21–22
8. KIERZKOWSKI Zbigniew. Gromadzenie i rozpowszechnianie zasobów informacyjnych oraz problemy badań, rozwoju i praktyki wirtualnej organizacji działań (WOD) // *Prakt. Teor. Inform.* – 1998, nr 1, s. 16–19
9. KRZYWICKI Stanisław. Informacja biznesowa: polskie i zagraniczne doświadczenia // *Bibliotekarz*. – 1995, nr 7/8, s. 25–29
10. KULIKOWSKI Juliusz Lech. Uwagi o „Programie Rozwoju Informacji Naukowej i Technicznej w Polsce” // *Bibliotekarz*. – 1997, nr 7/8, s. 3–7
11. LECHOWSKI Piotr. Edukacja z zakresu bibliotekarstwa i informacji naukowej w Polsce: status i przyszłość // *Bibliotekarz*. – 1995, nr 7/8, s. 42–43
12. LEWANDOWICZ Grażyna. Dziecko jako użytkownik informacji naukowej // *Por. Bibliot.* – 1994, nr 11–12, s. 13–15
13. ŁAWRYNOWICZ Roman. Sieć bibliotek publicznych w systemie upowszechniania kultury i informacji naukowej // *Bibliotekarz*. – 1998, nr 6, s. 17–19

14. MAJ Jerzy. Wyjaśnienia w sprawie zasad organizacji i funkcjonowania systemu biblioteczno-informacyjnego // *Bibliotekarz*. – 1993, nr 9, s. 3–5
15. POLITYKA państwowa w dziedzinie informacji naukowej (tezy). // *Spr. Nauki*. – 1994, nr 4, s. 12–16
16. SOSIŃSKA-KALATA Barbara. Bibliotekarze i pracownicy informacji w świetle potrzeb współczesności // *Por. Bibliot.* – 1995, nr 9, s. 1–3
17. STIX Gary. Papier czy sieć: trendy w rozpowszechnianiu informacji naukowej // *Świat Nauki*. – 1995, nr 2, s. 72–78
18. TEZY polityki państwowej w dziedzinie informacji naukowej // *Bibliotekarz*. – 1994, nr 11/12, s. 23–26
19. TOMASIK-BECK Joanna. Baza danych o językach informacyjnych stosowanych w Polsce // *Prz. Bibl.* – 1994, nr 3/4, s. 287–293
20. WISŁAWSKA Elżbieta. Biblioteka źródłem wiedzy o regionie // *Por. Bibliot.* – 1995, nr 2, s. 26–27
21. WOŹNIAK Jadwiga. Cechy dobrego języka informacyjno-wyszukiwawczego // *Zag. Inform. Nauk.* – 1998, nr 2, s. 3–17
22. ZONIK Małgorzata. Wizyta w Ośrodku Informacji Biznesowej Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju w Londynie // *Bibliotekarz*. – 1998, nr 3, s. 26–28

C. INFORMATYKA A WSPÓŁCZESNY ŚWIAT

1. Opracowania ogólne

a. Pozycje zwarte

1. BUSKO Bernard, ŚLIWIŃSKI Janusz
1000 [tysiąc] słów o komputerach i informatyce. – Wyd. 4 popr. i zaktual. – Warszawa : Wydaw. Min. Obrony Narod., 1987. – 287 s.
2. GOODMAN Danny, MURRAY Katherine
Nie bój się komputera. – Warszawa : „Intersoftland”, 1994. – 267 s.
3. GOOKIN Dan, RATHBONE Andy
Komputer dla opornych. – Warszawa : „Read Me”, 1994. – 378 s..
4. HAREL David
Rzecz o istocie informatyki: algorytmika. – Warszawa : Wydawnictwa Naukowo-Techniczne, 1992. – 428 s..
5. ICHBIAH Daniel
Microsoft story. – Warszawa : „Wiedza i Życie”, 1995. – 191 s.
6. MARCISZEWSKI Witold
Sztuczna inteligencja. – Kraków : „Znak”, 1998. – 187 s.

7. NEGROPONTE Nicholas

Cyfrowe życie: jak się odnaleźć w świecie komputerów. – Warszawa : „Książka i Wiedza”, 1997. – 195 s.

8. TADEUSIEWICZ Ryszard, CHRZĄSTOWSKI Piotr

Informatyka?: ależ to bardzo proste! – Warszawa : Wydawnictwa Naukowo-Techniczne, 1994. – 157 s.

9. WSTĘP do informatyki / red. Elżbieta Niedzielska. – Wyd. 2 uzup. – Warszawa : Państw. Wydaw. Ekonomiczne, 1993. – 241 s.

b. Artykuły

1. ADAMSKI Jacek. Złapani w sieci // *S y c y n a*. – 1997, nr 20, s. 5

Najnowsze osiągnięcia w dziedzinie informatyki.

2. ANDERS Jarosław. Rewolucja // *G a z . B a n k*. – 1997, nr 17/18, dod. s. 31-32

Wpływ rewolucji informatycznej na społeczeństwo Stanów Zjednoczonych.

3. BALLMER Steve. Okno na świat / rozm. przepr. Krzysztof Król // *W p r o s t*. – 1998, nr 42, s. 74

System Windows.

4. BOJANOWICZ Jerzy. Dialog z maszyną // *P r z . T e c h*. – 1996, nr 47, s. 38–39

Multimedia.

5. BONAROWSKI Michał. Siecią coraz bliżej: panorama teleinformatyczna // *G a z . B a n k*. – 1997, nr 51/52, s. 19

6. BONAROWSKI Michał. Społeczeństwo globalnej ignorancji // *G a z . B a n k*. – 1998, nr 43, s. 16–17

Polska teleinformatyka.

7. BROWNING John. Podłączyć Europę // *Ś w i a t N a u k i*. – 1995, nr 7, s. 20–21

Globalna sieć komputerowa.

8. DROZDOWSKI Waldemar. Kongres Informatyki Polskiej // *K r o n . W i e l k o p*. – 1995, nr 1, s. 164–166

9. DUCH Włodzisław. Sieci globalne w nauce i kulturze // *K u l t . i E d u k*. – 1995, nr 3, s. 145–161

10. EISENBERG Anne. Zamożny kuzyn Internetu // *Ś w i a t N a u k i*. – 1997, nr 5, s. 25–26

World Wide Web.

11. GIBBS W. Wayt. Gigapop albo splajtujeś! // *Świat Nauki*. – 1997, nr 2, s. 16–17
 Światowe sieci komputerowe.
12. GIBBS W. Wayt. Komputery do roboty!: trendy w informatyce // *Świat Nauki*. – 1997, nr 9, s. 68–76
13. GIBBS W. Wayt. Światowa pajęczynka // *Świat Nauki*. – 1997, nr 7, s. 21
 Koncepcja metakomputerów.
14. GIZIŃSKI Jarosław. Królestwo Microsoft: [korespondencja z Redmond] // *Wprost*. – 1996, nr 21, s. 51–53
15. GIZIŃSKI Jarosław, Kulisiewicz Tomasz. Nowy wspaniały świat // *Wprost*. – 1995, nr 2, s. 32–33
 Rozwój technologii informatycznych.
16. GIZIŃSKI Jarosław. W sieci: Polska przeżywa rewolucję informatyczną // *Wprost*. – 1996, nr 8, s. 46–47
17. GIZIŃSKI Jarosław. Wojny krzemowe // *Wprost*. – 1995, nr 7, s. 52, 54
 Potentaci przemysłu informatycznego.
18. GROSSMAN Wendy M. Ubrać się w komputer // *Świat Nauki*. – 1998, nr 3, s. 23–24
19. JAZUKIEWICZ Zygmunt. Sieciowa żarłoczność // *Prz. Tech.* – 1999, nr 20, s. 8–9
 Nowe technologie w teleinformatyce i telekomunikacji.
20. KASTORY Bożena. Homo electronicus // *Wprost*. – 1998, nr 6, s. 64–65
21. KASTORY Bożena. Istota piątej generacji: człowiek kontra komputer // *Wprost*. – 1997, nr 20, s. 58, 60
22. KILIAN Krzysztof. Infostrada G-7 // *Polityka*. – 1995, nr 10, s. 24
 Światowa sieć informacyjna.
23. KRÓL Krzysztof. Cesarz Gates // *Wprost*. – 1998, nr 44, s. 48, 50
 Microsoft Billa Gatesa.
24. KRÓL Krzysztof. Cyberkataklizm: 1 stycznia roku 2000 komputery mogą wywołać ogólnoświatowy kryzys // *Wprost*. – 1998, nr 17, s. 26–29
25. LANHAM Richard A. Komputerowa piśmienność: systemy multimedialne wymagać będą swobodnego operowania słowem, dźwiękiem i obrazem // *Świat Nauki*. – 1995, nr 11, s. 159–160
26. LENAT Douglas B. Sztuczna inteligencja: tworzy się ważna baza danych tego, co każdy dobrze zna // *Świat Nauki*. – 1999, nr 11, s. 54–56
27. LEUTWYLER Kristin. Paradoks komputeryzacji // *Świat Nauki*. – 1995, nr 1, s. 20
 Związek między komputeryzacją a wydajnością pracy.

28. MATYJA Grzegorz, Szyszka Grzegorz. Bomba Y2h // *Prz. Tech.* – 1999, nr 4, s. 24–25
Problem zapisu daty w systemach komputerowych w roku 2000.
29. MEJSSNER Marek. Techniki informatyczne wkraczają do domu // *Życie Gosp.* – 1996, nr 15, s. 50–51
30. MELLIBRUDA Leszek. Komputerofobia // *Gaz. Bank.* – 1998, nr 17/18, dod. s. 27, 29
31. MIŚ Bogdan. Kto wynalazł komputer // *Prz. Tyg.* – 1995, nr 10, s. 20
32. MIŚ Bogdan. Nasz przyjaciel // *Gaz. Bank.* – 1997, nr 17/18, dod. s. 10–12
Historia maszyn liczących i komputerów.
33. PACHOLSKI Leszek. Megabitowa rewolucja // *Wprost.* – 1999, nr 33, s. 36–37
34. RYCHLEWSKI Jacek, Stroiński Maciej, Węglarz Jan. Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe // *Nauka.* – 1994, nr 4, s. 141–150
35. SKOWRON Mirosław. Quo vadis polska informatyko? // *Tyg. Solid.* – 1998, nr 50, s. 16–17
II Kongres Informatyki Polskiej w Poznaniu.
36. SPRATEK Lech. Wielkie dni entuzjastów // *Nauka i Przyszłość.* – 1998, nr 9, s. 14–15
Pół wieku polskiej informatyki.
37. TARGOWSKI Andrzej. 100 Polaków, 200 języków / rozm. przepr. Jerzy Nocuń, Donat Zatoński // *Prz. Tech.* – 1995, nr 1, s. 13–14
Informatyka w Polsce i za granicą.
38. VARIAN Hal R. Gospodarka informatyczna // *Świat Nauki.* – 1995, nr 11, s. 160–161
39. WRÓBLEWSKI Tomasz. Cyber-café: [korespondencja z Waszyngtonu] // *Wprost.* – 1996, nr 5, s. 48–49
Rozwój sieci komputerowych w Stanach Zjednoczonych.
40. ZUBOFF Shoshana. Nowe szaty cesarza // *Świat Nauki.* – 1995, nr 11, s. 163–164
Technologia informatyczna.

2. Internet

a. Pozycje zwarte

1. BIENIAS Tomasz
Internet. – Kraków : Znak, 1998. – 145 s.
2. FALK Bennett
Internet. – Gliwice : „Helion”, 1997. – 240 s.

3. PEDERSEN Ted

Internet dla dzieciaków: podręcznik surfowania po sieci dla początkujących. – Warszawa : Prószyński i S-ka, 1999. – 235 s.: il.

4. TRUSEWICZ Magdalena

Internet. – Wyd. 2 rozsz. – Warszawa : Mikon, 1998. – 128 s. – (Od A do Z)

b. Artykuły

1. BENDYK Edwin. Zaborcza pajęczyna: firma, która nie nauczy się korzystać z Internetu, wkrótce zginie // *Polityka*. – 1999, nr 34, s. 70–71
2. BONAROWSKI Michał. Sieć pełna możliwości: Internet // *Gaz. Bank.* – 1996, nr 32, s. 16–17
3. BROWNING John. Biznes informacyjny // *Świat Nauki*. – 1996, nr 4, s. 19–20
Sieć Internetu.
4. BROWNING John. Telefon w Internecie // *Świat Nauki*. – 1995, nr 10, s. 19–20
5. CHEŁSTOWSKI Dariusz, Janecki Stanisław. Internet wolności // *Wprost*. – 1997, nr 4, s. 18–21
6. DYSON Esther. Chip w mojej walizce / rozm. przepr. Tomasz Kubisiewicz // *Polityka*. – 1999, nr 16, s. 89, 91
Wpływ Internetu na ludzi i gospodarkę.
7. EISENBERG Anne. Interesy w Internecie // *Świat Nauki*. – 1996, nr 1, s. 94
8. EISENBERG Anne. Niekochany Internet // *Świat Nauki*. – 1997, nr 8, s. 26–27
9. GIBBS W. Wayt. Wycena Internetu // *Świat Nauki*. – 1995, nr 1, s. 21
10. GOGOŁEK Włodzimierz. Dlaczego? – (Szkoła internetu; cz. 1). – *Prz. Tech.* – 1998, nr 42, s. 25
11. GOGOŁEK Włodzimierz. Internet SA // *Wprost*. – 1996, nr 40, s. 48, 50
12. GOGOŁEK Włodzimierz. Władza Internetu // *Wprost*. – 1999, nr 12, s. 54–56
13. HEARST Marti A. Interfejsy użytkownika // *Świat Nauki*. – 1997, nr 5, s. 43–47
Porządkowanie zawartości Internetu.
14. KRÓL Krzysztof. Cywilizacja Internetu // *Wprost*. – 1999, nr 25, s. 64–65
15. KRÓL Krzysztof. Wirtualny supermarket: kto w Polsce zarabia na Internecie // *Wprost*. – 1998, nr 14, s. 68–69

16. LESKI Krzysztof. Internet przenośny // *Wprost*. – 1999, nr 1, dod. s. 20–21
17. MARSZAŁEK Marcin. Elektroniczna informacja // *Życie Gosp.* – 1997, nr 19, s. 34–35
Rozwój Internetu w Polsce.
18. MARSZAŁEK Marcin. Internet w firmie // *Życie Gosp.* – 1997, nr 20, s. 44–46
19. RESNICK Paul. Filtrowanie informacji // *Świat Nauki*. – 1997, nr 5, s. 40–42
Selekcja zawartości Internetu.
20. WÓJCIK Maciej. Internet i biznes // *Życie Gosp.* – 1997, nr 15, s. 48–49
21. WPROST do Internetu: jak otworzyć wrota do światowej sieci / oprac. Krzysztof Król // *Wprost*. – 1999, nr 1, dod. s. 4–5

BIBLIOGRAFIE OSOBOWE

Juliusz Kossak
175 rocznica urodzin

Juliusz Kossak – ur. 15.12.1824 – zm. 3.02.1899 – malarz i rysownik. Urodził się w Wiśniczu Nowym w rodzinie sędziego. W latach 1842–1844 studiował prawo we Lwowie i uczył się rysunku u Jana Maszkowskiego. Wiele podróżował po Wołyniu, Podolu i Ukrainie. W 1848 roku zaciągnął się do Gwardii Narodowej. W listopadzie tegoż roku walczył na lwowskich barykadach. W Polsce mieszkał m.in. we Lwowie, Warszawie i Krakowie. W czasie licznych zagranicznych podróży był w Pradze, Petersburgu, Paryżu, Monachium, Wiedniu, na Węgrzech. Kunszt artystyczny kształcił m.in. u Vernetà w Paryżu (1855–1861). Prowadził dział artystyczny „Tygodnika Ilustrowanego” (1862–1868).

Malował sceny historyczne, batalistyczne, stadniny, polowania, portrety konne, sceny towarzyskie i życie polskiej szlachty. Doskonale odtwarzał klimat epoki. Jednym z głównych motywów jego sztuki był koń – symbol wolności i szlacheckiego obyczaju – świetnie ujmowany w ruchu.

Do najważniejszych prac zalicza się: Polowanie w Poturzycach (1855), Przeprowa przez Dniestr (1856), Mohort prezentujący stadninę księciu Józefo-

wi Poniatowskiemu (1858), Wyjazd na polowanie (1876), Odsiecz Smoleńska (1879), Wjazd Jana III do Wiednia (1883), ilustracje do twórczości Wincentego Pola, Trylogii Henryka Sienkiewicza i „Pamiętników” Jana Chryzostoma Paska.

1. BIELECKI Zygmunt
Juliusz Kossak. – Wrocław : Zakł. Narod. im. Ossolińskich, 1971. – 84 s.: il.
2. KOSSAK Zofia
Dziedzictwo. T. 1 2. – Warszawa : „Pax”, 1974. – 2 t. (738, 734 s.)
Beletrystyka.
3. LEKSYKON malarstwa od A do Z. – Warszawa : Muza S.A., 1992. – S. 385
4. MASŁOWSKI Maciej
Juliusz Kossak. – Wyd. 3. – Warszawa : Auriga: Wydaw. Art. i Filmowe, 1990. – 51 s., [96] s. tabl.: il.
5. LEWICKA Krystyna, OSIŃSKA Barbara
Poczet artystów polskich i w Polsce działających. – Warszawa : Wydaw. Szk. i Pedagogiczne, 1996. – S. 283–288
6. OLSZAŃSKI Kazimierz
Juliusz Kossak. – Wrocław [i in.] : Zakł. Narod. im. Ossolińskich, 1988. – 145 s., [354] s. il.: faks., fot., portr.
7. POLSKI słownik biograficzny. T. 14/2 z. 61: Korzbok Witkowski Jan – Kossowski Stanisław. – Wrocław; Warszawa; Kraków : Zakł. Narod. im. Ossolińskich, 1969. – S. 244–246
8. REZLER Marek. Album dla konesera // *Nowe Książki*. – 1990, nr 1, s. 49–51
Recenzja albumu Kazimierza Olszańskiego „Juliusz Kossak” i omówienie malarstwa Juliusza Kossaka.
9. RYMKIEWICZ Beata. Fantazja ułańska: wystawa „Juliusz Kossak (1824–1899) w setną rocznicę śmierci” // *Wprost*. – 1999, nr 14, s. 108–109
Ekspozycja w Krakowie.
10. SADECKI Jerzy. Konie jak kobiety piękne: stulecie śmierci Juliusza Kossaka // *Rzeczpospolita*. – 1999, nr 61, s. 19
11. STEPNOWSKA Teresa
Juliusz Kossak. – Warszawa : Kraj. Ag. Wydawnicza, 1976. – 46 s.: il. – (ABC Sztuki)
12. ZIELIŃSKA Janina
Juliusz, Wojciech, Jerzy Kossakowie. – Warszawa : Kraj. Ag. Wydawnicza, 1988. – 95 s.: il.
Bibliografia s. 95.

Tadeusz Boy-Żeleński
125 rocznica urodzin

Tadeusz Żeleński pseud. Boy – ur. 21.12.1874 – zm. 3.07.1941 – krytyk literacki i teatrolog, tłumacz literatury francuskiej, publicysta, poeta i satyryk. Urodził się w Warszawie w rodzinie związanej ze środowiskiem artystycznym. W Krakowie ukończył gimnazjum i podjął studia medyczne na UJ (1892–1900). Po ich ukończeniu publikował prace naukowe z zakresu pediatrii. Debiutował w 1895 roku jako poeta ogłaszając cykl sonetów. Utrzymywał związki z krakowską cyganerią artystyczną. Zaliczał się do twórców i autorów kabaretu „Zielony Balonik”. W 1909 roku rozpoczął działalność przekładową. W latach I wojny światowej był lekarzem wojskowym w armii austriackiej. W 1922 roku zamieszkał w Warszawie i poświęcił się pracy literackiej i wygłaszaniu odczytów w całym kraju. Kilkakrotnie wyjeżdżał do Francji. Pracował również w charakterze kierownika literackiego Teatru Polskiego. Po wybuchu II wojny światowej znalazł się we Lwowie, gdzie objął katedrę literatury francuskiej i współpracował z lewicowym środowiskiem literackim. Tam został rozstrzelany wraz z innymi przedstawicielami polskiej inteligencji.

Największą popularność przyniosła pisarzowi twórczość kabaretowa. Uznanie zyskał jako tłumacz literatury francuskiej, krytyk teatralny i felietonista. Był czołowym przedstawicielem nurtu liberalno-nacjonalistycznego w kulturze polskiej.

Najważniejsze prace to: „Słówka” (1913) – wiersze kabaretowe, „Flirt z Melpomeną” (1920–1932), (1933–1939), 17 t. – krytyka teatralna, „Obračunki fredrowskie” (1934) – historia literatury polskiej, „Znasz-li ten kraj?...” (1931) – wspomnienia, „Antologia literatury francuskiej” (1922) – przekład.

Pozycje zwarte

1. HEN Józef

Blazen - wielki mąż: opowieść o Tadeuszu Boyu-Żeleńskim. – Warszawa : „Iskry”, 1998. – 326 s.

2. MAKOWIECKI Andrzej Zdzisław

Tadeusz Żeleński (Boy). – Warszawa : Wiedza Powszechna, 1974. – 313 s. -- (Profile)

3. KRZYWICKA Irena

Wyznania gorszycielki. – [Wyd. 4]. – Warszawa : „Czytelnik”, 1998. – 450 s.

4. NATANSON Wojciech
Boy-Żeleński: opowieść biograficzna. – Warszawa : Lud. Spółdz. Wydawnicza, 1978. – 384 s.: il.
5. STERKOWICZ Stanisław
Po prostu Boy: kronika życia i twórczości Tadeusza Boya-Żeleńskiego. – Toruń : Wydaw. Adam Marszałek, 1994. – 199 s.: il.
6. STERKOWICZ Stanisław
Tadeusz Boy-Żeleński: lekarz, pisarz, społecznik. – Wyd. 2 zm. i uzup. – Warszawa : Państ. Zakł. Wydawnictw Lekarskich, 1974. – 330 s.: il.
7. WINKLOWA Barbara
Nad Wisłą i nad Sekwaną: biografia Tadeusza Boya-Żeleńskiego. – Warszawa : Iskry, 1998. – 233 s.: il.
8. ŻELEŃSKI Tadeusz
Znasz-li ten kraj?... – Wrocław : „Siedmioróg”, 1998. – 140 s. – (Narodowa Biblioteka Lektur Szkolnych)

Artykuły

1. BROEDER Jacek. Boy, czyli religio medici // Spół. Otwarte. – 1992, nr 10, s. 29–32
2. DOMAGALSKI Jerzy. Boy wobec Prousta // P a m . Lit. - 1992, z. 4, s. 152–168
3. HEN Józef. Boy nie potrzebuje alibi / rozm. przepr. Paweł Goźliński // G a z . W y b o r . 1999, nr 18, dod. Magazyn nr 3, s. 6–11
4. JAKUBISZYN-TATARKIEWICZ Anna. Przyczynek do „sprawy Boya”: wspomnienia studentki lwowskiej romanistyki z lat 1939–1941 // T y g . P o w s z . – 1999, nr 9, s. 15
5. JARCO Jerzy. O uniwersalnych wartościach Boyowskiej koncepcji kultury // N a u k i H u m . – 1996, nr 2, s. 13–17
6. KRAWCZUK Aleksander. Czarna plama // P o l i t y k a . – 1992, nr 6, s. 8
7. MARKIEWICZ H. Boy jako krytyk literacki // P o l o n i s t y k a . – 1983, nr 1, s. 11–20
8. MARX J. „Zgodne z językiem jak śpiewka przedmieścia...” // K u l t u r a . – 1987, nr 29, s. 10
9. MICHALIK Jan. Sesja w 50-lecie śmierci Tadeusza Boya-Żeleńskiego // R u c h L i t . – 1992, z. 3, s. 309–311
10. STACHIEJEW B. Tadeusz Boy Żeleński na Ukrainie // L i t . R a d z i e c k a . 1985, nr 12, s. 164–166

11. SZULKIN M. Boy: pisarz i myśliciel // *Człow. i Światopogląd.* – 1980, nr 9, s. 172–182
12. TATARKIEWICZ Anna. Boy w brzoje? // *Polityka.* – 1992, nr 22, s. 8
13. TAZBIR Janusz. Błazen wielki mąż: było coś w Boyu ze Stańczyka // *Polityka.* – 1999, nr 6, s. 56–57
14. TRZNADEL Jacek. [„Kolaboranci: Tadeusz Boy-Żeleński i komunistyczna grupa pisarzy we Lwowie 1939–1941” – fragm. książki] // *Gaz. Pol.* – 1998, nr 29, s. 7, 16–17; nr 30, s. 11, 16–17; nr 31, s. 7–10
15. WASILEWSKI Marek Antoni. Nikt się nie tudził // *Ład.* – 1995, nr 7, s. 4–5
16. WINKLOWA Barbara. Francuskie epizody w biografii Boya // *Literatura.* – 1975, nr 32, s. 1, 4
17. WINKLOWA Barbara. Wołał zostać w Polsce // *Polityka.* – 1992, nr 19, s. 13

III. MATERIAŁY METODYCZNE

Maria Giemza-Żurawska
Dział Instrukcyjno-Metodyczny

TY MNIE OD HAŃBY WIECZYSTEJ, O MOWO POLSKA WYBAWISZ!

(Scenariusz wieczoru literackiego
poświęconego pamięci Tadeusza Żeleńskiego - „Boya”
w 125 rocznicę urodzin)

Wskazówki inscenizacyjne:

Spektaki ten przeznaczony jest dla dorosłych, młodzieży oraz starszych dzieci. Koniecznie musi mu towarzyszyć wystawa książek pisarza. Doskonale byłoby udekorować czytelnię (lub inne pomieszczenie, które będzie pełniło rolę teatru) reprodukcjami (oryginały tym bardziej pożądane) obrazów, grafik itp. z początku wieku. Przydałyby się też secesyjne meble czy inne sprzęty z epoki. Nastrój uwiarygodnić może też tło muzyczne (dowolne, ale zbliżone w brzmieniu do twórczości ówczesnych kompozytorów).

Wieczór powinien trwać około godziny.

Występują przynajmniej 2 osoby, choć lepiej byłoby podzielić role pomiędzy większą liczbę aktorów. Teksty (ostatecznie) można czytać.

Bibliografia:

1. Faron Bolesław: Jama Michalikowa: przewodnik literacki. Kraków 1995
2. Winkłowa Barbara: Nad Wisłą i nad Sekwaną: biografia Tadeusza – Boya Żeleńskiego. Warszawa 1998
3. Sterkowicz Stanisław: Po prostu Boy. Toruń 1993
4. Żeleński Tadeusz (Boy): Pisma, t. 1: Słówka. Warszawa 1956

Narrator(ka)

Jest w Krakowie, mieście, w którym przeszłość przemawia do nas z każdego zaułka, kawiarnia, gdzie za cenę herbaty i ciastka firmowego możemy sobie zafundować spotkanie z duchami. „Dom nr 45 – kamienica Betzowska. Należała do tej rodziny już w drugiej połowie XV w., stanowiła własność zakonu duchaków i miała wtedy swoje godło »Pod jeleniem«. W 1833 dobudowano trzecie piętro i ujednolicono fasadę. W drugiej połowie XIX w. przeszła na własność Józefa Kulczyńskiego, kupca handlującego wódką i w tym domu posiadającego własną destylatornię. Zasłynęła jednak z czegoś zupełnie odmiennego. To dawna Cukiernia Lwowska, a obecnie Jama Michalika, lokal, który wszedł do historii kultury polskiej” – pisze Michał Rożek w „Przewodniku po zabytkach i kulturze Krakowa.

Recytator(ka)

*Miał se Michalik cukiernię,
Kupczył w niej trzeźwo i wiernie,
Kawusia, ciastka i pączki,
Zapłata z rączki do rączki.*

*Kredytu śmiertelny był on wróg,
Toteż mu za to poszczęścił Bóg,
Że serce dla gołców miał z glazu,
Nie zrobił benkele ni razu.*

*Każdy stan swoje ma smutki:
Więc też w czas niezmiernie krótki
W ów lokal znany z trzeźwości
Dziwnych sprowadził czart gości.*

*W pobliżu świątynia stała sztuk,
Stamtąd się zakradł największy wróg,
M a l a r i a lokal obsiadła,
Iżby w nim piła i jadła.*

*Dziwi się wszystko w tej budzie:
Cóż tu się schodzą za ludzie!
Chłop w chłopa dziki, kosmaty,
A portki na nim – na raty.*

Narrator(ka)

W pięknych, secesyjnych wnętrzach towarzyszą nam setki dzieł sztuki: rysunki, witraże, karykatury, meble, obrazy... Tworzyli je przed stuleciem artyści pod wpływem nagłego natchnienia lub – jako zapłatę za spożyte jadlo i napoje.

Recytator(ka)

*W końcu Michalik na serio
Zaczął brać swoją galerią,
Uderzyło mu do głowy,
Że taki sklep ma morowy. [...]*

*Nie mamy w Polsce monarchy,
Same w nim golce lub parchy:
Michalik został nam jeden,
By Sztuki stworzyć w niej Eden.*

Narrator(ka)

Do dziś żyje tutaj „Młoda Polska”, tutaj spotkać możemy twórcę jej „Legendy”. Tadeusz Żeleński urodził się w Warszawie i wrócił do niej w wieku dojrzałym, oddał jednak Krakowowi znaczną część swego życia i twórczości.

„Bardzo się podobno zdumiał Ludwik XIV, kiedy na pytanie, kto był najslawniejszym pisarzem za jego panowania, odpowiedział mu stary Boileau: »Molier, Najjaśniejszy Panie«. Jeszcze bardziej by się zdziwił Juliusz Leo, zapobiegliwy prezydent »wielkiego« Krakowa, gdyby dowiedział się, że z kopy poetów, zaludniających miasto za jego rządów, najwybitniejsze miejsce w literaturze zajęł pewien lekarz kolejowy, pisujący piosenki do kabaretu.

Leo szanował poetów – był przecież prezydentem Krakowa, a jakże obejść się bez poetów na pogrzebach i uroczystych akademiach – ale wierszy oczywiście nie czytał. Czytał za to wiersze Stanisław Tarnowski, profesor literatury, potomek hetmanów i tajny radca, prezes Akademii Umiejętności i najbardziej gro-nostajowy rektor krakowskiej Almae Matris. Ten by się dopiero zdumiał i oburzył, gdyby mógł przewidzieć, że zawędruje, jeśli nie do nieśmiertelności, to przynajmniej na pulpity szkolne, jako strapiona ciotka z wierszyka Boya.” – pisał we wstępie do *Słówek* Jan Kott.

Recytator(ka)

*Pełna gracji, zacna, słodka,
Żyła sobie stara ciotka. [...]*

*Oprócz cnót rozlicznych wieńca
Hodowała też siostrzeńca.
Brzydki chłopiec, z krzywą buzią,
Zwał się – dajmy na to – Józio.
Ciotka była panną czystą,
A Józio był modernistą.
(Modernista – znaczy chłopak,
Co wszystko robi na opak;
Każdago się głupstwa czepi,
A zawsze chce wiedzieć lepiej.)
Z tym smarkaczem ciotka stara
Miała strapien co niemiara. [...]*

*To rzecz nie do uwierzenia,
Co on ma za przywidzenia!
Czasem coś bez sensu maże
I mówi, że to witraże.
To znów wieczór biega nago
I rozbija wszystkich łagą.
Ciotka krzyczy: Josph! arrête!
A on: Ciociu, to kabaret!
Wszystkie meble w domu psuje:
Mówi, że sztukę s t o s u j e .
Wszędzie wlezie, wszędzie dotrze,
Deprawuje dzieci młodsze.
To rzecz w Polsce niesłychana:
Nie chcą wierzyć już w bociana! [...]*

Narrator(ka)

„Zielony balonik”, którego współtwórcą był Tadeusz Żeleński (z okazji niepoważnej twórczości szacownego lekarza – „Boy”) „był to kabaret bardzo specjalny – na pół prywatny, będący raczej towarzyską zabawą malarzy, muzyków i przyszłej czołówki polskiego teatru”. *Słówka* nie są zapisem tekstów kabaretowych, to również wiersze i piosenki pisane z potrzeby serca – dla przyjaciół, dla siebie, choć Boy raczej nie lubił pisać wierszy „bez powodu” i potrafił okrutnie kpić sobie z Lucjana Rydla czy nawet z Mickiewicza, gdy sądził, że dany utwór to „wypociny”:

Recytator(ka)

*Chce mi się pisać wiersze,
jak psipsi dziecku chce się;
Słóweczko rzucam pierwsze,
Może mi coś przyniesie. [...]*

*Zawszeć to duszy zdrowiej –
i choć nań szemrzą różni,
Lżej iść jest pielgrzymowi,
Gdy w drodze się wypróżni...*

*Patrzę z mych lat dojrzałych
w przeszłość spowitą mgłami
I z oczu posmutniałych
Ach, psipsi robię łzami...*

Narrator(ka)

„Nawet sam Boy dziwił się upartej popularności i niespodziewanej dostojności *Słówek*, które już w latach międzywojennych stały się książką, jeśli nie klasyczną, to na pewno dokumentem czasów i obyczajów. [...] Kto dzisiaj sięga bez przymusu, poza historykami literatury i studentami polonistyki, do Przybyszewskiego, do ośmiu serii *Poezji* Tetmajera, nawet do Kasprowicza. Kiedy ostatecznie przygasły sztuczne ognie Młodej Polski, *Słówka* urosły do przenikliwego pamfletu literackiego i obyczajowego, jednego z najznakomitszych w całej naszej literaturze.

Są pamfletem na Kraków i na całą modernę, pamfletem dużo głębszym, niż to się dotychczas wydawało, bo bijącym celnie zarówno w kółnictwo i polaniecczynę, jak i w sam styl młodopolski: styl literacki i styl obyczajowy.”

Jan Kott

Recytator(ka)

*A czy znasz ty, bracie młody,
Te najmiłsze dla Polaków
Szarej Wisły senne wody
I nasz stary polski Kraków? [...]*

*A czy znasz ty te kawiarnie
(W całym świecie takich nie ma)*

*Gdzie dzień cały marnie, gwarnie
Walkoni się cud – bohema?*

*Tam wre życie! Kipi, tryska!
W dymu chmurze tytoniowej
Myśli płoną jak ogniska,
Chlebuś piecze się duchowy. [...]*

*Estetyczne rozmowy
Rozbrzmiewają od stolików,
Sztukę pcha na nowe tory
Grono c.k. urzędników;*

*Nic nie mąci głębin myśli,
Nic nie przerwie sennych marzeń –
Żyję całkiem niezawisli
Od banalnych kręgów zdarzeń!*

*Niech się fale zjawisk kłębią
Gdzieś tam w wielkich stolic wirze –
My tu żyjemy życia głębią
(Jak robaki w starym syrze...)*

*Niech tam sobie inne nacje
Zadzierają nosa w górę –
Kraków też ma swoje racje:
Swoją własną ma kulturę!*

*Tak więc chytry jest Germanin,
Francuz – sprośny, Włoch – namiętny,
A zaś każdy krakowianin:
Goly i inteligentny. [...]*

Narrator(ka)

„...Kraków, taki jakim go splot warunków uczynił, to było najoryginalniejsze miasto pod słońcem, z pewnością unikat na kuli ziemskiej wszechczasów. Już pod względem geograficznym położenie jego było osobliwe. Wciśnięty w sam kąt Galicji, odcięty granicą od całego niemal Krakowskiego, które mieściło się w zaborze rosyjskim, odcięty drugą granicą od przemysłowego zagłębia na Śląsku, wydziedziczony ze swej stołeczności – bodaj galicyjskiej – przez

Lwów, wgnieciony w plan twierdzy austriackiej z zatamowaniem ruchu budowlanego przedmieść, Kraków podcięte miał wszystkie możliwości materialnego rozwoju. Był co się zowie małym miastem. [...] Mimo to nigdy Kraków nie abdykował ze swej stołecznej roli; przeciwnie, wytworzone przez niewolę warunki bytu oblekły go w insygnia nowej królewskości; dane mu było aż do lepszych czasów przechowywać pewne wartości duchowe, zdławione w innych dzielnicach" – pisał poważnie w *Znaszli ten kraj* Tadeusz Żeleński, za to Boy – przesmiewca sformułował kwestię nieco odmiennie:

Recytator(ka)

*Pieśń o naszych stolicach
i jak je opatrność obdzieliła*

*„Wszystko nam dałeś, co dać mogłeś, Panie” –
Powiedział kiedyś pewien wielki kpiarz;
A jednak dzisiaj to figlarne zdanie
Powtórzyć musi, kto kraj poznał nasz;
Bo choć poszarpał los polską ziemię,
Lecz wnet się do nas uśmiechnął przez łyż:
Wszak każda nacja jedną ma stolicę,
A my, szczęśliwcy, mamy ich aż trzy!*

*Kraków, Warszawa i nasz Lwów prastary
Ten beniaminek wszystkich polskich serc;
Naszego ducha wszak to trzy filary,
Naszej kultury tyleż dzielnych twierdz.
Lecz nie dość jeszcze – cóż powiecie na to?
Całemu światu kładąc nas za wzór,
Extra stolicę dał nam Bóg na lato:
"Uroczą perłę zakopiańskich gór". [...]*

*Dzięki tej stolic mnogości Ojczyzna
Ma aż trzy rynki na talentów zbyt,
Niejeden z państwa może w duchu przyzna,
Że to ułatwia nam walkę o byt;
Gdzie indziej kto się na życia krawędzi
Raz jeden potknie – oho! Bywaj zdrów!
U nas, choć w jednej stolicy coś zwędzi...
Założyć dziennik może w drugiej znów. [...]*

Narrator(ka)

Tadeusz Żeleński – Boy (1874-1941), syn Władysława (kompozytora): tłumacz, krytyk teatralny i literacki, publicysta, satyryk, z wykształcenia lekarz (praktykował do 1918 r.). Związany z krakowskim środowiskiem Młodej Polski, pisał dla kabaretu Zielony Balonik wiersze i piosenki satyryczne, ośmieszające zarówno konserwatywne autorytety i mieszczańską pruderię, jak też dekadencją pozę cyganerii; obraz młodopolskiego Krakowa utrwalił w szkicach wspomnieniowych *Plotki... plotki...* i *Znaszli ten kraj?...* W latach międzywojennych autorytet liberalnej i demokratycznej inteligencji, prowadził głośne kampanie publicystyczne o laicyzację polskiej kultury obyczajowej (*Dziewice konsystorskie*, *Piekło kobiet*, *Nasi okupanci*), racjonalizację stosunku do tradycji i literatury narodowej (akcje „antybrązownicze”: *Ludzie żywi*, *Brązownicy*, *Obrachunki fredrowskie*, *Marysienka Sobieska*). Programowy charakter miała również jego działalność przekładowa (*Biblioteka Boya*), która przyswoiła polskiej kulturze w mistrzowskich tłumaczeniach ponad 100 tomów klasyki francuskiej (od *Pieśni o Rolandzie* do cyklu Prousta), oraz towarzyszące im studia o pisarzach francuskich (*Mózg i pieć*). Jako krytyk i felietonista teatralny stworzył kronikę warszawskiego życia teatralnego, dając zarazem wszechstronny obraz ówczesnej kultury i obyczaju. Od 1933 r. członek Polskiej Akademii Literatury, miał i ma do dziś rzesze zagorzałych wielbicieli jak i zajadłych wrogów, odmawiających mu nawet prawa do miana pisarza (jak Karol Iżykowski, który twierdził w swym *Beniaminku*, że Boy pisarzem nie jest, ponieważ... nie napisał żadnej powieści). Tak w dużym skrócie można przedstawić dorobek współczesnego człowieka renesansu – Tadeusza Żeleńskiego. Zapraszam na wystawę jego dorobku oraz do biblioteki - po jego książki – ciągle aktualne.

Recytator(ka)

*Już się piąta zima znaczy,
Jak w tych starych murów cieniu
Walcym, z odwagą rozpaczy,
Przeciw mózgowi rozmiękczeniu... [...]*

*Weszliśmy w te ciche bramy
W naszych lat młodzieńczych wiosnie,
Niewinni jak dziecię Mamy,
Gdy pierś jej tuli radośnie.*

*Weszliśmy pełni zapału,
Że zmienimy świata kolej,*

*Że stworzymy, choć pomalu,
Polskę, co ma w głowie olej... [...]*

*Czy któryś z nas, choć w mogile (leżka)
Tej pociechy kiedy zazna,
By nas naród wspomniał mile,
Niby król swojego błazna?...*

*Lecz dalej! Co bądź nas spotka,
Co bądź przypadnie nam w zysku:
Czy trudów nagroda słodka,
Czy tylko sińce na pysku [...]*

*Czyli czeka nas podzięka,
Czy też obrzucą nas błotem,
Niech płynie nowa piosenka,
Niech się pluska w winie złotem;*

*Niechaj śwista, niechaj warczy
Niby bąk podcięty batem:
Zanim przyjdzie uwiad starczy,
Jeszcze się pobawmy światem! [...]*

*A jeśli gwary ojczystej
Choć jeden przysporzył klawisz,
Ty mnie od hańby wieczystej,
O mowo polska, wybawisz!*

IV. MATERIAŁY REGIONALNE

A. PRZEGLĄD NOWOŚCI REGIONALNYCH

ANALIZA stanu i kierunki rozwoju rolnictwa regionu leszczyńskiego / Jerzy Terlecki [i in.]. – Leszno : Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Lesznie, 1998. – 200 s.: il., mapy, tab.

W opracowaniu przedstawiono przewidywane kierunki rozwoju najważniejszych branż rolnictwa z uwzględnieniem planowanej integracji Polski z Unią Europejską.

BIEDRZYCKI Krzysztof

Małgorzata Musierowicz i Borejkowie: krótki przewodnik po Jeźycjadzie / oprac. Beata Kupiec. – Kraków : Universitas, 1999. – 143 s.: tabl.

„Spróbuję sobie, czytelniczkom i czytelnikom odpowiedzieć na pytanie, dlaczego lubię czytać powieści Małgorzaty Musierowicz, dlaczego spotkania z rodziną Borejków stanowią dla mnie przygodę” – pisze autor we wstępie. Swoją odpowiedź, daleką od nudnych analiz literackich, formułuje w pięciu rozdziałach: Czytelniczka; Bohaterka; Autorka opowiada; Świat „Jeźycjady”; Jak żyć? Krótki przewodnik po Jeźycjadzie zawiera charakterystykę bohaterów cyklu oraz swoisty indeks miejsc opisanych lub wzmiankowanych przez autorkę z podaniem źródła informacji.

BORKIEWICZ Ryszard, KULIG Robert

80-lecie Gimnazjum i Liceum Ogólnokształcącego im. St. Staszica w Pleszewie: VI Zjazd Absolwentów i Wychowanków, Pleszew, 10–11 września 1999 r. – Pleszew : Stowarzyszenie przyjaciół Liceum Ogólnokształcącego im. St. Staszica w Pleszewie, 1999. – 69 s.

Publikacja wydana z okazji 80-lecia Szkoły stanowi kontynuację książki „Ludzie, lata, szkoła. Gimnazjum i Liceum w Pleszewie (1871–1996)” wydanej w 1996 roku.

JĘDRAŚ Stanisław

Miasto i gmina Jutrosin. – Leszno : Urząd Wojewódzki; Jutrosin : Urząd Miasta i Gminy, 1999. – 406 s.: il., fot., portr.

Pierwsze opracowanie monograficzne na temat Jutrosina i okolic. Autor poświęcił wiele uwagi dokumentacji życia społecznego i kulturalnego, szkolnictwa i oświaty oraz życia codziennego mieszkańców dawniej i dziś. Zapre-

zentował także walory przyrodnicze i krajoznawcze Jutrosina oraz zabytki i ciekawostki regionalne w podaniach i legendach.

KALISZ i okolice. – Kalisz : Urząd Miejski w Kaliszu, [1999]. – Teka : fot. Wydawnictwo zawiera pięć folderów pt.: „Kalisz”, „Muzea Ziemi Kaliskiej”, „Lewków i Antonin”, „Russów i Tłokinia”, „Goluchów”.

KOR-WALCZAK Eligiusz

Zdarzyło się życie / red. Elżbieta Steczek-Czerniawska. – Kalisz. Wydaw. Pro-Libris-Labor, 1999. – 266 s.

Wspomnienia poety i prozaika z Kalisza.

KOSZEWSKI Marian

Kościół katolicki na ziemi kościańskiej 1939–1945 / red. Leszek Zielonka. – Kościan : Towarzystwo Miłośników Ziemi Kościańskiej, 1999. – 47 s.: fot., portr.

Bibliografia s. 45–47

Publikacja składa się z dwóch części. W pierwszej autor omawia historię kościoła katolickiego na ziemi kościańskiej w okresie II wojny światowej. Jej istotny fragment to losy duchowieństwa diecezjalnego i benedyktynów z Lubinina zawierający krótkie biografie księży i zakonników. Część druga to wybór źródeł, który obejmuje fragmenty dokumentów niemieckich dotyczących omawianego tematu.

LEGENDY ziemi gostyńskiej / wybór Robert Czub i Jan Poprawa. – Gostyń : Gostyńskie Towarzystwo Kulturalne, Muzeum w Gostyniu, 1999. – 51 s., tabl.: il.

Autorzy dokonali wyboru legend i podań drukowanych wcześniej w kilku regionalnych czasopismach m.in. „Przyjacielu Ludu” i „Kronice Gostyńskiej”. Pochodzą one z okolic Pogorzeli, Pępowa, Borku Wielkopolskiego i Ponieca. Książka ilustrowana jest pracami plastycznymi wykonanymi przez dzieci i młodzież powiatu gostyńskiego stanowiącymi dorobek dwóch konkursów zorganizowanych przez Bibliotekę Publiczną Miasta i Gminy w Gostyniu.

MIEJSCE nieprzypadkowe / red. Krzysztof Dobrecki, Stanisław Pięta; fot. Ryszard Fórmanek, Franciszek Kupczyk, Jerzy Sznajder. – Konin : Wydaw. „Przegląd Koniński”, 1999. – 73 s.: fot.

Publikacja o charakterze promocyjno-krajoznawczym wydana z okazji wizyty Jana Pawła II w Starym Licheniu. W części pierwszej m.in. dzieje sanktuarium oraz sylwetka arcybiskupa Bronisława Dąbrowskiego, urodzonego

w Grodźcu. W części drugiej charakterystyka wybranych gmin powiatów konińskiego i kolskiego. Na licznych, kolorowych fotografiach sanktuaria maryjne, zabytki, głównie sakralne, ziemi konińskiej. W części końcowej wizytówki konińskich firm.

MIETZ Andrzej, PAKULSKI Jan, RYBACKI Kajetan

Parafia i kościół św. Mikołaja w Dźwierzynie Wielkim: dzieje – wiara – trwanie. – Toruń : Adam Marszałek, 1999. – 439 s.: fot., portr., rys. – (Biblioteka Dźwierznieńska; 5)

Dzieje parafii i kościoła św. Mikołaja na Krajnie, w powiecie pilskim od średniowiecza do czasów współczesnych. Monografia składa się z trzech części. W pierwszej autorzy omawiają losy wsi i jej mieszkańców, w drugiej dzieje kościoła i jego wyposażenie, w trzeciej znajdziemy biogramy duchownych i omówienie działalności świeckich grup parafialnych. Ponadto kalendarium i obszerna bibliografia.

MILUŚKA-BUNCLEROWA Jadwiga, ROGOZIŃSKA Elżbieta

W stronę miasteczka róży wiatrów: Gminna Biblioteka Publiczna w Opatówku i jej patronowie / red. Danuta Wańka. – Opatówek : GBP im. Braci Gillerów w Opatówku, 1999. – 39 s.

Publikacja wydana z okazji 50-lecia i nadania Gminnej Bibliotece Publicznej w Opatówku imienia braci Gillerów. Dwie pierwsze części to historia książki i biblioteki w Opatówku do 1998 roku. Pozostałe rozdziały zawierają sylwetki Agatona i Stefana Gillerów – wybitnych opatowian.

MOSKAL Longina

Leszczyńskie kto jest kim: czyli województwo odeszło ludzie pozostali. – Leszno : Leszczyńska Agencja Wydawnicza, 1999. – 158 s.: fot.

Książka o ludziach, którzy w szczególny sposób zaznaczyli się w 23-letniej historii województwa leszczyńskiego. Autorka, długoletnia dziennikarka czasopisma „ABC” zmarła tragicznie w lutym 1999 r., przedstawia sylwetki kilkudziesięciu postaci w sposób osobisty, co nadaje każdej z nich ciepły, indywidualny charakter.

PACHOLSKI Arkadiusz

Widok z okna na strychu: eseje i gawędy wtóre. – Gdańsk : Słowo Obraz Terytoria, 1999. – 215 s.

Zbiór esejów i gawęd o dziejach, miejscach i ludziach związanych z ziemią kaliską.

PATRO Gustawa

O nich warto wiedzieć. – Wągrowiec : Nakł. Autora, 1999. 56 s.: fot.
Biogramy 58 twórców ziemi pałuckiej zasłużonych dla kultury tego regionu.

PAZDER Janusz

Poznań najkrócej: przewodnik turystyczny. – Poznań : Wydaw. Miejskie, 1999. – 41 s.: fot.

Niewielki, bogato ilustrowany przewodnik po najstarszej części Poznania. Autor prowadzi nas z Ostrowa Tumskiego na Stary Rynek a potem na Wzgórze św. Wojciecha, Groblę i rynek Bernardyński. Na koniec kilka informacji o zabytkach i osobliwościach centrum oraz innych dzielnic miasta.

POWIAT kaliski / koncepcja i treść folderu Wydział Oświaty, Promocji i Spraw Obywatelskich pod kier. Małgorzaty Jackowskiej. – [Kalisz : Starostwo Powiatowe w Kaliszu, ARP-95 Promocja Reklama], 1999. – 46 s., [26] tabl.: fot.

Tekst także w jęz. angielskim i niemieckim.

Obszerne wydawnictwo informacyjno-reklamowe prezentuje powiat kaliski i gminy leżące w jego granicach administracyjnych. Ponadto wykaz radnych powiatu i jednostek samorządu terytorialnego oraz oferty gospodarcze gmin.

POWIATY województwa wielkopolskiego. – Poznań : Urząd Statystyczny w Poznaniu, 1998. – 120 s.: mapy, tab. (Informacje i Opracowania Statystyczne)

„Opracowanie zawiera dane, które zostały przeliczone zgodnie z nowym podziałem administracyjnym [...]. Dotyczą one takich zagadnień jak: stan i ochrona środowiska, powierzchnia, ludność, pracujący, infrastruktura techniczna i komunalna, mieszkania, szkolnictwo, ochrona zdrowia, rolnictwo, drogi, abonenci telefoniczni, budżety gmin oraz podmioty gospodarki narodowej. Prezentowany materiał został wzbogacony ilustracjami w formie map, przedstawiających wybrane zjawiska w układzie nowych powiatów.”

(z przedmowy)

PRÓBY...: o prozie Tadeusza Siejaka / pod red. Krzysztofa Polarka. – [Chodzież] : Klub Literacki im. Tadeusza Siejaka, [1999]. – 145 s.: portr.

Bibliografia s. 121–140

Materiały sesji popularnonaukowej poświęconej pisarzowi wielkopolskiemu, Tadeuszowi Siejakowi, w piątą rocznicę śmierci. Ponadto bibliografia podmiotowo-przedmiotowa autora w opracowaniu Marii Bochan.

PRZEWODNIK przyrodniczy po ziemi leszczyńskiej: 11 tras wycieczek: praca zbiorowa / pod red. Grzegorza Lorka i Stanisława Kuźniaka. – Leszno : Wydział Rolnictwa i Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego, 1998. – 89 s.: fot., tab.

Starannie wydany przewodnik zawiera charakterystykę geograficzno-przyrodniczą ziemi leszczyńskiej ze szczególnym uwzględnieniem flory i fauny. Zasadniczą część publikacji to opis 11 tras wycieczek przyrodniczych m.in. śladami Dezyderego Chłapowskiego czy szlakiem starorzeczy. Ponadto spis rezerwatów istniejących i projektowanych oraz wykaz pomników przyrody i chronionych gatunków roślin. Opracowanie uzupełnia bibliografia ważniejszych przewodników i map.

ROMAN Maciejewski człowiek i twórca / Leszczyńskie Towarzystwo Muzyczne im. Romana Maciejewskiego. – Leszno : LTM, 1999. – 64 s.: fot., il.

Tekst także w jęz. angielskim i niemieckim.

Publikacja składa się z dwóch części. Pierwsza to historia i działalność Leszczyńskiego Towarzystwa Muzycznego. W drugiej przedstawiono sylwetkę Romana Maciejewskiego, związanego przez pewien okres z Leszmem i Wielkopolską, wypowiedzi innych, polskich kompozytorów o R. Maciejewskim oraz wykaz jego kompozycji.

STANKOWSKI Wojciech

Wielkopolska. – Warszawa : Wydaw. Szkolne i Pedagog., 1999. – 139 s.: fot., mapy, rys. – (Regiony Polski)

W pięciu rozdziałach autor prezentuje dzieje Wielkopolski, jej specyfikę w zakresie gospodarki i kultury oraz charakterystykę przyrody i krajobrazu. Kolorowe fotografie zabytków i innych ciekawych obiektów uzupełniają treść książki.

STRZELCZYK Jerzy

Bolesław Chrobry. – Poznań : Wydaw. WBP, 1999. – 292 s.: rys., fot., portr. – (Biblioteka „Kroniki Wielkopolski” / Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Poznaniu)

Bibliografia s. 283–289

Książka poświęcona wybitnemu władcy okresu średniowiecza, Bolesławowi Chrobremu. W części początkowej znajdziemy wielkopolskie epizody z życia króla m.in. udział w zjeździe gnieźnieńskim w 1000 roku, które autor odtwarza w oparciu o dokumenty i opracowania naukowe.

ŚWIETLIŃSKA Eugenia

Kębłowo: zarys dziejów. – Wolsztyn : Wydaw. „Biblioteka”, 1999. – 125 s.: fot., mapy, rys. (Seria: Ocalić Zapomniane)

Bibliografia s. 122–123

Dzieje miejscowości położonej niedaleko Wolsztyna. Treść podzielona na kilkanaście rozdziałów obejmuje historię Kębłowa do 1945 r. W tablicach pomieszczonych na końcu książki znajdziemy fotografie i reprodukcje dokumentów.

WITKOWSKI Rafał

Koszmarne lata: wojna w przeżyciach poznańskiego chłopca. – Kraków : Wydaw. „Czuwajmy”, 1998. – 246 s.: fot.

Opowieść o poznańskim okresie życia autora – komandora Marynarki Wojennej w stanie spoczynku. Dotyczy ona lat II wojny światowej a istotny jej fragment to zapiski w kalendarzu prowadzone w l. 1940–1941. Wyłania się z nich obraz codziennej egzystencji poznańskiej rodziny w warunkach wojennych oraz przymusowej pracy autora w fabrykach przemysłu zbrojeniowego w Niemczech.

ZIEMIA Kościańska w Powstaniu Wielkopolskim (1918–1919) / praca zbiorowa pod red. Bogusława Polaka. – Kościan : AGA, 1999. – 334 s.: fot.

Książka wydana w 80 rocznicę wydarzeń dotyczy udziału ziemi kościańskiej w Powstaniu Wielkopolskim.

NOWINY Wrześnińskie: tygodnik powiatu wrześnińskiego: Września – Kolańczkowo – Miłosław – Nekla – Pyzdry / red. nac. Przemysław Nowak. – 1999, R. 1, nr 1 – . – Września : Wydaw. Prasowe „Verbum” s.c., 1999

Nowe pismo wydawane we Wrześni przez grupę dziennikarzy związanych wcześniej z „Wiadomościami Wrześnińskimi”. Wygodny format, fotografie w części kolorowe, ilustrowany dodatek telewizyjny to niewątpliwe zalety tygodnika. W treści aktualności z życia miasta i gminy, doniesienia, komentarze, wywiady, reportaże, sport.

WIADOMOŚCI Lokalne: miesięcznik mieszkańców gminy Nowe Miasto nad Wartą / red. nac. Teresa Antczak. – 1999, R. 1, nr 1 – . – Nowe Miasto nad Wartą: Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Nowomiejskiej, 1999

Red. nr 1 Halina Czarny

Kontynuacja czasopisma wydawanego w latach 1990–1993 pod tym samym tytułem.

B. BIBLIOTEKI PUBLICZNE WOJ. WIELKOPOLSKIEGO

Zestawienie opracowano w oparciu o materiały WBP oraz nadesłane przez biblioteki publiczne województwa wielkopolskiego.

Bojanowo

J.W. Papierowe wiatraki // *R a w i c k i e A B C*. – 1999, nr 67d, s. 11, fot.
Wakacje letnie w BPMiG w Bojanowie.

ZOK. Koniec wakacyjnych zabaw w bibliotece // *Gaz. Pozn.* – 1999, nr 202, s. 4b

Podsumowanie wakacyjnych imprez dla dzieci i młodzieży w BPMiG w Bojanowie.

Chodzież

LAMA Czesław. Komputery dla Chodzieży // *Gaz. Pozn.* – 1999, nr 152, s. b4

BIBLIOTEKA gminna // *Głos Budzynia.* – 1999, nr 5, s. 22

BIBLIOTEKA gminna // *Głos Budzynia.* – 1999, nr 7, s. 22

KONKURS Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Poznaniu: „Wojna, okupacja, ludzie... Moje wspomnienia z lat 1939–1945” // *Głos Budzynia.* – 1999, nr 7, s. 7

KINO i czytelnia ruszą w sierpniu // *Tyg. Piłski.* – 1999, nr 28, s. 18

KSIĄŻKA ciągle cenna... // *Tyg. Chodzieski.* – 1999, nr 30, s. 19

TADEUSZ Siejak – poszukiwacz wiary w porządek świata // *Chodzież a n i n.* – 1999, nr 16, s. 3

Sesja popularnonaukowa w CHDK Chodzież.

WYSTAWA i książka // *Głos Wielkop.* – 1999, nr 134, s. 9

Sesja popularnonaukowa poświęcona Tadeuszowi Siejakowi.

CHODZIEŻ: wystawa w bibliotece // *Gaz. Pozn.* – 1999, nr 207, s. b4, fot.

40 Lat Biblioteki w Lipiej Górze [pow. Chodzież] // *Chodzież a n i n.* – 1999, nr 14, s. 5

Czerwonak

kim. Jubileusz wśród książek // *Głos Wielkop.* – 1999, nr 193, dod. Gminy s. 3

Informacja o pracy biblioteki z okazji 50-lecia jej istnienia.

Dobrzyca

(kucz). Biblioteka nie odpoczywa // *Ziem. Kalis.* – 1999, nr 60, s. 16
Biblioteka w Dobrzycy w czasie wakacji.

Gizałki

(wan). Recenzenci „Ogniem i mieczem” // *Życie Pleszewa.* 1999, nr 28, s. 13, fot.

Wyróżnienia dla czytelników biblioteki w Gizałkach, którzy uczestniczyli w konkursie ogłoszonym przez WBP Poznań.

Gniezno

KP. Może do biblioteki? // *Gaz. Pozn.* – 1999, nr 164, dod. Powiaty s. 5
Zaproszenie do korzystania z gnieźnieńskiej biblioteki.

KP: Biblioteka zaprasza // *Gaz. Pozn.* – 1999, nr 194, dod. Powiaty s. 5

KP. Biblioteka zaprasza // *Gaz. Pozn.* – 1999, nr 182, dod. Powiaty s. 6
Zaproszenie do korzystania z biblioteki w Gnieźnie.

EM. Zajęcia Biblioteki Publicznej // *Gaz. Pozn.* – 1999, nr 184, dod. Powiaty s. 5

Działalność biblioteki w Gnieźnie.

EM. Koniec wakacji w bibliotece // *Gaz. Pozn.* 1999, nr 196, dod. Powiaty s. 5

Imprezy w gnieźnieńskiej bibliotece.

HUMENIUK Elwira. Wojenne wspomnienia: konkurs dla seniorów // *Głos Wielkop.* – 1999, nr 177

O konkursie „Wojna, okupacja, ludzie... Moje wspomnienia z lat 1939–1945” organizowanym przez WBP Poznań przy współudziale biblioteki w Gnieźnie.

HUMENIUK Elwira. O Słowackim raz jeszcze: esej o wieszczu // *Głos Wielkop.* – 1999, nr 180

O konkursie „Pytania do Juliusza Słowackiego. Esej” organizowanym przez WBP przy współudziale biblioteki w Gnieźnie.

SZYMAŃSKA Justyna. Biblioteki u progu XXI wieku: nowe oblicze oddziału dziecięcego w Gnieźnie // *Głos Wielkop.* – 1999, nr 163.

KAŹMIERSKA Anna. Letnie spotkania z książką // *Nowe Przemiany.* – 1999, nr 23

Działalność biblioteki w Gnieźnie.

kfs. Z – jak zakończenie // *Nasze Przemiany.* – 1999, nr 36, s. 12

Działalność biblioteki w Gnieźnie.

(ak). Wakacje w bibliotece // *Przem. na Szlaku Piast.* – 1999, nr 27, s. 12

Działalność biblioteki w Gnieźnie.

KAŹMIERSKA Anna. Sposób na nudę // *Nowe Przemiany.* – 1999, nr 25/26, s. 4

Działalność oddziału dziecięcego biblioteki w Gnieźnie.

KOCZOROWSKA Grażyna. Wakacje w bibliotece zakończone: dzieci bawiły się, uczyły i zdobywały nagrody // *Głos Wielkop.* – 1999, nr 203

Działalność biblioteki w Gnieźnie.

Bes. Wakacje z biblioteką // *Nasze Przemiany.* – 1999, nr 28

Działalność biblioteki w Gnieźnie.

Bes. Spotkanie z autorem // *Nasze Przemiany.* – 1999, nr 27

Spotkanie z Bronisławem Dostatnim w bibliotece w Gnieźnie.

EM. Konkurs Biblioteki Publicznej // *Gaz. Pozn.* – 1999, nr 152, dod. Powiaty s. 6

O konkursach w gnieźnieńskiej bibliotece.

KP. Sierpniowe propozycje Oddziału Dziecięcego Biblioteki Publicznej Miasta Gniezna... // *Gaz. Pozn.* – 1999, nr 179, dod. Powiaty s. 5

(kow). Biblioteka zaprasza: Gniezno // *Przemiany na Szlaku Piast.* – 1999, nr 31, s. 16

Zaproszenie do udziału w konkursach.

Gostyń

BANASZAK Ewa. Konkursy rozstrzygnięte // *Gaz. Gostyńska*. – 1999, nr 13, s. 41–43

O konkursach pt. „Przeszłość i terźniejszość ziemi gostyńskiej” zorganizowanych przez bibliotekę w ramach „Dni Gostynia”.

S.M. Polska Marynarka Wojenna w linorytach K. Zielińskiego // *Gaz. Gostyńska*. – 1999, nr 16, s. 5

Wystwa linorytów marynistycznych.

R.R. Przenosiny filii // *Gaz. Pozn.* – 1999, nr 209, dod. Powiaty s. 3

O Filii Bibliotecznej nr 2 w Gostyniu - połączenie z biblioteką szkolną przy Szkole Podstawowej nr 5.

apr. Zmiana miejsca // *Głos Wielkop.* – 1999, nr 210, s. 14

Połączenie filii biblioteki w Gostyniu z biblioteką szkolną.

Grodzisk Wlkp.

MF. Wakacje z książką: biblioteka w Grodzisku Wlkp. zaprasza // *Gaz. Pozn.* – 1999, nr 158, dod. Powiaty s. 3

Działalność biblioteki w Grodzisku.

Kalisz

(H.G.). Dobijanie kultury // *Życie Kalisza*. – 1999, nr 26, s. 1

Kłopoty finansowe biblioteki w Kaliszu.

Kap. Dłuższa droga do książki // *Głos Wielkop.* – 1999, nr 149, s. 9

Likwidacja filii, zmiana statusu i restrukturyzacja biblioteki w Kaliszu.

(kord). Żywiółowska w swoim żywiole // *Kaliski Przegląd*. – 1999, nr 25, s. 11

Rozstrzygnięcie Konkursu Wiedzy o Kaliszu i Regionie Kaliskim zorganizowanego przez bibliotekę w Kaliszu.

QBA. Nie każdy chce czytać: kaliskie biblioteki świecą pustkami // *Gaz. Pozn.* – 1999, nr 163, dod. Powiaty s. 4

Czytelnictwo w czasie wakacji.

STU. Biblioteki pod młotek // *Gaz. Pozn.* – 1999, nr 147, dod. Powiaty s. 6, fot.

Problem likwidacji filii biblioteki w Kaliszu.

(tag). Biblioteki – likwidacja: porządki po reformie administracyjnej kraju // *Życie Kalisza*. – 1999, nr 27, s. 5

Likwidacja trzech filii biblioteki w Kaliszu.

(wer). Wojciech Bogustawski – wystawa w bibliotece // *Kaliski Przegląd*. – 1999, nr 24, s. 21, fot.

Wystawa „Bogustawski. człowiek teatru” eksponowana w Bibliotece Głównej MBP im. A. Asnyka w Kaliszu.

(bok). Dziewczęta najlepszymi recytatorkami // *Ziemia Kalisza*. – 1999, nr 48, s. 8

Final konkursu „Zabawa z poezją” zorganizowanego przy współpracy biblioteki w Kaliszu.

Kępno

NAGRODY dla młodych historyków // *Ziemia Kalisza*. – 1999, nr 46, s. 16

Relacja z konkursu „Dzieje Ziemi Kępińskiej” zorganizowanego przy współpracy biblioteki w Kępnie.

TEATRY w kinie // *Ziemia Kalisza*. – 1999, nr 46, s. 16

Informacja o Festiwalu Małych Form Teatralnych organizowanym przez bibliotekę w Kępnie.

(MIK). Scena dla młodych: teatralny festiwal w Kępnie // *Gaz. Poznań*. – 1999, nr 136, s. 2

Informacja o organizowanym przez bibliotekę w Kępnie festiwalu teatralnym.

(MAW). Słupia najlepsza: przegląd teatrów w kępińskiej „Sokolni” // *Gaz. Poznań*. – 1999, nr 142, s. 2

Relacja z imprezy dla dzieci zorganizowanej przez bibliotekę w Kępnie.

(bok). Triumf „Jasia i Małgosi” // *Ziemia Kalisza*. – 1999, nr 50, s. 2

Relacja z przebiegu oraz wyniki II Festiwalu Małych Form Teatralnych, zorganizowanego przez bibliotekę w Kępnie.

MIELCAREK Bożena: Mali aktorzy // *Tygodnik Kępiński*. – 1999, nr 25, s. 4

Informacja o festiwalu teatralnym dla dzieci szkół podstawowych, zorganizowanym przez bibliotekę w Kępnie.

SŁOWIŃSKI Zdzisław: Male formy teatralne // *Ilustr. Tygodnik Powiatowy*. – 1999, nr 15, s. 4

Relacja i wyniki imprezy zorganizowanej przez bibliotekę w Kępnie.

Kiszkowo

kfs. Półwieczna biblioteka // *Nasze Przemiany*. – 1999, nr 30
Działalność biblioteki w Kiszkowie.

Klecko

kfs. Biblioteka z tradycjami // *Nasze Przemiany*. – 1999, nr 31
Działalność biblioteki w Klecku.

Komorniki

mada. Czytelnicy lubią romanse // *Głos Wielkop.* – 1999, nr 159, s. 10
Działalność biblioteki w Plewiskach (filia BPG Komorniki).

Konin

BETLEJEWSKA Karolina. Więcej dla biblioteki, mniej dla kąpieliska: Konin // *Prz. Konin.* – 1999, nr 35, s. 3

aza. Opłacą bibliotekę: Konin // *Prz. Konin.* – 1999, nr 24, s. 9
Porozumienie w sprawie Powiatowej Biblioteki Publicznej w Koninie.

Kostrzyn

mary. Książka na nudę // *Głos Wielkop.* – 1999, nr 159, s. 9
Działalność biblioteki w Kostrzynie.

mary. Wakacyjne czytanie // *Głos Wielkop.* – 1999, nr 155, s. 11
Udostępnianie zbiorów w bibliotece w Kostrzynie.

mary. Kostrzyn na pocztówkach // *Głos Wielkop.* – 1999, nr 157, s. 13
M.in. wzmianka o bibliotece w Kostrzynie.

Kórnik

JP. Zakodowana sowa: kórnicka biblioteka została skomputeryzowana // *Gaz. Pozn.* – 1999, nr 146, s. 8

Krobia

SZPURKA Maria. Joanna Papuzińska w Bibliotece Publicznej // *Gaz. Gostyńska.* – 1999, nr 12, s. 14
Dot. BPMiG w Krobia.

RATAJCZAK Jarosław. Biblioteka bez pieniędzy // ABC Gostyńskie. – 1999, nr 71, s. 3

O bibliotece w Krobi.

Krzemieniewo

PRUCHNIEWICZ Przemysław. Biblioteka wraca do Krzemieniewa // Gaz. Pozn. – 1999, nr 163, dod. Powiaty s. 2

Kwilcz

SZAMBELAN Bartek. Wypełnić wolny czas: wakacje z biblioteką publiczną w Kwilczu // Gaz. Pozn. – 1999, nr 195, dod. Powiaty s. 2

Działalność biblioteki w Kwilczu. M.in. o wystawie zbiorów WBP Poznań pt. „Budownictwo dworskie w Wielkopolsce”.

Leszno

[„ZE WZGLĘDÓW organizacyjnych i ekonomicznych”] // Pan. Leszcz. – 1999, nr 26, s. 2

Przyłączenie osiedlowych bibliotek do biblioteki miejskiej jako filii bibliotecznych.

(dg). „Do końca sierpnia” // Pan. Leszcz. – 1999, nr 33, s. 2

(dg). Dar biblioteki: Leszno // Głos Wielkop. – 1999, nr 116, s. 9

Promocja książki Longiny Moskal „Województwo odeszło, ludzie pozostali. Leszczyńskie kto jest kim” w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Lesznie.

(ds). Dni Literatury: Leszno // Głos Wielkop. – 1999, nr 118, s. 10
Dni Literatury w bibliotece w Lesznie.

(jrs). Kawiarenka zaprasza: Leszno // Głos Wielkop. – 1999, nr 135, s. 10
Spotkanie w bibliotece w Lesznie z Bogusławem Kiercem.

(lm). Najcenniejsze kościuszkowskie: Leszno // Głos Wielkop. – 1999, nr 130, s. 10

Wystawa numizmatyczna w bibliotece w Lesznie.

(mk). Dwie wystawy // Głos Wielkop. – 1999, nr 134, s. 9

Wystawa plakatów w bibliotece w Lesznie (J. Słowacki; Faust).

(mk). Numizmatycy prezentują: Leszno // Głos Wielkop. – 1999, nr 133, s. 9

Wystawa w bibliotece w Lesznie.

- (mk). Wystawa w bibliotece // Głos Wielkop. – 1999, nr 127, s. 9
Wystawa banknotów.
- (mk). Wzorem wieszczka: Leszno // Głos Wielkop. – 1999, nr 138, s. 10
Spotkanie w bibliotece z Bogusławem Kiercem.
- (RAD). [„Kilkadziesiąt prac”] // P a n . L e s z c z . – 1999, nr 27, s. 3
- AR. Pora na autora: Leszno // G a z . P o z n . – 1999, nr 156, dod. Powiaty s. 2
Konkurs literacki w bibliotece w Lesznie.
- AR. Wystawa w bibliotece: Leszno // G a z . P o z n . – 1999, nr 186, dod. Po-
wiaty s. 2
Wystawa „Karen Blixen – życie i twórczość”.
- AR. Zwiedzaj świat: Leszno // G a z . P o z n . – 1999, nr 154, dod. Powiaty s. 2
Zgaduj-zgadula dla dzieci, w bibliotece w Lesznie.
- HALEC Małgorzata. Wartościowa wystawa // A B C . – 1999, nr 46, s. 2
- HALEC Małgorzata. Leszczyńskie Dni Literatury // A B C . – 1999, nr 41, s. 4
Zorganizowane przez bibliotekę w Lesznie.
- HALEC Małgorzata. X Leszczyńskie Dni Literatury // Merkuriusz
L e s z c z . – 1999, nr 6, 7, s. 34
- HALEC Małgorzata. W książkach szukam prawdy: moja biblioteka // Merku-
riusz L e s z c z . – 1999, nr 6, 7, s. 13, fot.
- jrs. Gdzie, co, kto?: informujemy: Leszno // Głos Wielkop. – 1999,
nr 156, dod. Regionalny s. 11
Konkurs literacki „Pora na autora” w bibliotece w Lesznie.
- jrs. Gdzie, co, kto?: Leszno // Głos Wielkop. – 1999, nr 160, dod. Regio-
nalny s. 15
Konkursy dla dzieci w bibliotece w Lesznie.
- jrs. Leszno // Głos Wielkop. – 1999, nr 155, dod. Regionalny s. 9
Godziny otwarcia biblioteki w Lesznie.
- KOWOL-MARCINEK Antoni. O wiejskich czytelnich publicznych: refleksje bi-
bliotekarza // Inf. Kult. i Turyst. Płd.-Zach. Wielkop. – 1999,
nr 1, s. 21–22

KP. Remonty w dziecięcej bibliotece // *Gaz. Pozn.* – 1999, nr 165, dod. Powiaty s. 2

KP. Rysunki w bibliotece // *Gaz. Pozn.* – 1999, nr 167, dod. Powiaty s. 2
Imprezy wakacyjne w bibliotece w Lesznie.

mk. Gdzie, co, kto?: Leszno // *Głos Wielkop.* – 1999, nr 154, dod. Regionalny s. 15
Wystawa widokówek w bibliotece w Lesznie.

mk. Leszno // *Głos Wielkop.* – 1999, nr 153, dod. Regionalny s. 9
Wystawa widokówek w bibliotece w Lesznie.

mk. Rysowanie w bibliotece // *Głos Wielkop.* – 1999, nr 159, dod. Regionalny s. 9
Konkurs w bibliotece w Lesznie.

mk. Zakończenie w lesie: Leszno // *Głos Wielkop.* – 1999, nr 161, dod. Regionalny s. 9
Wakacyjne imprezy dla dzieci w bibliotece w Lesznie.

ms. Z całego świata // *Głos Wielkop.* – 1999, nr 156, dod. Regionalny s. 12
Wystawa widokówek w bibliotece w Lesznie.

MW. Dwie wystawy: Leszno // *Gaz. Pozn.* – 1999, nr 130, dod. Powiaty s. 2
Wystawy w bibliotece prezentujące prace Kazimierza Mikulskiego i plakaty „W kręgu Słowackiego”.

MW. Nie tylko monety: wystawa numizmatyczna w leszczyńskiej bibliotece // *Gaz. Pozn.* – 1999, nr 135, dod. Powiaty s. 2

MW. Rajd „Twojego Stylu”: Leszno // *Gaz. Pozn.* – 1999, nr 128, dod. Powiaty s. 2
Współorganizator rajdu – biblioteka w Lesznie.

MW. Spotkanie bibliotekarzy // *Gaz. Pozn.* – 1999, nr 111, dod. Powiaty s. 2
Spotkanie z okazji Dnia Bibliotekarza i Bibliotek.

MW. Spotkanie z poetą: Leszno // *Gaz. Pozn.* – 1999, nr 136, dod. Powiaty s. 2
Spotkanie w bibliotece z Bogusławem Kiercem.

PP. Nie tylko książki: wakacje z Miejską Biblioteką Publiczną // *Gaz. Pozn.* – 1999, nr 157, dod. Powiaty s. 1

WIŚNIEWSKI Michał: Integracja i zabawa: Dzień Dziecka w Lesznie // *Gaz. Pozn.* – 1999, nr 128, dod. Powiaty s. 1

M.in. spotkanie w bibliotece w Lesznie z pisarką Emilią Waśniowską.

TT. Jeden fotel dwóch dyrektorów // *Gaz. Wielkop.* – 1999, nr 205, s. 3
Sprawa obsady stanowiska w bibliotece w Lesznie.

Lipno

JUBILEUSZ z książką: 50-lecie Biblioteki w Lipnie // *Gaz. Pozn.* – 1999, nr 110, dod. Powiaty s. 6

Lubon

CHODOROWSKA Izabella. Zabawa w stylu country: mieszkańcy Lubonia mieli okazję znaleźć się na Dzikim Zachodzie // *Gaz. Pozn.* – 1999, nr 140, dod. Miasto s. 8

M.in. wysoka ocena działalności biblioteki w Luboniu.

AZI. Wakacje, wakacje: miasto zapłaci za wypoczynek najmłodszych // *Gaz. Pozn.* – 1999, nr 155, dod. Miasto s. 5

M.in. o dofinansowaniu biblioteki w Luboniu.

A.M. Magdalena Zawadzka w Luboniu // *Więści Lubońskie.* – 1999, nr 7, s. 17

Margonin

BIBLIOTEKA Publiczna Miasta i Gminy Margonin // *Margonieński Infor. Samorząd.* – 1999, nr 5, s. 8

POWIAT w pigułce: można już korzystać... // *Tyg. Pil.* – 1999, nr 33, s. 18
Informacja o otwarciu nowego lokalu biblioteki w Margoninie.

Mosina

zag. Lato w mieście // *Głos Wielkop.* – 1999, nr 160, s. 15
M.in. wzmianka o bibliotece w Mosinie.

Murowana Goślina

cyt. Radykalnych zmian nie będzie // *Głos Wielkop.* – 1999, nr 168, s. 9

O analizie działalności Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury oraz Biblioteki Publicznej w Murowanej Goślinie

Nowe Miasto

PASZKIEWICZ Małgorzata. Komputery w bibliotece // *Wiad. Lokalne.* – 1999, nr 2, s. 6

Dot. biblioteki publicznej w Nowym Mieście nad Wartą.

Opalenica

GRABOWSKA Janina. 50 lat biblioteki w Opalenicy // *Echo Opalenickie.* – 1999, nr 6, s. 10

Opatówek

KOŁODZIEJ Grzegorz. Przyjęcie dyplomatyczne dla opatowian // *Głos Wielkop.* – 1999, nr 202, s. 12, fot.

Dot. m.in. odznaczenia Jadwigi Bunclerowej – kierownika GBP w Opatówku – medalem Ministerstwa Spraw Zagranicznych Rosji. J. Bunclerowa zaopiekowała się znalezionym współcześnie zbiorem listów do żołnierzy radzieckich walczących na ziemiach polskich w latach 1944/1945.

W OPATÓWKU: konwój „Ziemi Kaliskiej” i Radia „Centrum”. Jadwiga Buncler... // *Ziem. Kalis.* – 1999, nr 52, s. 5

Działalność biblioteki w Opatówku.

Ostrzeszów

POECI dzieciom – dzieci poetom // *Czas Ostrzeszowski.* – 1999, nr 18, s. 10, fot.

O konkursie poetyckim dla dzieci zorganizowanym przez Oddział Dziecięcy Biblioteki w Ostrzeszowie.

Imp. Dziewięć świątecznych dni // *Ziem. Kalis.* – 1999, nr 46, s. 10

Dot. wręczenia nagród laureatom konkursu im. S. Czernika.

SZMATUŁA Maria. Nasi laureaci // *Czas Ostrzeszowski.* – 1999, nr 26, s. 1, 3

Wręczenie (w bibliotece) nagród laureatom konkursu im. S. Czernika.

KOZMIŃSKA Małgorzata. Jeszcze kilka słów o III Ogólnopolskim Konkursie Poetyckim im. Stanisawa Czernika // *Czas Ostrzeszowski.* – 1999, nr 27, s. 4

Podsumowanie bibliotecznego konkursu im. S. Czernika.

SURA Elżbieta. „Bądźcie pozdrowieni nadwrażliwi” // Tyg. Wałbrzyski. – 1999, nr 27, s.16, fot.

Dot. laureatek konkursu im. S. Czernika.

(zetes). Pokłosie: rytmy i rymy // II. Tyg. Powiat. - 1999, nr 16, s. 10
Publikacja utworów laureatów konkursu im.S.Czernika

GROBELNY Bolesław. Poeci są wśród nas // II. Tyg. Powiat. – 1999, nr 16, s. 5

Podsumowanie konkursu im. S. Czernika organizowanego przez BPMiG w Ostrzeszowie

(sło). Każdy wiersze pisze: poetów nam na pewno nie zabraknie // Głos Wielkop. – 1999, nr 160, s. 17

O laureatach konkursu im. S. Czernika.

Piła

ADG. Lewica kontra prawica // Gaz. Pozn. – 1999, nr 198, wyd. lokalne Powiaty s. b2

XIV Sesja Rady Powiatu, m.in. uchwała o nadaniu statutu PiMBP w Pile.

ADG. Spotkania z książką // Gaz. Pozn. – 1999, nr 178, dod. Powiaty s. 2, il. W piłskim oddziale dla dzieci.

ARSKI Jan. Kapucyn – obieżyświat, wspomnienie o ojcu Jerzym Rumaku // Góść Niedzielny. – 1999, nr 28, s. 20, il.

M.in. o współpracy z biblioteką w Pile.

BIESIADA w krainie czarów: Nadnoteckie Dni Literatury // Tyg. Pił. – 1999, nr 24, s. 51

BILIŃSKI Lucjan. Biblioteki publiczne w obchodach 200 rocznicy urodzin Adama Mickiewicza // Por. Bibliot. – 1999, nr 5, s. 23–27

M.in. o imprezach organizowanych przez bibliotekę w Pile.

BILIŃSKI Lucjan. Imprezy i przedsięwzięcia w Roku Mickiewiczowskim // Biul. Infor. Min. Kult. i Szt. – 1999, nr 3, s. 12–14

M.in. w bibliotece w Pile.

BOCHAN Maria. Pomagają komputeryzować się innym bibliotekom: rozmowa z... dyrektorem Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Pile / rozm. przepr. Andrzej Milczyński // Gaz. Pozn. – 1999, nr 183, dod. Powiaty s. 1, il.

DZIEKUJEMY, lista prenumeratorów „Naszego Powiatu” // *Nasz Powiat*. – 1999, nr 10, s. 5

M.in. biblioteka w Pile.

(J.A.). Literatura jest ich pasją // *Gość Niedzielny*. – 1999, nr 26, s. 27, il.
V Konkurs im. A. Bartol.

(J.Ch.). O wojewódzkich bibliotekach publicznych w zreformowanym systemie administracyjnym – tym razem w Rzeszowie // *Por. Bibliot.* – 1999, nr 7/8, s. 47–48

M.in. referat Marii Bochan.

JNW. Poetycki maj // *Głos Wągrowiecki*. – 1999, nr 23, s. 17, il.
VII Nadnoteckie Dni Literatury.

KOŁODZIEJSKA Jadwiga. Przyszłość powiatowych bibliotek publicznych // *Bibliotekarz*. – 1999, nr 7/8, s. 3–5

M.in. o bibliotece w Pile.

K.T. Bliziej Agnieszki: kultura // *Wronieckie Sprawy*. – 1999, nr 12, s. 15
Wyniki V Konkursu im. Agnieszki Bartol.

LUDWICZAK Stefania. Dzięki Agnieszce // *Wronieckie Sprawy*. – 1999, nr 12, s. 8, il.

Konkurs Literacki im. Agnieszki Bartol.

MICHALAK Ireneusz. Przemyśleć i utrafić: rozmowa z..., starostą piłskim // *Nasz Powiat*. – 1999, nr 9, s. 9

M.in. o bibliotece w Pile.

NAPISALI do nas: wyniki Konkursu im. Agnieszki Bartol // *Goniec Rogoziński*. – 1999, nr 13, s. 2

(old). Wakacje z bajkami // *Głos Wielkop.* wyd. 2. – 1999, nr 160, s. 16, il.
Oddział dla dzieci w piłskiej bibliotece.

(old). Wypoczynek z książką // *Głos Wielkop.* wyd. 2. – 1999, nr 161, s. 10, il.

W oddziale dla dzieci w piłskiej bibliotece.

POCZAJOWIEC Witold. Uroczystość w Złotowie, siedemdziesiąt lat szkolnictwa polskiego w Krajnie // *Gaz. Pozn.* – 1999, nr 147, dod. Powiaty s. 3

M.in. wykład Marii Bochan.

POWIATOWA i Miejska Biblioteka Publiczna w Pile zaprasza na akcję „Lato 99” // Tyg. Nowy. – 1999, nr 32, s. IV; nr 34, s. IV

WOŁOSZ Jan. Konferencja nt. funkcji wojewódzkiej biblioteki publicznej // Bibliotekarz. – 1999, nr 9, s. 17-18

M.in. referat Marii Bochan nt. roli WBP w procesie komputeryzacji bibliotek.

ZAPROSILI nas: Fundacja Literacka im. A. Bartoła i Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna w Pile // Bibliotekarz. – 1999, nr 7/8, s. 43

V Ogólnopolski Konkurs Literacki im. A. Bartoła, ogłoszenie wyników.

(zp). „Ja i mój świat”, czyli koncert laureatów: Ogólnopolski Konkurs Literacki im. Agnieszki Bartoła // Tyg. Piel. – 1999, nr 21, s. 27

O konkursie współorganizowanym przez bibliotekę w Pile.

Pniewy

MICHALAK Piotr. Muzyka i witraże: w Pniewach cykl imprez z okazji roku 2000 // Gaz. Pozn. – 1999, nr 208, dod. Powiaty s. 1

Impreza pt. „Muzyka i witraż” zorganizowana przez Centrum Kultury w Pniewach (w tym – bibliotekę) i WBP Poznań w ramach cyklu „Nasz XX wiek”.

Pogorzela

RATAJCZYK Regina. Dostosować księgozbiór do programów nauczania: biblioteka w Pogorzeli // Gaz. Pozn. – 1999, nr 195, dod. Powiaty s. 3

Poniec

(mk). Promowali gminę // Głos Wielkop. – 1999, nr 140, s. 9

Dot. BPMiG w Poniecu – konkurs literacko-plastyczny „Promocja gminy”.

RATAJCZYK Regina. Nagrodzono najlepszych: podsumowano konkurs w Poniecu // Gaz. Pozn. – 1999, nr 143, dod. Powiaty s. 3

O konkursie literacko-plastycznym „Promocja gminy”.

J.R. Promuj Poniec // ABC Gostyńskie. – 1999, nr 51, s. 3

O konkursie literacko-plastycznym „Promocja gminy”.

Poznań WBP

(ako). Książka przyszłości // Głos Wielkop. – 1999, nr 203, s. 13

Informacja o konkursie „Ilustruj książkę XXI wieku” ogłoszonym przez WBP w Poznaniu

OGNIEM, mieczem i piórem // G a z . W i e l k o p . – 1999, nr 143, s. 5

Informacja o konkursie na recenzję filmu „Ogniem i mieczem” zorganizowanym przez WBP Poznań – lista laureatów i tekst nagrodzonej recenzji.

MIK. Rusza wędrowny festiwal: wielka wakacyjna impreza kulturalna // G a z . P o z n . – 1999, nr 183, dod. Powiaty s. 3

O „Wędrownym Festiwalu Otwartych Oczu i Uszu” współorganizowanym przez WBP Poznań.

MAZ. Nie samą książką żyje biblioteka // G a z . P o z n . – 1999, nr 195, s. 5
Działalność WBP Poznań.

(der). Powędrują z otwartymi oczami i uszami: festiwal ośrodków kultury // E x p r . P o z n . – 1999, nr 174, s. 7

Informacja o Festiwalu Otwartych Oczu i Uszu, którego współorganizatorem jest WBP w Poznaniu

BEBA Maria. Konkursy zawsze popularne // E x p r . P o z n . – 1999, nr 174, s. 7

Wypowiedź z-cy dyrektora WBP w Poznaniu Marii Beby, nt. organizowanych przez bibliotekę konkursów.

BIEDAK Anna Wakacje z... biblioteką: wśród książek i nie tylko // E x p r . P o z n . – 1999, nr 174, s. 7

zag. Wędrowny festiwal // G ł o s W i e l k o p . – 1999, nr 180, s. 11
Informacja o Festiwalu Otwartych Oczu i Uszu.

ako. Napisz o Słowackim // G ł o s W i e l k o p . – 1999, nr 187, s. 13
Informacja o konkursie zorganizowanym przez WBP w Poznaniu.

ako. Odkrywanie kultury // G ł o s W i e l k o p . – 1999, nr 196, s. 12
Dot. Festiwalu Otwartych Oczu i Uszu, którego współorganizatorem jest WBP w Poznaniu.

ako. Utrwał przeszłość: konkurs dla amatorów // G ł o s W i e l k o p . – 1999, nr 198, s. 13
Dot. konkursu fotograficznego „Wielkopolska końca wieku” zorganizowanego przez WBP w Poznaniu.

SZAMBELAN Bartek. Wypełnić wolny czas: wakacje z biblioteką publiczną w Kwilczu // G a z . P o z n . – 1999, nr 195, dod. Powiaty s. 2

Działalność biblioteki w Kwilczu. M.in. o wystawie zbiorów WBP Poznań pt. „Budownictwo dworskie w Wielkopolsce”.

MICHALAK Piotr. Poza książkami konkurs plastyczny: Szamotuly – propozycja miejscowej biblioteki // *G a z . P o z n .* – 1999, nr 199, dod. Powiaty s. 2

Działalność biblioteki w Szamotulach. M.in. o konkursie plastycznym pt. „Ilustruję książkę XXI wieku” zorganizowanym przez WBP Poznań.

MICHALAK Piotr. Muzyka i witraże: w Pniewach cykl imprez z okazji roku 2000 // *G a z . P o z n .* – 1999, nr 208, dod. Powiaty s. 1

Impreza pt. „Muzyka i witraż” zorganizowana przez Centrum Kultury w Pniewach (w tym – bibliotekę) i WBP Poznań w ramach cyklu „Nasz XX wiek”.

mada. Dwa konkursy // *G ł o s W i e l k o p .* – 1999, nr 153, s. 9

Informacja o konkursach: „Ilustruję książkę XXI wieku” i „Moje wspomnienie z lat 1939–1945” ogłoszonych przez WBP Poznań a realizowanych przez bibliotekę w Stęszewie.

ako. Dudy i koźły // *G ł o s W i e l k o p .* – 1999, nr 207, s. 10

WBP w Poznaniu współorganizatorem III Wielkopolskich Spotkań Budowniczych Dud i Koźłów.

HUMENIUK Elwira. Wojenne wspomnienia: konkurs dla seniorów // *G ł o s W i e l k o p .* – 1999, nr 177

O konkursie „Wojna, okupacja, ludzie... Moje wspomnienia z lat 1939–1945” organizowanym przez WBP Poznań przy współudziale biblioteki w Gnieźnie.

HUMENIUK Elwira. O Słowackim raz jeszcze: esej o wieszczu // *G ł o s W i e l k o p .* – 1999, nr 180

O konkursie „Pytania do Juliusza Słowackiego. Esej” organizowanym przez WBP Poznań przy współudziale biblioteki w Gnieźnie.

[LIST gratulacyjny od WBP Poznań z okazji 80-lecia czasopisma „Bibliotekarz”] // *B i b l i o t e k a r z .* – 1999, nr 7/8, s. 2

Przykona

ach. Sensacje i romanse, czyli 50 lat biblioteki: Przykona // *P r z . K o n i ń .* – 1999, nr 23, s. 16

Puszczykowo

ako. Lato mola książkowego // *G ł o s W i e l k o p .* – 1999, nr 180, s. 9

Informacja o pracy biblioteki publicznej w Puszczykowie w okresie wakacyjnym.

ako. Wakacje z książką // *Głos Wielkop.* – 1999, nr 193, s. 11

Informacja o pracy biblioteki publicznej w Puszczykowie oraz uruchomieniu jej filii w szpitalu.

Rawicz

J.W. Ratusz w nowej szacie // *Rawickie ABC.* – 1999, nr 49 d, s. 1, fot.

M.in. o nowych pomieszczeniach biblioteki w Sarnowie, filii Rawickiej Biblioteki Publicznej.

Stęszew

mada. Dwa konkursy // *Głos Wielkop.* – 1999, nr 153, s. 9

Informacja o konkursach: „Ilustruję książkę XXI wieku” i „Moje wspomnienie z lat 1939–1945” ogłoszonych przez WBP Poznań a realizowanych przez bibliotekę w Stęszewie.

mada. Śmieszna wystawa: Stęszew // *Głos Wielkop.* – 1999, nr 153, s. 9

Strzałkowo

(ara). Nie tylko po książkę // *Prz. Konin.* – 1999, nr 31, s. 17

Informacja o imprezach organizowanych przez bibliotekę publiczną w Strzałkowie.

(ara). Biblioteka dobra na wszystko // *Prz. Konin.* – 1999, nr 31, s. 17

Informacja o działalności strzałkowskiej biblioteki publicznej.

Szamotuły

MICHALAK Piotr. Poza książkami konkurs plastyczny: Szamotuły – propozycja miejscowej biblioteki // *Gaz. Pozn.* – 1999, nr 199, dod. Powiaty s. 2

Działalność biblioteki w Szamotułach. M.in. o konkursie plastycznym pt. „Ilustruję książkę XXI wieku” zorganizowanym przez WBP Poznań.

Śrem

JP. Remonty i komputeryzacja: w sierpniu krótszy czas pracy śremskiej biblioteki // *Gaz. Pozn.* – 1999, nr 179, s. b4

Informacja o pracy biblioteki śremskiej w okresie letnim, a także o komputeryzacji i remontach.

BIBLIOTEKA w rękach starostwa // *Gaz. Pozn.* – 1999, nr 185, dod. Powiaty s. 4

Wzmianka o bibliotece w Śremie.

JP. Biblioteczne negocjacje // G a z . P o z n . – 1999, nr 162, s. 4
W sprawie utworzenia w Śremie biblioteki powiatowej.

JP. Remont w śremskiej bibliotece // G a z . P o z n . – 1999, nr 190, dod. Po-
wiaty s. 4

Środa Wlkp.

ZOBACZYĆ żołnierzyki // G a z . P o z n . – 1999, nr 192, dod. Powiaty s. 4
Wystawa w średzkiej bibliotece.

SYDOR Sylwia W. Od września w Środzie spotkania ze znanymi aktorami //
G a z . P o z n . – 1999, nr 159, dod. Powiaty s. 4

KRZEMIŃSKI Jarosław. W dobre ręce // G a z . P o z n . – 1999, nr 195, dod.
Powiaty s. 4

Działalność p. Haliny Grzegorzewskiej w bibliotece w Szlachcinie – filii bi-
blioteki w Środzie.

Trzcianka

BIELAWSKI G. Dzieci w Trzciance nie narzekają na nudę // G a z . P o z n . –
1999, nr 175, dod. Powiaty s. 5
Organizacja akcji letniej w bibliotece.

(ciach). Bajkowo i kolorowo // T y g . C z a r n k o w s k o - T r z c i a n e c k i . –
1999, nr 1, s. 57
Spotkanie autorskie Emilii Waśniowskiej.

CZARNECKA-MAĆKOWIAK K. Biblioteka w kolorach:warsztaty ilustratorskie
przed Biblioteką Publiczną // G a z . P o w i a t o w a . – 1999, nr 8, s. 4
Biblioteka Publiczna w Trzciance zorganizowała Dni Trzcianki. Spotkanie
i warsztaty z ilustratorką Edytą Ćwiek.

CZARNECKA-MAĆKOWIAK K. Czym skorupka za młodu nasiąknie // G a z .
P o w i a t o w a . – 1999, nr 1, s. 9
Współpraca biblioteki w Trzciance z przedszkolakami grup „0”, z dziećmi
z Domu Dziecka.

CZARNECKA-MAĆKOWIAK K. Dni Książki w Bibliotece Publicznej // G a z .
P o w i a t o w a . – 1999, nr 4, s. 12
Spotkanie z ilustratorką Edytą Ćwiek.

CZARNECKA-MAĆKOWIAK K. Gość w Bibliotece // Gaz. Powiatowa. – 1999, nr 10, s. 6

Jan Kasper – spotkanie z poetą z Wągrowca.

CZARNECKA-MAĆKOWIAK K. Grafika do Nienackiego // Gaz. Powiatowa. – 1999, nr 3, s. 4

Ogłoszenie konkursu plastycznego pt. „Grafiki książkowe do twórczości Zbigniewa Nienackiego”.

(ic). Bajkowo, kolorowo // Głos Wielkop. – 1999, nr 137, s. 10

Spotkanie autorskie Emilii Waśniowskiej.

(ic). Komputery w bibliotece // Głos Wielkop. – 1999, nr 105, s. 9

Komputeryzacja biblioteki w Trzciance.

(ic). Wakacje z Biblioteką // Głos Wielkop. – 1999, nr 174, s. 11

Oferta biblioteki w Trzciance na lato 1999 r.

KASZTELAN W., Ściechowska M. Śmiech w Bibliotece // Gaz. Powiatowa. – 1999, nr 17, s. 4

W Oddziale dla Dzieci i Młodzieży w ramach Akcji Lato '99 odbył się „Maraton Tańca”.

KASZTELAN W., Ściechowska M. Zapraszamy do zabawy // Gaz. Powiatowa. – 1999, nr 13, s. 4

Biblioteka w Trzciance zaprasza dzieci na „Akcję Lato '99”.

ODWROT A. Książki pod kontrolą // Gaz. Powiatowa. – 1999, nr 3, s. 4

Informacja o komputeryzacji biblioteki w Trzciance.

UBOWSKI J. Akcja Zima '99 w Bibliotece // Głos Trzcianki. – 1999, nr 3, s. 14

Ferie zimowe w bibliotece w Trzciance.

UBOWSKI J. Kasper w bibliotece // Głos Trzcianki. – 1999, nr 10/11, s. 14

Jan Kasper – spotkanie autorskie.

UBOWSKI J. Nienacki w Trzciance // Głos Trzcianki. – 1999, nr 5, s. 14

Biblioteka w Trzciance ogłosiła konkurs pt. „Grafiki książkowe do twórczości Zbigniewa Nienackiego” w 70 rocznicę urodzin pisarza.

UBOWSKI J. 50 lat Biblioteki // Tyg. Nowy. – 1999, nr 16, s. 12

Obchody 50-lecia istnienia biblioteki w Białej.

UBOWSKI J. Rozstrzygnięto konkurs // Tyg. Nowy. – 1999, nr 12, s. 12
Informacja o konkursie pt. „Grafiki książkowe do twórczości Zbigniewa Nienackiego”.

UBOWSKI J. „W Ojczyźnie serce me zostało” // Głos Trzcianki. – 1999, nr 1, s. 14
Wystawa z okazji 200 rocznicy urodzin Adama Mickiewicza.

UBOWSKI J. „W Ojczyźnie serce me zostało” // Tyg. Nowy. – 1999, nr 10, s. 6
Wystawa poświęcona Adamowi Mickiewiczowi.

(żyr). Trzcianka: biblioteka pełna dzieci // Gaz. Powiatowa. – 1999, nr 31, s. 2
Ferie w bibliotece.

(żyr). Jubileusz w Białej // Gaz. Pozn. – 1999, nr 94, s. 5
50-lecie istnienia biblioteki w Białej.

(żyr). Komputeryzacja w bibliotece // Gaz. Pozn. – 1999, nr 1, s. 2
Informacja o komputeryzacji biblioteki w Trzciance.

ŻYR. Znana pisarka w bibliotece trzcianeckiej // Gaz. Pozn. – 1999, nr 140, dod. Powiaty s. 5
Spotkanie z Emilią Waśniowską.

ŻYR. Rozpoczynają się Dni Trzcianki // Gaz. Pozn. – 1999, nr 146, dod. Powiaty s. 5
M.in. spotkanie z ilustratorką, Edytą Ćwiek w bibliotece w Trzciance.

Ujście

NA CO wydano pieniądze z budżetu gminy w 1998 roku [w Ujściu] // Ujście Sprawy. – 1999, nr 5, s. 7–16
M.in. o budżecie biblioteki.

Włoszakowice

(mk). Pokonkursowe prezentacje: Włoszakowice // Głos Wielkop. – 1999, nr 147, s. 9
Wystawa pt. „Pejzaż Wielkopolski EKO 99”.

Wolsztyn

D. Książka do domu: wolsztyńska biblioteka wprowadziła nową usługę //
G a z . P o z n . – 1999, nr 208, dod. Powiaty s. 3

Złotów

POCZAJOWIEC W. Biblioteka Powiatowa w Złotowie: wszyscy chcą pomóc
w działaniach // G a z . P o z n . – 1999, nr 186, dod. Powiaty s. 3

Działania podejmowane dla utworzenia biblioteki powiatowej.

V. KRONIKA

A. Polskie nagrody i wyróżnienia

- **Nagrodę im. Leszka Proroka** w 1999 roku otrzymał *Wiesław Budzyński*.
- **Nagrodę im. Janusza Zajdla** w 1999 roku otrzymali: *Rafał Ziemkiewicz* za powieść „Walc stulecia” i *Anna Brzezińska* za opowiadanie „A kochał ją, że strach”. Nagroda przyznawana jest pisarzom fantasty i SF.

B. Międzynarodowe nagrody i wyróżnienia

- **Nagrodę im. Goethego** w 1999 roku otrzymał pisarz niemiecki *Siegfried Lenz*.

C. Zmarli

- **Jerzy Harasymowicz** (21.08.1999), poeta, autor utworów dla dzieci.

